

జైలు కౌన్సిలునభ

(నిన్నటి తేదీవాయి)

ప్రభుత్వసభ్యుని ప్రత్యుత్తరము

ప్రభుత్వమునా రి పక్షమున హాజరైన మాట్లాడుచు ఇట్లు చెప్పిరి:— ప్రస్తుతము రాజకీయ నాయకుల ఆందోళన ఫలితము అజ్ఞేయము ప్రజాభిప్రాయమును బహిరంగ పరచుట ఈసభవారు మార్గదర్శకులుగ నుండవలయునని కోరుచున్నాను. తెలుగుకవికి నియామకమును రెండుసభలవారు అంగీకరించి భారతదేశమునకు మేలు కలుగజేయునలయునని కోరుచున్నాను. పార్లమెంటువారు నూనించిన విచారణ విధానము అన్నివిధముల ఉత్కృష్టమైనది కావునను విచారణ సందర్భమున భారతీయులకు తమ అభిప్రాయములను తెలుపుటకు చక్కని అవకాశము లాసగుచున్నది. ఇంగ్లాండునందలి అన్ని పక్షములవారి ప్రతినిధులను ఈకమిషను నియమింపబడినది. భారత దేశమువారు మాడ తమ ప్రతినిధులను నియమింపవలయుననియు రెండుదేశముల ప్రతినిధులు కలసి భారతదేశ భావిరాజ్యాంగ విధానమును నిర్ణయింపవలయుననియు పార్లమెంటువారు నిర్ణయించిరి. కాని భారతకానసభవారు ఆరువట్లభేదముతో కమిషనుపై విశ్వాసరాహిత్యమును ప్రకటించిరి. తన తీర్మానమునకు ప్రతి మాటలముగ నమ్ముతుల నొసగునా రం దరు స్వరాజ్య విముఖులని చెప్పవలయునని లజపతిరాయగారు చెప్పిరి. ఈమాటల కర్థమేమో తెలియకున్నది. ఈతీర్మానము ఆసంతకము ఏమి జరుగునను విషయమునుగించి ప్రస్తావించుచు రివాల్యుటరీలు బిల్లును తీర్మానపు ఫలితములుగ నుండునని ఒకసభ్యుడు చెప్పెను. ఈవిషయమై విమర్శనపలిపి సభవారి రాజభక్తికి దేశభక్తికి కళంకము లేకూడదని నాఅభిప్రాయము. ఇట్టి తీర్మానములను గావించుటచే బ్రిటిషువారు తమవైఖరిని మార్చుకొనెదరని మరెవరికొందరు నూనించుచున్నారు. ఇంగ్లాండునందలి అన్ని పక్షములవారు కలసి సదుద్దేశముతో నియమించిన ఈకమిషనును, దానివిధానమును ఇట్టి ప్రయత్నములతో మార్చగలుగుట అసంభవము. బ్రిటిషువారు భారతీయులను అవమానపరచిరినియును తుండుచే కమిషనును బహిష్కరింపవలయుననియు కొందరు చెప్పుచున్నారు. భారతీయులు ఆత్మగౌరవముగలవారే కాని పారి ఆర్థికగౌరవమున కెట్టిభంగము కలుగలేదని చెప్పుచున్నాను. దేశక్షేమమును దృష్టియందుంచుకొని ఆక్షేమన కేడమిషన్ కాలేముగ ఆహ్వానింపబడు భావ్యము.

భారత రాజ్యాంగ నిర్మాణమును తయారుచేయుట అవసరమని నాయకులందరు చెప్పుచున్నారు. రాజ్యాంగవిధానమును తయారుచేయుట ఎందు పార్లమెంటు ప్రతినిధులతో ఏల తోడ్పడకూడదో తెలియకున్నది. కావున బ్రిటిషువారు సదుద్దేశములను నిష్కారణముగ సందేహింపవలసికొనిచున్నాను బ్రిటిషువారు ఇటీవల భారతీయుల ఆశయములపట్ల విముఖులైచున్నారని చెప్పబడినది. భారతీయుల వైఖరియే ఇందులకు కారణమై యుండవచ్చును కాదా! కావున భేదాభిప్రాయములకు లేనిపోని ప్రాముఖ్యముపగక ఈ తీర్మానమును అంగీకరింపవలయునని కోరుచున్నాము. (కరతాళధ్వనులు)

కపర్తిగారు తీర్మానమును బలపరచిరి.

రాయదాసు పంతులుగారు

జైలు కౌన్సిలుసభలో స్వరాజ్యపక్షపు నాయకుడగు వి. రామదాసుపంతులుగారు తీర్మానమును ఆక్షేపించుచు ఇట్లు చెప్పిరి:—సర్ శంకరను నాయకు ప్రభుత్వము తీర్మానమునకు అనుకూలముగ నొసగవలయునని నిశ్చయించుకొనినాడు. భారతరాజ్యాంగనిర్మాణమును భారతీయులే తయారుచేయవలయుననియు, దానిని పార్లమెంటువారు ఆమోదింపవలయుననియు కాంగ్రెసువారు కోరుచున్నారు. అవసరమైనచో బ్రిటిషు సంబంధమునుకూడ వదులుకొనుటకు కాంగ్రెసువారు పంపి యున్నాను. భారతీయుల స్వయం నిర్ణయాధికారమును పార్లమెంటువారు అంగీకరింపనంతకాలము ఈ బహిష్కరణోద్యమము కొనసాగగలదు. భారత కానసభవారి అవిశ్వాసతీర్మానమును సర్ జ. నో. సెనునగారు చులకనగ చూచుచున్నారని 6 వోట్ల భేదముతో ఆమోదింప బడినది చెప్పిరి. ఎన్నుకొబడిన సభ్యులము 67 మంది తీర్మానమునకు అనుకూలముగను రెండు మూత్రమే ప్రతిపూలముగను సమ్మతుల నొసగిన విషయమును వీరు గమనింపలేదు. ఇదంతయు సర్

సెనునగారి పక్షపాతులుని ప్రకటించుచున్నది. సాంఘిక విద్యేమనలక పుట్టినిల్లును పంజాబు, మద్రాసు రాష్ట్రములకే ప్రభుత్వమువారు కమిషను సభ్యులను తీసికొనిపోవుట ఆశ్చర్యకరము. బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారి సదుద్దేశమును అంగీకరింపజాలము. కమిషనువారిపై విశ్వాసములేదు. అంతేకాక రాజ్యాంగ విధానమును నిర్ణయించు అధికారము భారతీయులకుండవలెను. ఈ కారణముల ననుసరించి రాయలు కమిషనును బహిష్కరింప వలయునని దేశీయులు తీర్మానించుకొని యున్నారు.

సువామిగారు తీర్మానమును బలపరచుచు అసహాయోద్యమము నష్టప్రదమని గాంధీగారే చెప్పినది.

ప్రజలలో వికృతత్య మేర్పడుటకు బహిష్కరణమే ప్రధానసాధనమని మున్సి నారాయణప్రసాదుగారు చెప్పిరి.

జి. ఎ. న. లక్ష్మీనగారు

న. లక్ష్మీనగారు తీర్మానమును ఆక్షేపించుచు ఇట్లు చెప్పిరి:—ప్రభుత్వమువారు ఎక్కుడు బౌద్ధాభ్యుదయ ప్రకటించిన ఇట్టి సంధిగాంధీ ఏర్పడియుండదు. భారతీయులను కమిషను సభ్యులుగ నియమింపక ప్రభుత్వమువారు గొప్పతప్పద మొనర్చిరి. కాంగ్రెసునాయకులుగ నున్న సర్ శంకరను నాయకుగా రివిధమున అప్రస్తుతముగ ప్రసంగించుట అశ్చర్యముకలుగజేయుచున్నది. కమిషను విషయమై భారతదేశమున ప్రతిపూలభిప్రాయము బలవంతముగ నున్నదని సార్వభౌముని ప్రభుత్వమువారికి తెలుపుట బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారిధర్మమై యున్నది.

కుమార శంకరరాయచౌదరిగారు తీర్మానమును ఆక్షేపించిరి.

పి. సి. దేశికాచారిగారు సర్. దాదాభాయిగారి సవరణను అంగీకరించిరి.

తీర్మానము ఆమోదింపబడుట

సర్. దాదా భాయిగారితో సవరింపబడిన తీర్మానముపై సమ్మతులు పుచ్చుకొనగ అనుకూలముగ 84 మంది ప్రతిపూలముగ 18 మంది సమ్మతుల నొసగిరి.

వోటింగు వివరములు

అనుకూలురు

సయ్యాధిపతి, సర్ మహమ్మదు హబిబుల్లా, యన్. ఆర్. దాసు, ఎ. యం. స్టా, సర్ మాన్జీ దాదాభాయి, లాలా రామకరణదాసు, సర్ ఆర్థుర ప్రాము, సర్ శంకరను నాయకు, సర్ దీనానాథా, సర్ ఇబ్రహీం జాఫర్, నరాయణ మహమిల్లా ఖాను, అక్రీమ్ ఖాను హుసేను, సర్దార్ చిరంజీవుసింగు, జి. యస్. కపర్తి, సర్ అబ్దుల్ హామీద్, సర్ జె. ఫ్రీకార్పెటు, ఇ. బర్దను, హాన్, ముక్త్యుబక్సు, బాల్కుసు, గ్రే. పి. సి. దేశికాచారి, కెప్టను. ఎ. లతీఫీ, నవాబ్ అక్బరుఖాను, నవాబు మేల్ ఖాను, సర్ ఉమరురాయతుఖాను, రాజా అలీ ఖాను, మహమ్మదు సువామి, ఆలిబక్సు, మహమ్మదు హుస్సేను, ఫర్దుసు, హాన్, కె. సి. డి., పండిత క్యాంబెహిడి మిశ్రాగారు.

ప్రతిపూలురు—18

రాజ రాంబాబుసింగు, వి. రామదాసు పంతులు, డాక్టరు యు. రామరావు, సర్ ఫిరోజ్ సెత్తా, కొకి నాథము కర్జి, మహేంద్రప్రసాదు, అనగ్రహ నారాయణసింగు, మహమ్మదు జాదేగ, మున్సి అస్తనా, రాయనలిసి నేత బహదరు, సర్ మనమోహనదాసురాంజ, జి. ఎ. న. లక్ష్మీను, కుమారశంకరరాయ చౌదరిగారు.

అనధికారసభ్యులలో అధికసంఖ్యాకులు తీర్మానమునకు ప్రతిపూలముగనుండుట తీర్మానమునకు అనుకూలముగ సమ్మతులనొసగిన 84 మందిలో 16 మంది ప్రభుత్వోద్యోగులు, 7 మంది నామినేటెడ్ సభ్యులు, మువ్వరు ఆంగ్లేయసభ్యులు. ఎన్నుకొబడిన భారతసభ్యులలో 8 మంది మాత్రమే తీర్మానమునకు అనుకూలముగ సమ్మతులనొసగిరి. ప్రతిపూలముగ సమ్మతులనొసగిన 18 మందిలో 12 మంది ఎన్నుకొబడిన భారతసభ్యులు. ఒక్కరుమాత్రమే నామినేటెడ్ సభ్యుడు. ఈవిధమున ఎన్నుకొబడిన అనధికార సభ్యులలో అధికసంఖ్యాకులు రాయలు కమిషనుపై అవిశ్వాసమును ప్రకటించిరి చెప్పవలెను.

శస్త్రవైద్యుననే బాధ తొలగిపోయెను

వ్యాధిగ్రస్తమయిన చర్మమునకు ఎట్లని యిసుకకట్టి, నెత్తురుకాయున్నటువంటి కురుపులకు కాగుచున్న నూనె లింక నవపరచుచేతు.

దీర్ఘమైన చర్మవ్యాధులు, శరీరమును గుల్ల చేయుటకుగలుగు, కండకమును తీసివేయు యుసర్వనక, కొద్దిసత్వముల క్రితమునకు, బాధపడలేక కాలిన్ ఎట్లని యిసుకకట్టిలను, కాగినచమురును పోసికొన సాహసించుట అట్టి వ్యాధి తులు తమకు ఆరోగ్యమైన నూతనచర్మమును చేకూర్చుటకు వేనోళ్ల ప్రార్థించుచుండురు.

తరువాత ఉపశమనము గలిగించుటకు వైద్యకాస్త్రము పరిశీలనచేసి, అందు కనుగొనినవాటిలో శ్రేష్ఠతమమైనది. జాంబక్.

జాంబక్ అనేకములైన అమూల్య మూలికలచే మిశ్రితమయి పరిశుభ్రముగా తయారుకాబడి, చర్మముపైన రుద్దిన మాత్రముననే లోనివ్యాధిపురుగుల తొలగింప కత్తి గలిగి యున్నది.

జాంబక్ కురుపులు కల్గిపోకుండ కాపాడి వివపురుగుల నాశన మొనర్చును. వాపులనుగాని పొక్కులనుగాని నయ మొనర్చి చెమర క్రయను బయటకు బెడలగొట్టును. జాంబక్ కురుపును శుభ్రపరచిన పిమ్మట నూతనచర్మము త్వరలో చేకూర్చును.

జంతుసంబంధ మైన క్రొవ్వు యందు చేర్చబడదు. యగ్లిమా, ఆల్. సర్. బో. డె. కార్బు, గాయములు, కురుపులు, తీలగజ్జి, అలివేడిమిపల్ల గలుగు కురుపులు, తామర, గడ్డలు, నడుములు, కాల్పులు, పురుగుకాట్లు మొదలగు వాటికి పరమావధము. నేడే ఒకపెట్టెను కొనుడు.

జెలరు 1-0-0. పెద్దది రు. 2-4-0. ముడులంగళ్లన్నిటి యందును దొరకును.

Zambuk.

ఏ జేంటు. దాదా అండు కో, యస్. నేడు మద్రాసు.

సర్ హబిబుల్లాగారి మానము

జైలుకౌన్సిలు సభలో రాయలుకమిషను విషయమై చర్చజరిగినపుడు కౌన్సిలు నాయకుడగు సర్ మహమ్మదు హబిబుల్లాగారు చర్చ యందు హులు గై కొనలేదు. జైలు కౌన్సిలు సభలో లోకనాథముకర్జిగారు ఈ విషయమై మాట్లాడుచు భారతీయులు కమిషను సభ్యులుగ నుండవలయునని పట్టుదలచూపినందులకు సర్ హబిబుల్లాగారిని ప్రశంసించిరి. ఉద్యోగ సాంప్రదాయములనుసరించి సర్ హబిబుల్లాగారు తన అభిప్రాయములను ప్రకటించుటకుగాని చర్చలసందర్భమున తనకు తోచినవిధమున వోటుచేయుటకుగాని నీలులేదు. కాని ప్రభుత్వమువారి కేంత ఇబ్బందిగ నున్నను, ఈ విషయమై జరుగుచర్చలయందు మానమువహించియుండవలయునని తీర్మానించుకొనిరి రూఢిగ చెప్పవచ్చును. (ఫీ. వెను.)

ఫిల్లి వార్తలు

ఫిల్లి ఫిబ్రవరి 22:—కీకాభాయి ప్రేమచంగుగారు నేటిదినము సర్ బ్లాకోట్ దంపతులకు విదొసగిరి. కేంద్రకానసభలయందలి అన్ని పక్షముల చేరినవారు పలువురు విమరుకు వచ్చిరి. శనివారము 25 వ తేదిన వి. యల్. చౌదరిగారు గా. వి. జె. పలేలుగారికి విదొసగెదరు.

ఫిబ్రవరి 22:—జైలుకౌన్సిలు సభలో నేటిదినము ఇర్వి న ప్రభువుగారు రీడింగుప్రభువుగారి ఛాయాపటమును బహిరంగపరచిరి. (ఆ. వె.)

శివరాత్రినాడు సింధునదిలో పడవ మునుగుట

హైదరాబాదు (సింధురాష్ట్రము) ఫిబ్రవరి 21:—సింధునదిలో శివరాత్రి ఉత్సవమునాడు వినోదార్థము కొంతమంది జనము ఎక్కిన సాధారణపడవ యొకటి మునిగిపోయెను. అందులో ఇద్దరు మద్రాసువారు కలరు. యస్. రాజగోపాలనుగారు నుకొండిగారును (రైల్వేమెయిలుసర్వీసు గుమాస్తాలు) డిప్యూటీ అక్టాంబెంటు జనరలు ఆఫ్ హిస్టన్ అండు తెలిగ్రాఫ్సు (నాగపూరు) కార్యాలయములో పనిచేయు గుమాస్తా—వీరు ఆనాడే అడవికి పోస్తాఫీసు లెక్కలను తనిఖీచేయు నిమిత్తమే వచ్చి పడవలో వినోదార్థము ఎక్కి వెళ్లిరి.

మొత్తము 7 గురు మునిగి చనిపోయిరి. మృతకళేబరము లింకను దొడకలేదు. (ఫీ. వె.)

చెన్నపురి బజారు ధరలు

1928 సం॥ ఫిబ్రవరి నెల 24 తేది శుక్రవారము

1. ధాన్యములు

వియ్యముపస్తాలు		
కుసుమ రేసాలిం ॥	42 కంబులు	18 80 14 80
నల్లారెడ్డి ॥	డిబ్బో	14 00 16 00
ధిల్లి ॥	డిబ్బో	14 00 16 00
రాగులం ॥	ర. 164 బస్తా	11 80 12 00
మత్తలు ॥		20 00 22 00

2. ధాన్యమైనవస్తువులు

కందుల బస్తా 1-8 ర 205	12 00	15 00
సెనగలు ॥	డిబ్బో	18 00 18 80
సెనలు ॥	డిబ్బో	15 00 16 00
మినుములు ॥	డిబ్బో	15 00 18 00
ఉపలు ॥	ర 195	9 80 10 40

3. నూనెవస్తువులు

నల్లలూనె కా 1-8	150 00	155 00
నల్లలూనె 1-8	14 00	21 00
వినుకా నెలనగపంపు కా 1-8	50 00	52 00
చేతిలో కొట్టిన ॥	43 00	46 00

చేతి నెలనగపంపు కా 1-8	112-0	110
అమడము కా 1-8	102 00	104 00

4. చిల్లరవస్తువులు

చాయకము కా 1-8	74 00	75 00
కూరకము కా ॥	88 00	84 00
బిరకాయలు (గుంటూరు) కా 1-8	77 80	
కొత్తది ॥	100 00	105 00
దరియాల ॥	కా 1-8 ర 84-8-0	మొదలు 98 వరకు
గుంటూరుపాతకట్టు నీలిమండ ముంజు 1-8	ర 40,48	
కాళహ స్తిపాతకట్టు ॥		50,58
బెల్లము కా 1-8	28 00	50 00
అస్కాచక్ర బస్తా 1-8	28 80	28 80
చింతనండు కా 1-8	28 00	60 00

5. ఇనుము

వట్టకం కా 1-8	29 00	88 00
వనరు ॥	24 00	81 00
నత్తండు ॥	24 00	81 00

6. నూలు

నెం 20 బెన్సి సింహం యాడి	7 60	
నెం 6 ॥	కట్టార	4 120
నెం 34 ॥	లా	6 20
నెం 20 క్లెయ్స్ట్రీలు		6 120
నెం 40 కామ్యుర 10 హ		10 10
నెం 44 సాంజో		2 0
నెం 4 బెన్సి మసీదు		4 00

7. దూది

బోంబానెడు కాదు 1-8	865 00	
--------------------	--------	--

8. లోహములు

నెం 100 కులం 1-8	60 12 0	61 00
అంగార కులం 1-8	21 00	23 0
వనరు 1-8		18 8 9
ఇత్తడి కా 1-8	234 00	235 0
రాగ కా 1-8	278 00	275 0

రంగులు

అతిపెలు స్వీట్లరలాండు అలికరెండ్ సింహం

20 దిగ్గిలు పేపా 1-8	60 00	
11 నీరం 1 రం	1 10	
14 రకులు	1 11	
28 రకులు	1 11	
56 రకులు	1 10	
1 అండు	1 10	
టటు పాన్లు పార్లెట్ అండు (మిక్సి రెండు)	8 80	
నీలం 8 రి	1 00	
నీలం 8 రి	1 00	

శ్రీ కృష్ణ వివోద నభ

శ్రీ ఆంధ్రా వివాహము, శ్రీ రామానుజుల వైభవము.

1928-వ సం॥ ఫిబ్రవరి 17-వ తేది మొదలు 1-నెల వరకు

(ప్రతిదినమును ప్రదర్శింపబడును.)

మంగళ, శనివారములందు మాత్రము రాత్రి 9 గంటలకు ప్రదర్శనము ప్రారంభమగును మిగిలిన దినములలో సాయంకాలము 5 గంటలకు ప్రదర్శనము ప్రారంభమగును.

చెన్నపురి రాయల్ థియేటరులో

టికెట్లవనరులు:—రూ 2, 1-8-0, 1, 0-8-0, 0-4-0.

మొదటి యాధు తరగతులలో నీటు 1 కి రూ 0-4-0 అధికముగా చెల్లించిన రిజగ్యుచేయబడును.

4534

సి. కన్నయ్య, ప్రొడ్యూసరు

టెలిఫోను నెం 3066.

నెం. 4066

సుబ్రహ్మణ్యం ఆండు కంపెనీ.

ఎలక్ట్రికల్ ఇంజనీర్లు, కంట్రాక్టర్లు,

103, గిడ్డంగివీధి, జి.టి.మద్రాస్.

సాంఘిక సేవాసంఘము

శివరాత్రి-గోవాడ

ప్రాధానరు రంగనాయకులుగారు (అక్కుపర్లు)

ఫిబ్రవరి 18 వ తేది 9 గంటలకు గుంటూరు కమ్యూన్టీటీ బాలభటులలో గోవాడ దేవాలయమునందు సాంఘిక సేవకులు జరిగిరి. కమ్యూన్టీటీలోని శ్రీ సీతారామ భక్తసంఘ ధర్మ వైద్యకాలమునాటినుండి జరిగి దేవాలయధర్మకర్తలచే నిర్వహించబడిన పాకలలో బస చేసిరి. బాలభటులకు ప్రత్యేకముగాను వైద్యకాలము ప్రత్యేకముగాను బసలు ఏర్పరచిరి. గంటూరు నుండి 8 బాలభటులువచ్చిరి. ఇంటూరు హిందూ హైస్కూలు నుంచి 80 బాలభటులువచ్చిరి. బాలభటులందరు బాలభటు ధర్మముల కరవేర్చిరి. ఈ బాలభటులు అనేకముల అనేకవిధముల సహాయముచేసిరి. దేవాలయము గట్టవద్దనుండి యాత్రీకులకు వత్తిడిలేకుండా సౌకర్యముల కల్పించిరి. ఈ సౌకర్యముల కల్పించుటలో జనవత్తిడి ఎక్కువగాయుండుటచే, జనవత్తిడి సర్దుమండగా ఒక యాత్రీకుడు ఒక బాలభటు ముఖమున పెద్ద బెల్లకొట్టెను. ప్రజలకు సౌకర్యములచేయుచు అనేకవిధముల సేవచేయుచున్నప్పటికి ప్రజలు మూర్ఖత్వము వలనకుండుట విచారకాణీయము. బజారులోని కాఫీహోటల్సు, షాదాషాపు లు, మిఠాయిదుకాణములు ప్రతి గంటగంటకు పరిశీలించి, పరిశుభ్రముగానుంచ బాలభటులు బోధించిరి.

తప్పిపోయిన 15 కిల్లలను వారి తల్లితండ్రులకు పంపిరి. బజారులో పారవేసుకొన్న వైదొలను, వస్తువులను బాగ్రత పరచి ఎవరివివారి కిచ్చిరి. ఇటు అనేకవిధముల బాలభటులు యాత్రీకులకు సహాయముచేసినప్పటికి ప్రజలు వారాయందు అనగ్రహముచేయుటకు గొంతు పీనుటకు, కొట్టుటాడి ప్రూర కృత్యముల చేసిరి. ఓర్పుతో, శాంతముతో బాలభటులప్పటికి సేవచేసిరి. ఇందు ఇంటూరు బాలభటుల కృషిగా గుర్రా సుమండిచ్చిన కన్నయ్య, కేవల్యగార లొనర్చిన వసే మిక్కిలి ప్రశంసనీయము.

శ్రీకారదానికేతనము విద్యార్థియవచ్చిరి. వారలకు ఈ సంఘము తోడ్పడి వంచాలు నమూనెచేసి పెట్టినది. ధర్మవైద్య కాలలో ఎల్లరకు ఉచితముగ బోషధములిచ్చిరి. యాత్రీకులకు తత్కాలికముగా వచ్చిన రోగములన్నిటికి బోషధము లుచితముగా నిచ్చిరి. యాత్రీకులకు ఇంకను అనేక సౌకర్యములు చేయవలయున్నప్పటికి ధనలోపమువలన చేయలేకయున్నందులకు చింతింపబడుచున్నాము.

యాత్రీకులకు పోకోడొడ్డు, పసికల్లల పాలు, ప్రజలకు సలిపెండ్లు సేదపిచ్చుకొనటకు పుడిబిల్లవేయించుట వందలైన కార్యములు చేయవలసియున్నది. దేవాలయ ధర్మకర్తలు తోడ్పడినచో శరీరప్రయాసతో ఈసంఘము అనేకవిధముల సౌక

ర్యములు చేయనున్నది. దేవాలయములకు కొన్ని వేల రూప్యములు వచ్చుచున్నవి. ఉత్సవములందు యాత్రీకుల సౌకర్యాధ్యము కొంతభవము వినియోగించినచో ప్రజాసేవ చేయగలుగుదు. గోవాడ శివరాత్రికి ఘనముగా రూ 8000 లు వచ్చునని వినికిడికలదు. కాని అవట యాత్రీకుల సౌకర్యాధ్యము ధర్మకర్తలు చేసినచేత లేదు. కనిపించలేదు. ఇటులనే కొట్టిపెట్టి కొండ, మంగళగిరి ఉత్సవాదులందునూ ధర్మకర్తలు ఈ సంఘముకు తోడ్పడి సేవచేయుచున్నారని నమ్మెకను. తిరిగి వచ్చే పౌష్ణమికి (మార్చి 6 తేది) మంగళగిరిలో గొప్పయ్యత్సవము జరుగును. యాత్రీకులు హెచ్చుగావత్తురు. అప్పుడు దేవాలయ ధర్మకర్తలు గుంటూరు తాలూకాలో, సంఘమునకు కొంత గ్రాంటునిచ్చి, యాత్రీకులకు సౌకర్యములు చేయించును రని నమ్మెకను.

ఈ సాంఘిక సేవా సంఘమునకు తోడ్పడిన శరీర ప్రయాసతో అనేకవిధముల సేవచేయుచున్నది కావున ఎల్లరు ఈ సాంఘిక సేవకులకు ప్రాత్యహము కల్పించి వారిచే సేవచేయించుటగాక.

గోవాడ శివరాత్రికి వెళ్లిన బాలభటులందరి కుండుటకు ంపాకలువేయించి, భోజనసదుపాయములు ఉచితముగా చేయించి సంఘమునకు తోడ్పడిన దేవాలయ ధర్మకర్తలందరికి ఇతర గ్రామాదులనుంచివచ్చి సేవచేసిన బాలభటుల సంఘముకరవున కృతజ్ఞతా వందనముల తెల్పుచున్నాను.

మంగళగిరి తిరువాళ్లకు ఈసంఘము సేవచేయుటకు వచ్చును. దేవాలయ ధర్మకర్తలు గ్రామవాసులు ఎల్లరు సాధ్యమగునంత సహాయముచేయ ప్రార్థించుచున్నాను.

డాక్టరు మా|| సుజీవరాయణింగారు మంగళగిరివచ్చి, తిరిగి సదుపాయముల, సంఘముకరవున చేయుదురు. వారి కెల్లరు సహాయము, అన్నివిధముల చేయకొరెదను. ఈ సాంఘిక సేవాసంఘముకరవున గోవాడయందు కృషి సల్పిన డాక్టరు సుజీవరాయణింగారి ద్వారా, సాంఘిక సేవకు లొనర్చిన మహోపకారములగుర్చి తెలుసుకొంటిని. ఒకప్పుడు సాంఘిక సేవ చేసెదమని వాగ్దానమొనర్చిన పెరపాలెపు విద్యార్థులు గంటూరు కమ్యూన్టీటీ, హైస్కూలు, కాశీశ్రీ, గుర్గిరాల హైస్కూలు విద్యార్థులు డాక్టరు న కన్నివిధములతోడ్పడి కొరెద.

డాక్టరు అన్నాగారికి కలకత్తా కార్పొరేషను స్వాగతపత్ర ముప్పించును

కలకత్తా, ఫిబ్రవరి 22—కలకత్తా కార్పొరేషనువాసు అఖిలభారత జాతీయ మహాసభాధ్యక్షుడగు డాక్టరు అన్నాగారికి స్వాగతపత్ర ముప్పించుటకు తీర్మానించిరి. స్వరాజ్యమునకుమాగధర్మకర్తల వాయువులై వెలుగులందులకు వారి సభితులించిరి. (ప్రీ ప్రెసు)

కానీ బంగారమునకు, సీమవెండికి, రత్నములకు పూచీ నిచ్చెదము.

మానవ్య కలంకముల లోలకులు, దుర్బలు, మోపులు, బంగారు మెడచేయినలు, మొలతాడులు, బంబులు మొదలగునవి తయారుగ నున్నవి. వివరములకు ఈదిగువ విలాసములకు వ్రాయుడు.

పొత్తెట్రు: కాకుమాను లక్ష్మయ్యచౌదరి, శనగపాటి కోటయ్య అండు బ్రదర్స్.

1149

ది ఆంధ్ర జూయలరీ మ్యానుఫాక్చరింగు కంపెనీ

హెడ్డాఫీసు: బెజవాడ. టెలిఫోన్: 210 చైరాబజారులోడ్డు మద్రాసు.

తైలములను రుద్ది

మీ ఉడుపులను: ఏల పాడుచేస్తు కొనెదరు?

“కు రె యి న్”

జిడ్డులేని నివారిణి. ఇది

తా మ ర ను

అద్భుతముగా తక్షణమే కుదుర్చును.

ఒకసారి ఉపయోగించి మీరునిజమును గ్రహింపుడు. మా అద్భుతబొంబముల క్యాటలాగునకు వ్రాయుడు. ఉత్తరములు ఆంగ్లమునందే వ్రాయవలెను.

N. POWELL & Co.,
BOMBAY 4.

ఏల

నెగరోగముచే బాధ నొందుచున్నారు?

మా అత్యద్భుత నివారిణి యగు

“గె న్”

వేలకొలది వ్యాధిగ్రస్తలకు అమోఘమైన గుణమిచ్చినది.

మీ విషయమును గురించి వ్రాసిన మీరేది పుచ్చుకొనవలసినది నలహా నిత్యము. మా అత్యద్భుతబొంబముల జాబితా గల క్యాటలాగునకు వ్రాయుడు. ఆంగ్లభాషయందే ఉత్తరము లను వ్రాయవలెను.

N. POWELL & Co.,
BOMBAY 4.

వీటియొక్క సుగుణములను గుఱించి యిదివర కే అందరికిని

బాగుగా ఎల్లచోట్లయందును తెలిసియున్నది

అట్లు తెలియు ని వా రు ఆ ల స ం ప క త డ ణ మ్

మా లోకామయహార కస్తూరిమాత్రలను

Regd
AdverMark

తెప్పించి, ఒకదాని వాడిన మీరు విక్రీయి ర్పిచించెదరని మా నిశ్చితాభిప్రాయము. (తరిగినను అడుగుచే చూచ వచ్చుచున్న క్రకోసాత్రములే ఇందుకు ప్రబలనిదర్శనము.

ఇది మేలైనకస్తూరి, కుంకుమపువ్వు, అపూర్వమైనపీచులు మొదలగునవి చేర్చి, కాస్త్రాక్రమాగా తయారు చేయబడినది. తాంబూలముతో గాని, బిడిగా గాని తయారుగించవచ్చును. కలుదిధజ్వరములు, దగ్గులు, శీతజ్వరము, అదిర్గము, ప్లేగు, కడుపుబ్బరము, కడుపునొప్పి పిల్లలు వడిగెను, క్రక్కల శోషము, అగ్నిమాంద్యము, మలబద్ధము ముహూనత మొదలగువాటికి ప్రత్యాయుధమునలె పనిచేయును. స్త్రీలు తనపిల్లలను మునలివారు మొదలగువారికి అప్యర్తపూనము. 250-300 మాత్రలు గల బుడి 1 కి ధర రూ 0-4-0 పొట్టు 4 రూ 0-4-0 జి. పొట్టు 4 రూ 6 నకు రూ. 1-8-0, 12 కి రూ. 2-18-0, 25 కి రూ 5-2-0.

భిషగ్గర్త పాశ్యపు వెంకటాచల పండితులు, పొత్తెట్రు.

శ్రీ సీతా రామ వైద్య శాల, మైసూరు.

రంగులు వేయుటకు, చలువచేయుటకు, కాలికో అచ్చుపనులుకు, నబ్బుపక్రమశాలలు మొదలగువాటికి కావలసిన పలురకముల రసాయన వస్తువుల గొప్పదిగుమతిదారులు ప్రతినెల నూతనముగా నరకులు తెప్పించబడు చున్నవి. వివరములకు వ్రాయుడు.

4445

త్రిభువన్ దాసు అండ్ బ్రదర్స్

TRIBHOVANDAS KHIMJI & Bros
Princess Street, BOMBAY 2.

ప్రిన్ సెన్సు వీధి,
హంబాయి 2.

హిందూ దేవాదాయచట్టము

శీర్షిక

హిందూదేవాదాయ చట్టకర్తలు ఏయ్యదేశ్యముతో చట్ట మును నిర్మించిరో కాని కొన్ని విషయములలో చట్టము చాల అసంతృప్తిగను సందిగ్ధముగనున్నదని కొంచము విమర్శనబుద్ధితో చట్టమును పరిశీలించువారికి దోచకమానదు. రెండువందల యేబది రూప్యములకు పైబడి సంవత్సర ఆదాయముగల దేవాలయము లన్నియు హిందూదేవాదాయబోర్డువారి పరిపాలనక్రిందికి చట్ట ప్రకారము రావలసియున్నవి. రెండువందల యేబదిరూప్యముల కన్న తక్కువవగుంబడిగల దేవాలయముల విషయమై చట్టమునం దేమియు చెబువలేదు.

నూతనముగా దేవాదాయచట్టము ప్రకారము జిల్లాదేవ స్థానసంఘమునకు 2-1-28 తేదీకడజిల్లాలో ఎన్నికలు జరిగి ఏడుగురు సభ్యులుగల సంఘముకట్టి ఏర్పడినది. ఈసంఘము యే రృదేశముందు ప్రతితాలూకాకును ఒక దేవస్థానసంఘ ముండేడి డి. ఆసంఘము ఆతాలూకాలలోని దేవాలయముల అన్నిటిపైన ను అధికారము గలిగి అర్చకులను దేవాలయ నాకర్లను ఏర్పరచు మా దేవాలయములకు రావలసిన రాబడిపైకమును సర్కారు వారినుండి పుచ్చుకొని ప్రతిదేవాలయమునకు ఒక ధర్మాధికారిని ఏర్పరచి ఆధర్మాధికారిమూలమున దేవతాక్షేత్రార్చకులను జరుపుచుండేది.

ఇప్పుడు నూతనముగా జిల్లాదేవాలయ సంఘముకట్టి యే రృదేశుచే యింతకుముందు ప్రతితాలూకాలో నుండిన దేవాలయసంఘములు రద్దుకాబడెనా? అట్లుప్రతితాలూకాలో నుండిన దేవాలయసంఘములు రద్దుకాబడిన యెడల రెండువందల యేబదిరూప్యముల కన్న తక్కువవగుమానముగల దేవాలయముల విచారణ యెవరి స్వాధీనమునం దుండువలయును? ఈమైనర్ దేవాలయములకుకూడ కొన్ని ప్రదేశములలో యిహంభూములు గలవు. కొన్ని దేవాలయములకు ప్రభుత్వము వారినుండి పైకము వచ్చును. మైనర్ దేవాలయ అర్చకులు కొన్ని ప్రదేశములలో దేవాలయ భూములను ఆచుకము మునిగు తలకు పెట్టియుండుదు. ఈవిషయములను విచారించి పరిష్కరించువారు ఎవరు? ప్రభుత్వ వారినుండి మైనర్ దేవాలయములకు రావలసిన పైకమును పుచ్చుకొనవారు ఎవరు? మైనర్ దేవాలయములలో పనిచేయు అర్చకులకు యిప్పించువారు ఎవరు?

ఇమ్మలమకుగు తాలూకాలో రెండువందల యేబది రూప్యములకు పైబడివగుమానముగల దేవాలయములు 26 గలవు. రెండువందల యేబదిరూప్యములకు తక్కువ వగుమానముగల దేవాలయములు 70 గలవు. చట్టముప్రకారము పై 26 దేవాలయము లును యిప్పుడు నూతనముగా యేర్పడిన సంఘమువారి పోషణ క్రిందికివచ్చును. కాని మిగత 70 దేవాలయముల గరియేమి? ఈ విషయములన్నియు చట్టమును ఎన్నిచూరులు చరివినను విశేషము కాకయున్నది. కాన యిందువిషయమై దేవాదాయ బోర్డువారు కొంచెము శ్రద్ధవహించి విశేషముగా ఒకత్రకటనను గావించు రం ప్రారంభించుచున్నారు.

పెల్లాల రామకృష్ణశాస్త్రి.

మహాఘనత వహించిన నిజాం

సర్కారువారి ఇనుపదారి

(చట్టములప్రకారం ఇంగ్లాండులో స్థాపించబడినది)

భద్రాచలం

శ్రీ రామనవమి ఉత్సవము

శ్రీరామనవమి ఉత్సవమునకు పోదలచిన యాత్రికులు భద్రాచలమునకు ౨౦ మైళ్లుమాత్రం దూరములో ఉన్న, నైజాంరైల్వే కొత్తగూడెం స్టేషనుకు టి కెట్లు తీసుకోవలయును.

ఉత్సవకాలములో బెజవాడ కొత్తగూడెంల మధ్య స్పెషల్ బండ్లు అవసరమును బట్టి తరుచుగా నడుపబడును.

చాలినంత మంచి నీటిసదుపాయమున్న, ఆ హార పదార్థములున్న కొత్తగూడెంపద్ద యేర్పాటుచేయబడినవి.

4543

Secunderabad,
20th January 1928.

G. PEDDIE,
Traffic Manager.

హారతాళ విచారణ సంఘము

పై సంఘము నిన్ను 8 గంటల మహాజనసభాభవనము సమావేశమై శ్రీయుత యస్. పార్థసారథి, కె. పి. విజయరాఘవను గార్లు సాక్ష్యమును దీసికొనిరి.

శ్రీయుత యస్. పార్థసారథిగారు

జనవరి 30 వ తేదీ నుండి యు బహిష్కరణ ప్రచార సంఘమునకు వాలంటీరుగానుండిన, ఫిబ్రవరి 2 వ తేదీన మహాజనసభయందు జరిగిన వాలంటీర్ల సభయందు 3 వ తేదీయందు వాలంటీర్ల యేమి చేయవలెనో శ్రీయుత యస్. సత్యమూర్తిగారు జెప్పిరి. 3 గంటలవరకు నెవరు నిల్వదలక 3 గంటల తరుపరి కొందరు సముద్రపుటాడున జరుగనున్న సభాప్రదేశమునకు శ్రీయి తగుయేర్పాట్లను గావించవలెననియు మరికొందరు మహాజనసభా మందిరమున కేతెంచి అచ్చటనుండి సభకు ఊరేగింపు టుల్నవలెనో బయలుదేరి పోవలయు ననియు జెప్పిరి. నేను రెండవ, తిరగతికి చెందినవాడను.

జార్జి టౌనులో మీ నాన్న విద్యార్థి గృహమునందు నివసించును. వేకువరూపున నేనిదురదండి మేల్కొని జాతీయపతాకము నాగృహమునందు నియమించిన కొంతకాలపునకు లాకాలేజి వద్దకు బోయి విద్యార్థులకు పరీక్షకు హాజరు కానీయకుండ పోవువారిని దౌర్జన్యకృత్యముగ వేడుకొనుచుండినది.

ప్రశ్న:— మీద ఇవ్వబడిన ఆక్షాంశ వివరముగా మీరు నడచుటలేదా?

జవాబు:— దౌర్జన్యకృత్యముగ విద్యార్థులను కళాశాలకు బోనీయకుండ కేసులు దేశసేనయని మేము తలచితిమి.

నేనును ఇంక 4 గరు లాకాలేజి విద్యార్థులను ఇంకొకరును మొత్తము ఆరుగురును ఇట్లు పాటుపడి అనేక మంది విద్యార్థులను ఆశాడు పరీక్షకు బోనీయలేదు. మేము ఈ విధముగ ఉదయము 3 గంటలు మొదలు 10 గంటల వరకు నిల్చు కేసితిమి. గుర్రము మీద సవారి చేయుచున్న సార్వెంటును ఇద్దరు పోలీసులు ఒకరిని అరెస్టుచేసి హాజరు అందుకొనినాండి వెచ్చుచుండిరి. వారిని పెద్దసంపు వెచ్చించియుండిరి. పీకందరును లాకాలేజి పోలీసు స్టేషనునకు బోయిరి. అచ్చట డిప్యూటీ కమిషనరుగారు ఈ రామానుజం అయ్యంగారు సంపునుదేరించి "అందరు మార్చునుకు పోలీసు కమిషనరు గారువచ్చి అరెస్టు చేసినవారిని విడుదలచేయును." అని కేసులు జేసిరి. ఇంతలో నేను ఇంటికీపోయి మరల 11-30 గంటలకు వచ్చుచుండినది. త్రోవలో హాజరు కంపెనీ మందర పగిలిపోయిన గాజు పెంతులు రాళ్లును గాంచితిని. లాకాలేజివద్దనున్న గుంపేమిచేయుచున్నదని కుతూహలముతో నవటకబోతిని. కాని అసంపు హైకోర్టుకి బోవుచున్నది. ఒక అండ్ల యువకు సంపు మీదకు కాదున నడిపినది తెలియగానే నవటికీపోతిని. అప్పటి కాకాకు తలకెట్టుబడుచుండెను. ఇంతలో పోలీసువారు కాల్పులకు మొదలిడిరి. ఒక గుంపు పైకి పేల్చబడెను. అప్పటి కే సంపు మరలచుండ ఇంకొకటి ప్రజలపై పేల్చబడెను. ఒకడు మృతినొందెను. సంపునందు నునూరు 5 వేలమందివరకును జనులుండరు. హైకోర్టు ఆరణ్యమును నుమారు రెండువందల మంది యుందురు. కాల్పులకు పోలీసువారు మొదలిడగానే అచ్చటివారందరును వెడలిపోయిరి.

నేను 2-30 గంటలకు మహాజనసభా భవనమున కేతెంచితిని. రెండు తాళాయందు నునూరు రెండువందలమంది వరకు బహిష్కరణకేర్య పక్ష ముగారు కలరు. నాకు ముఖ్యముగ మహామృదీయులు, వారు వాలంటీర్ల జాతీయపతాకమును లాగికొని కాంగ్రెసు నాయకులను దూషించుచుండిరి. శ్రీయుత టంపటూరు ప్రకాశం గారి కాకును వాడు చేసిరి. అచ్చట నేయున్న పోలీసు వారే విధమైన చర్యయను దీసికొని యుండలేదు. తుంటలు కరకతములను గోడనోటినులను లాగికొని చించి కాళ్ళకిందపెట్టి తొక్కిరియెవరివద్దకు కర్రలు లేపు. ఊరేగింపుతో కాంగ్రెసు నాయకులు రెండుతాళాను వాటివరకుపరి రలు దువ్వులకు ప్రారంభించిరి. నన్ను స్వయంఃకృత జాగ్రత్త నియమించిరి. దౌర్జన్యమెట్టివల్లమును జూపగూడదని ఆక్షానిచ్చిరి. నేను నావిధిని చక్కగ నెరవేర్చితిని.

శ్రీయుత కె. పి. విజయరాఘవనుగారు

ఎలిఫెంటుగేయవద్ద ఆల్లరి జగనునున్నదని తెలియగానే నేనచటికిపోతిని. ఆప్పుడు బ్రాముకార్లు పోలీసువారిచే రక్షించబడుచు పోవుచున్నది. నెమ్మదిగ బ్రాడ్వే వచ్చునికి శ్రీవాసుహోటలు తెరచియుండుటచే వానిమీద రాలు దువ్వబడెను. నెటకే ఆది మూయబడెను. రాలుదువ్వవారు బాంబు.

నల్ల గను చొక్కాగాని ఉత్తరీయముగాని లేక మోకాళ్ళపై గుడ్డ కట్టుకొనియుండిరి. హో అండు కోకు ఈ గుంపుపోయి దానిమీద రాలుదువ్వరి. లోనుండి పని చేయువారు వెలుపలకు వచ్చిరి. అచ్చటినుండి గుంపు హాజరుకంపెనీకిబోగా లోనుండి జట్టర్లు ఖాళీ గాజునీసాలబుడ్డకు గుంపుమీద విసరి వెంటనే గుంపు భవనముమీద రాలుదువ్వరి.

నేను గృహమునకుబోయి మరల 11-30 గంటలకు లాకాలేజివద్దకుబోతిని. మూడు 500 మంది అచ్చటగలరు. పోలీసులమీదను పోలీసుస్టేషనుమీదను రాలుదువ్వబడుచుండెను. ఇద్దరువచ్చుచుండొండు రాలుదువ్వవద్దని హెచ్చరించెను కొంత కాలమువరకు రాళ్లు రవులు మానేసె. 12 గంటల మూరసకు రిజర్వుపోలీసువారు ఆయుధములతోను హైయెంజనుతోను వచ్చి బ్రాడ్వే బ్రాములైనునెదురుగుండ నిలుచుండిరి. తరువాత గురిచు తూర్పువైపునకు బోయిరి. లాకాలేజివద్ద 60 మంది గుర్రముమీదకున్న సార్వెంటు గలరు. హైకోర్టువైపునకుపోతిని. నేను కరుపరి హైకోర్టువరంబాయందు తిగుగుచు డు వారలమీద రాలుదువ్వబడెను. యం సి. యె కు యెమరుగనున్న సవకమార్గమునందు నిలుచుని యుండిరి.

మార్పులిగారు

ఈ సమయమున నే మార్పులిగారు హైకోర్టుయొక్క పడమటిగేటును సమీపించుచున్న 20 గజల ఎలమారమున 16-వ తీరములవలెనున్న ఒక బాంబుకాలు ఆకారు చక్రముతో ఇచ్చుకొనియుండినది. కాకు యజమానుగి పట్టుకొనవచ్చి యా బాంబు కేకలు చేయుచుండెను. మార్పులిగారు కాగనదిగి వేగముగ పారిపోయిరి. నేను లోపలకుబోయి కిల నాయొక్క కాలును బలవంతముగ లాగి వానినికింద బెట్టితిని. లోనుండి అంగే యిలు వచ్చి సంపును వెడలిపాంపు కేకలుజేసిరి. వారే మున్నదియు సప్తముగ నాకు విచరించలేదు. నేనా కిల వాని ప్రక్కకే 50, 60 మంది ప్రజలతో నుండినది. పోలీసువారు అందరిని తెలికి పొమ్మనిమంపిరిగాని ఆ పడమటి గేటు తమ ప్రజలచే నిండిపోయెను. పిల్లగానిని ఆసుపత్రికి తీసికొనిపోవలసినవని వారందరను కోరిరి. జాతీయపతాకములు గల ఒక కాకు వచ్చి బాంబు ఆకరముగ గొంగుయెను. నేనుబెట్టికొచ్చి చాటర్ల బ్యాంబు అపేనుభవము క్రిందుగ నిలుచుండినది గుర్రముమీద సవారిచేయు సార్వెంటు గుంపుమీదకి గుర్రమును పకగెల్చిందు వెడలిపాంపు వెడలిపాంపు కేకలుజేయుచుండెను. సంపులో కంది కొందరు వానిమీద రాలు దువ్వరి. ఆయన చేబోలున్న బెత్తముచే గట్టికట్టించుచుండెను అంబుల్ వద్దకు గుంకిగనూదనుకు గాయము లగిలెను మరయు రిజర్వు పోలీసువారు పైర ఇ-జుతో వచ్చి పొమ్మని రృదావ్ల దగి బ్రాములై నున కడ్డకుగ నిలుచుండిరి. సంపు వారలపై రాళ్లు దువ్వరి. నేనింక ఇంటికీ బోయి నుండితిని. అప్పుడు సకతువాకిపేర్చిన శిల్పము వింటిని. శివస్వరూపిల్ల గుట్టాబ్యాండ్లనుండినది. ఒక ముగిసి చనిపోయెను. వాకింక నామకు మూడు 50 గజలల మూరముగలదు శివమువద్దకు నెలసిని రానియ్యకండ పోలీసు వారుచూచు చుండిరి.

రిజర్వుపోలీసువారు కుపాకులతో అట్టుకోవక గ నిలుచుండుటయేగాని కొంత నెలకొల్పుటకేయియు జేసియును. లోను వారు వెట్టి కుపాకులచే భయపెట్టి యుండినను గుంపు వెడలి పోయెడిది. గుంపు గానుండి కొందరు రాలు దువ్వవద్దని కేకలు కూడ జేయుచుండిరి. నేటికి సమావేశము పూర్తి అయెను.

కమలాక్షి

(విచిత్రకథ)

గంధకర్త:— నెల్లూరు వెంకటగిరి మహారాజా కాశీ ప్రధానాచార్యులు మ-రా-శ్రీ, రాయసం వెంకటశివుడుగారు యం. ఏ., యల్. టి. సాంఘికనవల—ముప్పదేడలకు పూర్వపు ఆంధ్రదేశస్థితి, ఆకాలపు చదువునంధ్యలు, పిల్లల యాటపాటలు, ప్రతాపారవ్యవహారములు, గుణశీలములు సందర్భానుసారముగ పాత్రలయందు ప్రత్యక్ష మగుచుండును.

ఆంధ్రగంధమాలు,

తపాలుపెట్టె సం. 212 రు, చెన్నపురి

స్టేటుకౌన్సిలు

రైల్వేబడ్డెటుపై చర్చ

డిల్లీ, ఫిబ్రవరి 28:— నేటిదినము ఉదయము 11 గంటలకు స్టేటుకౌన్సిలుసభ సమావేశమయ్యెను. రైల్వేబడ్డెటువిషయమై చర్చసలుప ఈదినము ప్రత్యేకింపబడెను.

రైల్వేబడ్డెటును విమర్శించుచు బర్మాకును భారతదేశమునకును సరాసరి రైల్వేసర్వీసును ఏర్పాటుచేయటం అవసరమని పి. సి. దేశికాచారిగారు చెప్పిరి.

రాయనలికవాధ నేత బహదూరుగారు మూడవతరగతి ప్రయాణీకుల ఇబ్బందులను గురించి మాట్లాడుచు కొన్ని స్టేషనులలో వెయిటింగురూములు లేనందున ఎండకు వానకు ఆవాసము లేక మూడవతరగతి ప్రయాణీకులు బాధపడుచున్నారని. రైల్వేబోర్డునం దొక భారతీయుని సభ్యునిగ నియమించుట అవసరమని.

శంజాయినుండి సరిహద్దు రాష్ట్రములకు రైలుమార్గమును ఏర్పరుపవలయుననియు స్టేషనుకు దూరముగనుండి గ్రామములను మోటారుసర్వీసును రైల్వేకంపెనీవారే ఏర్పరుపవలయుననియు సర్ ఉమరుహయతుఖానుగారు నూచించిరి.

సర్ మాన్జి దాదాభాయిగారు మూడవతరగతి ప్రయాణీకుల టిక్కెటుచార్జీలు తగ్గినందులకు సంతోషమును ప్రకటించి అన్ని రైల్వేలయందు తగ్గిన బాంబునునెరి. పెట్రోలు, నూనెగింజలు పీటిపై రైలుచార్జీలు తగ్గవలయుననిరి. మీటరు గేజీ బ్రాడ్ గేజీ రైలులు లేక అన్నియు ఒకటే రైలులుగ నుండిన అనివిధముల గ్రేగారు బర్మాకు భారతదేశముతో కలపు రైల్వే నిర్మాణము అవసరమనిరి.

వి. రామదాసు పంతులుగారు ఇట్లుచెప్పిరి. నెలకొంటున్న అడ్డెజరిబోర్డువారు నామకార్తముగ నుండిన కొంతమరుకుగ పనిచేయుట అవసరము. దక్షిణ ఇండియా రైల్వే మద్రాసు దక్షిణమంబూ రైల్వేలయందు చార్జీలు అధికముగ నున్నవనియు కాటిని తగ్గించువిషయమై ప్రభుత్వమువారు తగు శ్రద్ధ వహింపవలయుననియు కోరుచున్నాను. 50 మైళ్ళకన్న ఎక్కువ దూరము ప్రయాణము చేయువారికి మాత్రము చార్జీలు తగ్గించుటలై లాభియండదు. అనేకలు 50 మైళ్ళకు తక్కువదూరమే ప్రయాణము చేయుచుండెదరు. కావున 50 మైళ్ళకన్న తక్కువ ప్రయాణములకు కూడ రైల్వే చార్జీలు తగ్గించవలయునని కోరుచున్నాను. రైల్వేలయందు భారతీయోద్యోగులసంఖ్య అధి:ము కావలయునని పంతులుగారు కోరిరి.

సర్ ఆర్థును ఆయంగారు రైల్వేలలో విత్తవలనల్ల ఇబ్బంది గలుగుచున్నాడనెరి.

సర్ జార్జి రెయినీగారు చర్చకు ఈ క్రిందివిషయం ప్రత్యుత్తరముపలికిరి:— ప్రభుత్వమువారి పరిపాలనములో లోబడిన రైల్వేలయందు మూడువరంగతి చార్జీలు తగ్గించబడివి. ఇతర రైల్వేలయందు చార్జీలు తగ్గించ బడుటపై ప్రభుత్వము వారు ప్రయత్నించెదరు. ఈపరిశోధనము నిజమయి చర్చముతో ప్రభుత్వమువారికి చేయగలిగిరి. మూడవతరగతి రైల్వేబడ్డెటులను తగ్గించుటనే రైల్వేకమిషన్ 11/4 కొట్టరూపుమును తీర్పును. క్రమముగ లాభిముఅధి యిం ఇంకను ఎక్కువదూరపురములకు కలుగజేయ ప్రభుత్వమువారు ముట్టించెదరు. మీటరుగేజీ బ్రాడ్ గేజీ అని రెండురకముల రైలులు లేక ఒకటేవిధమైనరైలులను ఏర్పరచవలసినది ఎన్ని కొట్టరూపుములు కావలెను. ప్రముఖ ప్రభుత్వమువారు అన్నియిబ్బందులను తొలగించ ఉద్దేశించుచున్నాని మాత్రము చెప్పగలను.

సభ సోమవారమువరకు ఆపునలచేయబడెను. సోమవారమునాడు అంధికాసభ్యుల తీర్మానములపై చర్చజరుగును. (ఆ. వె)

గ్రామపంచాయతులు (ప్రభుత్వపక్షం)

గ్రామపంచాయతుల వ్యవహారములపై ప్రభుత్వము నకు ప్రకటించిన రిపోర్టు (1925-27) లో పంచాయతుల భావివ్యవహారములపై యెట్టి సూచనము గావించబడలేదని "మద్రాసు మెయిలు" పత్రిక 16-2-28 వ తేదీ సంవికలో గావించిన విమర్శాను ప్రభుత్వమువారు గురించియున్నాడు. రిపోర్టునుచేసినవెంటనే ప్రజల భోగిల్లానిమిత్తము అలస్యము చేయకుండ మందుగా ప్రకటించుట ప్రభుత్వమువారి యాచారముయ్యున్నది. ఆలేగునాథ సార్వభౌమసంకల్పలో ప్రభుత్వమువారి విమర్శన ప్రకటించబడును.

శ్రీ బుజును సాంబమూర్తిగారు:—తమ యువస్వామి
లను చిన్నపురి సభ్యులై వుడిను ఓరిమిలో నాలకింతురని నా
మాత్రులు ధైర్య మొసంగినందులకు నేను సంతసించు చున్నాను.
సభ్యమూర్తిగారు 144 వ కెక్కును (కింద మొసంగబడిన ఆ
రవును ఉల్లంఘింపనిచో చిన్నపురిలో ఈవస్వాసవేషితై
కెక్కువాలదనె నావిద్యులు కొందరు దెప్పుచుండిరి. కాని సభ

మూర్తిగాకు తన విషయము తా మెరుగుదురు తమ పథకకరణము చచ్చుపురి పాకులను గూర్చియు బాగుగ తెలుసుదురు. చచ్చుపురియందు తమ స్థితిని గూర్చియు చెప్పుపురి పాకులను గూర్చియు వారి కేబాగుగ తెలియునని నేనామిత్రులతో జెప్పితిని. ఇదిహాకులతో చచ్చుపురిపాకులకుమధ్యను సత్వముగూర్చిగట్టి గౌరవమును ఆవిరణను జూపెదరని నమ్ముచున్నను నేడు చిన్నపదయొను ఇయ్యది క్రమక్రమముగ అభివృద్ధిచేసి కమిషను ఈపట్టణమునందు నప్పటిలో తిలకుపుట్టును నొద్ద గొప్ప బహిరంగ పథకాంతముగ బహిష్కరణ ప్రతికూల పక్షమువారచే భంగముకలగక జరుగునని విశ్వసించెదను. బహిష్కరణ ప్రతికూలపక్ష మొంత బయలుతముగ యున్నను, లేకున్నను, ప్రభుత్వమువారిచే సంరిగ బలపరచబడుచున్నను దేశస్వాతంత్ర్యమునుమరయు నడ్డగింపజాలని మాత్రము తెలిసికొనవలెను. వారును జాతీయపక్షముతో గట్టిపనిచేయవలెను. కొలదిదిమలులలో నీ బహిష్కరణ ప్రాతికూల్యము సన్నగిలి యద్వైతమై తత్వమునకు జేరిన వారందరను బహిష్కరణవాదులతో గలసి ఇట్టి యద్వైతముల విజయము దౌర్జన్యముచే కళంకయుతముగ జేయబడకుం గునట్లు తోడ్పడెద రని నమ్ముచున్నాను.

“త్యాగమునకు సంసిద్ధులు గావలెను”

చచ్చుపురి సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యసాయమును ప్రకటించి కార్యతమకును సంపాదించినది. చచ్చుపురి ఇతర పట్టణములను వెనుదిండుచు నేను గట్టిగ నమ్ముచున్నాను. నేడు 144 శ్లోకు ను నల్లంఘించుటకు సిద్ధముగ లేకపోయినను రేపెను వారట్లు కాసనోల్లంఘనమును గావించునట్లు నిర్బంధింపబడెదరని నమ్ముచున్నాను. (హర్షధ్వజము) ప్రాంతములను సమాత్ర్యజే చుచుయు మహాత్మ్య త్యాగ మొనర్చుట తప్పనిసరియగు జరిగితిని శి స్వాతంత్ర్య పోరాటముం దేర్చడగలవు. చచ్చుపురి కాంగ్రెసు నిర్ణయించిన స్వాతంత్ర్యత్యాగమును ఉత్సాహముగ త్యాగముచే మాత్రమే లభ్యమగును. రాండులేటిని సమావేశముగోరిన పత్రిక మూర్తిగారి యభిప్రాయముతోనే కేకీభించుట లేదు. చచ్చుపురి కాంగ్రెసులో సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య తీర్మానము మోడింపబడిన పిమ్మట రాండులేటిని సమావేశమున గోరు లేమాత్రము ను సమజపముగాదు. భారతీయులకు తమ దేశమును సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య మొడవలయును. (హర్షధ్వజము) ఆయాశకు మీదేరువరకును భారతీయు తెన్ని సాంతంత్ర్యసంగ్రామముల కయినను వెనుదీయదు.

“కాసనోల్లంఘనమున కెల్లపుడు సంసిద్ధులమే”

చచ్చుపురి నాయకులు 144 శ్లోకు ను నల్లంఘింప వలెనని నామిత్రు లనేకులు ఉత్సాహమును గన్పరచుచున్నను బహిష్కరణ ప్రచారక సంఘముందుగాని వెలుపల పట్టణముందుగాని అందులకు లెగిన వాతావరణము జనించియుండలేదని బహిష్కరణ ప్రచారక సంఘాధ్యక్షులకు సత్వముగూర్చిగారు నడిచియుండిరి. ఆయభిప్రాయముతో మీదను నేనును ఆంగీకరింపక భిన్నాభిప్రాయములయే యుండవచ్చును.

వాతావరణ మేవిధముగ నున్నను ఇట్టి పరిస్థితి యుండుచినపుడు మాత్రము కాసనోల్లంఘనమునకు తీర్మానించి దేశగౌరవమును గాపాడ వలయుననియే నాయభిప్రాయము. ఏ సంఘమునందయినను సామాన్యముగ ఆల్పసంఖ్యాకులే పోరాడుటకు సంసిద్ధముగ నుండువారు. కాని బహిష్కరణ ప్రచారక సంఘమువారు నిర్ణయాధికారమును తమయందుంచుకొనక అఖిల భారత కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహక వర్గమువారి కొసంగిరి. కార్యనిర్వాహక వర్గము వారిచేతులలోనికి జెల్లినపిమ్మట బహిష్కరణ సంఘమువారి రీతివలెమై స్వతంత్ర్యముగ నేపనిని జేయజాలరు. నుశీతులకు, కట్టుబాటునకు లోబడవలసినవారము గావున కార్య నిర్వాహక వర్గమువారి నిర్ణయమును మనము శిష్టాసహింపవలెను.

ఇట్టివలె ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘము బెజవాడ యందు సమావేశమై కాసనమును ధిక్కరింపవలెనని ఏకగ్రీముగ తీర్మానించినది. ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘకార్యనిర్వాహకవర్గమును ఏకగ్రీముగ అటులే తీర్మానించెను. తమిళనాడు రాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘము నిమ్మలపల్లిబుద్ధితో తత్పన్నుభిప్రాయముననెలబడివురి. (నిమ్మలపల్లియుగ నాయన కేకలు నవు) జేసెను. నిమ్మలపల్లిబుద్ధితోడనే భిన్నాభిప్రాయము వెల్లడంబువలన ఇరువురును గలసి కాంగ్రెసుకార్య నిర్వాహకవర్గమువారి నిర్ణయమునకై తండ్రి నిచ్చిరి. వారు కాసనోల్లంఘన మునావేశ్యకముని జవాబొసంగిరి.

26 వ లేదీ హర్షధ్వజమును గురించి చచ్చుపురియందుహర్షధ్వజ మాదివమున దానియంతట నదే జరుగగలదు. (హర్షధ్వజము) చచ్చుపురియందు న్యాయనాయకులు విద్యార్థులు వర్తకులు ప్రభుత్వోద్యోగులందరను ఆదినమున తమవిధుల నూనెదరు. (నవ్వై) పాశ్చాత్యుల అంగడులుగూడెను నాడు మూసికేయబడును మిల్లులు ఫ్యాక్టరీలు సర్వమును మూయుబడగలవు. హర్షధ్వజము జయప్రదముగ జరిగితిరను. కాని 31 వ లేదీ జరిగినహర్షధ్వజము ప్రజలు కోర్చి చేసినది. రేపు జరుగబోవు హర్షధ్వజము దానియంతట నదియే జరగనన్నది. ఇదియే భేదము (నవ్వై)

కాంగ్రెసువారికి దౌర్జన్యమునకును సంబంధములేదు

హర్షధ్వజమును బోధింపకుండ కాసనోల్లంఘనమునకేముటకు పిలువెను. రహస్యవర్తన తెవ్వకోల్లంఘనమునకేముచున్నారను కారణమున హర్షధ్వజమును నిలిపివేసితిమని చెప్పుచున్నారు. ఈ దేశముందు విదేశీరాజ్యాంగమున్నంత కాలమును కార్యకర్తముగ నిట్లే రహస్యవర్తన యుండితీరెదరు. కాంతియుతముగ కాసనోల్లంఘనమునకు ప్రతికూలముగ నెల్లపుడు నీ దౌర్జన్యకారకలను ప్రోత్సహించుచునే యుండును. అంతిమాత్రముచే నున పనిని విరమించితిమేని కాసనోల్లంఘనమునకు గాని ప్రజాద్యమమునకుగాని ఈదేశముం దెన్నటికిని అవకాశమే యుండజాలదు. మనము దౌర్జన్యమును ప్రబోధించనంత వరకును కాసనోల్లంఘనము జేయువారి రహస్యవర్తనల విషయమును మనమునుం దుండుకొనకుండురని యాశించుచున్నాను. కాంగ్రెసునకు జేరిన యొక్క వ్యక్తియైనను ఈ దౌర్జన్యము నందు పాల్గొనకుండినచో ప్రభుత్వమువారి మరణయంత్రము తెన్ని చెచ్చినను బహిష్కరణప్రతికూలరు తలలు బ్రలు గొట్టించినను మన యాద్యమము జయించితిమను. నేడు భారతీయు మహాపథకాన్యనిర్వాహక వర్గమువారి రాసంగిన నిర్ణయము ననుసరించి హర్షధ్వజము నిలిపివేయబడినది-అని పల్కిరి.

శ్రీ ఆత్మకూరి గోవిందాచార్యులుగారు

పిమ్మట తెనుగున సుపర్యసించుచు సయమును కమిషను బహిష్కరణము విషయమై కాంగ్రెసు తీర్మానమునకు భారతదేశముం దభిప్రాయ భేదము యుండునని తామెన్నడును తలంచి యుండలేదని పల్కిరి. సయమును కమిషన్ బహిష్కరణంప బడుననియే నేనాశించియుంటిని. కాని నాయాశయును విఫలమైంది. మదరాసు పట్టణమునకు రాష్ట్రమునకును కాసనోల్లంఘనమునకు మహాదవకాశము గలిగెనని నే నతితూహ్యుడనై యుంటినిగాని భగవద్భక్త వేదాధ్యక్షుగ జరిగినది. ఇందుల కెవరిగాని నిందింప బరలెను. కాని ఈ 144 శ్లోకుక్రింద నొసంగబడిన ఉత్తరవును ఉల్లంఘింపని కారణముచేత మదరాసు రాష్ట్రము పూర్వము విభేష ప్రభుత్వమును భారతదేశమును సాపిండుటకెల్లు తోడ్పడెనే నేదా ప్రభుత్వమును కార్యతముగ నిలవజేయుటకును తోడ్పడుచున్నదని తలంచుటకుమాత్రము నిగ్గునున్నది ఈయుత్తరవే వంగదేశమునందు ప్రవేశ పెట్టబడినచో వంగసోదరులు వేరవిధముగ సమాధాన మొసంగి యుండెడి వారు.

హర్షధ్వజమును నిలిపియుండ దగదు

దౌర్జన్యము జరుగునను కారణముచేత మనవారు కాసనోల్లంఘనమును మానివేసి వారు. కాంగ్రెసువారికి దౌర్జన్యముతో ప్రత్యక్షముగ గాని, పరోక్షముగ గాని ఎట్టి సంబంధము లేదని చెప్పుచున్నార గక మాడినలేదీ జరిగిన హర్షధ్వజ అల్లరులందు కాంగ్రెసువారి కెట్టికోక్యమునలేదని నమ్ముచున్నాము. అట్లు కాంగ్రెసువారు దౌర్జన్యకారకలు గానిపక్షమున ఇతర లానకచ్చ దౌర్జన్యమునకు జంకి మనయుద్దమమునుండి విరమించుకొనుట యుక్తముగాదు. కాసనపథ్యయందు కాంగ్రెసు పక్షమువారు సభాకార్యక్రమమును నిలిపివేయుట కుపహాసించెదరని తెలియుచున్నది. అట్లు అగ్గరన్ మెంటు ఉపహాసన గావించినవారి నందరపై దౌర్జన్యము ప్రయోగించబడునని యుండిగిడులు భయపెట్టినచో ఆప్రయత్నమును విరమింతురా? హర్షధ్వజము జరుగదినమున పోలీసువారు ప్రజలను కాపాడి యుండలేదని తెల్పుచున్నారు. విదేశీప్రభుత్వ మెన్నటికిని మన ధనప్రాణముల గాపాడబోరు. నిజముగ దౌర్జన్యకారకు లుండినపక్షమున వారికి మనప్రాణము లర్పించుటకై సంసిద్ధులమై యుండవలెను. ఆత్మాగ్రాహణముచేతను. 31 వ లేదీ జరిగిన హర్షధ్వజమును దౌర్జన్యకారకలు తలలు పగులగొట్టించినను ఎదుటనిలచి ఆత్మరక్షణము గావించియుండిన 26 వ లేదీ హర్షధ్వజము ఆత్మంతరిజయ ప్రదముగ కాంతియుతముగ జరిగితిరును. ఆదినమున గాంధీమహాత్ము డీతావుననుండినను ఆయుధుల నణచివేళజాలియుండెడివారుగారిని అధ్యక్షులు సెలవిచ్చిరి. అల్లరుల నణపజాలకపోవుచున్నగాని మహాత్ము డాసమయమున ఇరువురుండులు తలపించెనేని బ్రిటిషుఅధికారుల తుపాకులకు తనకీరమును బలియొసంగుట కెల్లు సంసిద్ధపడునో అట్లే యుండగిడుల కర్రలకుగాని, తుపాకులకుగాని ముందునిలచి ఆత్మాగ్రాహణ గావించి యుండెడివాడు. మన యశక్తతవలననే నిశ్చయముగ నైమును కమిషనువారికి సరియగు సమాధానము చెప్పజాలక పోయినవారము. చచ్చుపురియందు కమిషను అనుగిడు నప్పటికి కాసనసభాధ్యక్షులు బహిష్కరణ ప్రచారక సంఘమువారు పత్రికాధిపతులు తదితర నాయకు లెల్లరును కార్యగ్రామం దుండినచో నెంత దివ్యముగ నుండెడిది? ఐనను విధివిధానము నేరొకతీరున గలదు. ఇందు ఆంధ్రరాష్ట్రసంఘమువారి శ్రద్ధగాని తిమిషసంఘము వారి దౌర్బల్యము నేమియులేదు. ప్రభుత్వమువారు ముందియవకాశమును గల్పించిరి. మన ముపజయము నందితిమి. ప్రభుత్వమువారి కిమిగ ఇట్టి యుద్ధవేకముగ ఉత్తరవు నొసంగరు. మరల నిట్టి ఉత్తరనొసంగిన మనసోదరులు కాసనోల్లంఘనమును గావించి తీరెదరు అని పల్కిరి.

హర్షధ్వజము జరుపరాదు

ఆంధ్రతమిళ కాంగ్రెసు సంఘమును నమిష్టితీర్మానమును మదరాసు, ఫిబ్రవరి 28:—తమిళ కాంగ్రెసు కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహకవర్గములవారు 26వ లేదీ చూడకేగాయి యాదిరవ తీర్మానములను ఆమోదించిరి. 31 వ లేదీ చూడురంగ మద్యుర. అధ్యక్షతనహించిరి.

(1) మదరాసునకు నైమునకమిషను వచ్చునాడు 14 శ్లోకును పొడినవా రందరు ప్రజలను గూడ కాంతియుతముగ విచ్చిక్షముగ హర్షధ్వజానికి కరపత్రములను ప్రకటించియు పుచ్చుకొనియు పదరు ఉత్తరవు నల్లంఘించవలెనని 21-2-28 లేదీన ఆంధ్ర కాంగ్రెసు వర్గిం గుక మిటి వారు గావించిన తీర్మానమును, (2) హర్షధ్వజ జరుపకుండ నైమునకమిషను బహిష్కరణప్రచారము జేయవలెనని తమిళనాడు కాంగ్రెసు వర్గిం గు కమిటివారు 22-2-28 వ లేదీన గావించిన తీర్మానమును, (3) ఉభయసంఘములవారు పట్టుదలతోనున్నయను ఏకగ్రీముగ నిర్ణయము కానేరదుగాన ఆ. భా. కాం వర్గిం గుక మిటివారు వెంటనే యేకోరితి నిర్ణయించి నూచింపవలెననిగోరుచు రాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘ కార్యదర్శి ఆ. భా. కాం వర్గిం గు కమిటివారి కంపిన తతి వార్తను, (4) పై తెలిపినవర్తన జనాబుగ, ఇదివరకు జరిగిన హర్షధ్వజ సరిపోవుననియు కాంగ్రెసుసంఘమువారు నైమును కమిషను నిశ్చయము బహిరంగపథలను మాత్రము జరుపుచుం డెవలెనని సలహాజేయుచు ఆ. భా. కాంగ్రెసు వర్గిం గుకమిటి వారు గావించిన తీర్మానమును, యివన్నియు జూచి విచారించిన పిమ్మట;

తమిళనాడు, ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహక వర్గములవారు ఇట్లుతీర్మానించిరి. హర్షధ్వజ జేయవలెనని 21-2-28 లేదీన నైమును బహిష్కరణ ప్రచార సంఘమువారు గావించిన తీర్మానమును రద్దుజేసి నైమును కమిషనువారు మదరాసు వచ్చునయను హర్షధ్వజ జరుపరాదు. నైమును కమిషను బహిష్కరణములకు అన్నివిధముల వెంటనే ప్రచారము సాగించుటకు బహిష్కరణ సంఘమువారి కధికార మొసంగబడెను.

రాష్ట్ర ప్రజలందరును స్వదేశీవ్రతమాచరింపవలెననియు విదేశీవస్త్రములను బహిష్కరించవలెననియు ఈ నమిష్టి సంఘమువారు తీర్మానించుచున్నారు.

సోవియటు ఆస్త్రస్వాస్ విధానము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి) జనీవా, ఫిబ్రవరి 28:—సోవియటు ఆస్త్రస్వాస్ విధానమున 6 కి. అనుబంధములన్నవి. ఇందు నాయగు సంవత్సరములలో సంపూర్ణముగ ఆస్త్రస్వాస్ జరుగు ఏర్పాటులను చెలిసిరి. పిదప కాపులకు కష్టమునై నెరులు స్థానిక పోలీసు మున్నగు ఇతరదళము లుండవచ్చును. తుపాకులను తెల్లకొనవచ్చునట. కాని యుద్ధమున కుపయోగింపరాదట. వర్తకపుస్తకములను గాపాడుటకు సముద్రమును గాపాడుకావలె నైన్యముండవచ్చుననిరి. ఈ మార్గములను 16 వృదేశము లుగ విభజించెదరు. వాటిని ఆయాప్రభుత్వములవారు కాపాడెదరు. వారే సముద్రముల మ్యాండ్లు అధికారులగు నుండురు. 1927 లో విటివిన్ శుగారు చెలిపినటుల వెనుకముందు జూడక నిర్మాగములముగ ఆస్త్రస్వాస్మును గావించవలెననిరి.

సభ్యులలో నొకరు శ్రీ అన్నామలె పిల్లెగారిని ప్రసంగించుట కనుమరింపవలసినదిగ శ్రీ యస్. యస్. నుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు అధ్యక్షుని గోరిరి. కాని కాలాతీత మైనదను కారణమున అధ్యక్షులందు కనుమరింపరయిరి. నుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు వలమారులు అధ్యక్షులను గోరిరి. కాని అధ్యక్షులందు లకు సమ్మతించని కారణముచే సభనుండి వెడలిపోయిరి.

అధ్యక్షులు సభను ముగించుచు మనలో మనకెన్ని భేదము యుండినను విదేశీప్రభుత్వము నెయ్యోనుకప్పుకు మనలో సంపూర్ణముగ వికమత్వముండు టూనక్కకమనియు, సత్వముగూర్చి గారు ప్రతి సభ్యుండును స్వయముగ కాసనోల్లంఘనమున కనుకూలముగనే నోటుజేయు చుండురనియు, ఆంధ్ర తమిళ రాష్ట్ర సంఘములవారు అఖిలభారత కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహకవర్గమువారి యుత్తరవు ననుసరించి యొక నిర్ణయమున కరుదించినపు డా నిర్ణయము నందకును ఆంగీకరింపవలయుననియు పల్కిరి. పిదప సభ ముగింపబడెను.

భవిష్యత్తును గురించిన రీత్రక్షలకు బహు ప్రాయ
టకు ఈ 1-0-0 తమ బాకమును తేనినో ప్రశ్న వ్రా
కాలము తమ ఎదుర్కొన్న పరిపాలనను వివరములక ప్రాయము
ప్రొఫెసరు ఎన్. ఎస్. శాస్త్రి, గురుజోషి
మోలయము, గోపాలపురం, తూర్పుగోదావరిజిల్లా

భారతశాసనసభ

నిమ్న జాత్యుద్ధరణము

జయకరుగారి తీర్మానము ఆమోదించబడుట

భారతశాసనసభ కిటికీలను ఉదయము 11 గంటలకు గా|| వి. జె. పటేలుగారి అధ్యక్షతన సమావేశమయ్యెను. స్వరాజ్యవత్తుము వారెవ్వరు సభకు రాలేదు.

ప్రశ్నోత్తరములు

సర్ విక్టరు సామనాగారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు సర్ జార్జి రెయినిగారిట్లు చెప్పిరి:—ఇటీవల విదేశములనుండి దిగుమతియగు నూలుబట్టలపంఖ్య అధికమైనదని ప్రభుత్వమువారు గుర్తించియున్నారు. కాని ప్రస్తుతము ప్రతిక్రియపుష్పకొనలు అననసరమని ప్రభుత్వమువారి అభిప్రాయము. ఈసమస్యవిషయమై ప్రభుత్వమువారు శ్రద్ధవహించియు యున్నారు.

నానాజాతిసమితి రాయబారము

నానాజాతిసమితికి భారతదేశమునుండి పంపు రాయబారమునకు ప్రభుత్వమువారు సభ్యులను నియమించిరా అని యన్. యం. హజీగారు ప్రశ్నించు ఈవిషయమై ప్రభుత్వమువారు ఆలోచించుచున్నారని గ్రాహంగారు చెప్పిరి.

హజీగారు:—రాయబారమునకు భారతీయుని నాయకనిగ నియమించవలయునను భవారి కోరికను ప్రభుత్వమువారు పాటించెదరా?

గ్రాహంగారు:—ఈవిషయమై కడచిన ప్లేటుకొన్నింటి సభలో గౌ.లామెంబరు ఒకప్రకటన గావించియుండిరి. భారతదేశ విషయములందేకాక సామ్రాజ్యప్రభుత్వపు విదేశాంగవిధానము విషయమైకూడ అసభ్యులగువారిని భారతదేశపు రాయబారమునకు నాయకునిగ నియమించుట ఆచారమైయున్నది. ఇంతవరకు ఈ ఏర్పాటే తృప్తికరముగనున్నది. ఈఏర్పాటును మార్చవలయునని ప్రభుత్వమువారు ధృఢీకరించుటలేదు.

హజీగారు:—దొమినియన్లనుండి పంపబడు రాయబారములకు దొమినియన్లవారే నాయకులగ నియమింపబడుచున్నారా?

గ్రాహంగారు:—అవును.

హజీగారు:—భారత శాసనసభ్యులలో ఒక్కరకూడ నాయకత్వము వహించ అర్హులగలేరా?

గ్రాహంగారు:—దొమినియన్లవిషయము నేక. భారతదేశము విషయములేదు.

గోదగారు:—నానాజాతి సమితి సందర్భమున భారతదేశమునకును దొమినియన్లకును ఎట్టి భేదములేదని ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించియుండిరికా?

గ్రాహంగారు:—నానాజాతి సమితియందు భారతదేశమునకు సభ్యత్వమున్నది. ఇతర సభ్యులతోపాటు సమానముగ గౌరవమున్నది.

హజీగారు:—అట్లుయిన భారతీయులను తక్కువగా చూచుట ఎందులకు. ప్రత్యుత్తరము లేదు.

ధిల్లీయందలి మహమ్మదీయ మసీదులను

రిపేరుచేయుట

ధిల్లీయందును ధిల్లీమట్టు ప్రక్కలయున్న మహమ్మదీయ మసీదులను ఇతర ప్రాతభవనములను రిపేరు చేయుటకు కొంత మొత్తమును బడ్జెటునందు చేర్చవలయునని యామీనుఖాను గారు పంపించిరి. ఈ తీర్మానమును ప్రభుత్వమువారు ఆమోదించిరి. కొంత చర్చ జరిగినపిమ్మట తీర్మానము అధిక సంఖ్యాకులచే నిరాకరించబడెను.

నిమ్న జాత్యుద్ధరణము

జయకరుగారి తీర్మానము

పిమ్మట జయకరుగారు ఈక్రింది తీర్మాన ముపపాదించిరి:—నిమ్న జాతులయందు విద్యను వ్యాపింపజేయుటకై ప్రత్యేకపు ఏర్పాటులను గావించవలయునని స్థానిక ప్రభుత్వములకు కేంద్రప్రభుత్వమువారు ఉత్తరవుల నివ్వవలయునని యు, అన్ని ఉద్యోగములందును నిమ్న జాతులవారిని చేర్చుకొనవలయుననియు సభవారు ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నారు.

తీర్మాన ముపపాదించుచు జయకరుగారిట్లు చెప్పిరి:—నిమ్న జాతుల విషయమై ప్రభుత్వమువారు బూటకపు ప్రయత్నము

చూపుచున్నారేగాని నిజముగ వారి అభివృద్ధి విషయమై పాటుపడుటలేదు. ఇండియా ప్రభుత్వమువారే ఈ విషయమై పనిచేయ వూనుకొని తమపరిపాలనమునకు అోబడిన ప్రదేశములందు మంచి అభివృద్ధినిచూపి రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములకు మార్గదర్శకులు కావలెనని కోరుచున్నాను. పంజాబు శాసనసభలో ఒకసభ్యునికి ప్రస్తుత మిచ్చుచు పోసీకు ఉద్యోగములు నిమ్న జాతులవారి కివ్వబడుట లేదని ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి. ప్రభుత్వమువారు ఇట్టి నిరాదరణము విడిచివేసి నిజముగ నిమ్న జాత్యుద్ధరణమునకు వూనుకొనవలెనని కోరుచున్నాను.

ప్రభుత్వసభ్యుని సమాధానము

ప్రభుత్వ సభ్యుడు బాబ్ పాయిగారు ఈక్రింది విధమున ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి:—తీర్మానమునందు సూచించబడిన సిద్ధాంతమును ఆమోదించుటకు వీలులేదు. నిమ్న జాతుల వారందరు వెనక చిక్కియున్నారనియు ఇతర జాతులవలెను మంచి సీతీయందున్నారనియుచెప్పబడి వీలులేదు. సంపత్క రాష్ట్రీయ లలో బ్రాహ్మణులు కొందరు నిమ్న జాతులవారికన్నను కీచ సీతీయందున్నాను. విద్యాశాఖ ప్రజామిత్రశాఖ యగుటచే రాష్ట్రీయ విషయములందు ఇండియా ప్రభుత్వమువారు జోక్యము పుచ్చుకొనటకు వీలులేదు. కాని ఇండియా ప్రభుత్వమువారి పరిపాలనమునకు అోబడిన ప్రదేశములందు ఏమిచేయుట నదోసభ్యులకు తెలిపెదను. ఇండియా ప్రభుత్వమువారి పరిపాలనమునకు అోబడిన ప్రదేశములందునిమ్న జాతులవారేరినవారి సంఖ్య 180000 ఈ ప్రదేశములందు విద్యను వ్యాపింపజేయుటకై ప్రతి సంవత్సరము 80 లక్షలు ప్రత్యేకింపబడుచున్నవి. అంతేకాక ఒకపర్యాయము 5 లక్షలు మరియొకపర్యాయము 10 లక్షలు నానోరికరింగ్రాంటును ప్రభుత్వమువారు మంజూరిచేసియున్నారు. ఈముత్యములతో ఎక్కువభాగము ప్రాథమిక విద్యావ్యాప్తికై వ్యయపరచబడుచున్నది. 1917 వ సంవత్సరమున భారతదేశమున 19500 వంది నిమ్న జాతివిద్యార్థులు అండిరి. 1927 సంవత్సరమున వీరిసంఖ్య 667000 అయినది. (కరతాళధ్వజం) ఏదేరాష్ట్రీయను ఎంతమంది నిమ్న జాతివిద్యార్థులు విద్య సభ్యునిచుచున్నారో ఈడిగుట తెలుపబడినది.

మద్రాసు	209000
బొంబాయి	55000
బెంగాలు	250000
సంయుక్తరాష్ట్రీయ	75000
పంజాబు	19000
మధ్యపరగణాలు	84000

బర్మాలోను ఆసాములోను నిమ్న జాతులే లేరు. ఇతర జాతులవారియందు కన్న నిమ్న జాతులవారియందు విద్య అధికముగ వ్యాపించుచున్నది. వారికై ప్రత్యేకపాఠశాలలు విద్యార్థివేతనములు ఇవ్వబడుచున్నవి. కొన్ని రాష్ట్రీయలందు నిమ్న జాతుల విద్యార్థుల అధికముగగల పాఠశాలలకు ఎక్కువగ్రాంటు ఇవ్వబడుచున్నది. ఈవిషయమై ప్రభుత్వమువారు తమచాధ్యతలను గుర్తించియు పనిచేయుచున్నారు. ఈవిషయమై జరిగిన చర్చ రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములవారికి తెలిపెదను.

లాలా లజపతిరాయిగారి సవరణ

నిమ్న జాత్యుద్ధరణమునకై కోటిరూప్యములు ప్రత్యేకింపవలయుననియు, అన్ని బావులను పీఠులను ఉపయోగించుటకు అప్పకల్పములకు అధికారముండవలయుననియు లాలా లజపతిరాయిగారు రొకసవరణ ముపపాదించుచు ఇట్లు చెప్పిరి:—ప్రభుత్వమువారి ప్రత్యుత్తరము సంతృప్తికరముగ లేదని చెప్పక తప్పదు. నిమ్న జాతులపై రెముకు గాఢముగ అభిమానముగలదని ప్రభుత్వమువారు చెప్పుచున్నారు ఈభిమానము క్రిమియా ధము చాలుటలేదు. నిమ్న జాతులలో విద్యార్థుల సంఖ్య ఈపది సంవత్సరములలో ఎక్కువయై యుండవచ్చును. కాని నిమ్న జాతులవారిలో మొత్తముమీద నూటిలో ఒకరు కూడ విద్యనభ్యసించుటలేదని చెప్పవలెను. హిందువులు అనేకులు నిమ్న జాత్యుద్ధరణమునకై గొప్పగా సహాయముపచుచున్నారు. మనమిత్రుడగు బిర్లగారి క్షేమసోదరుడు నెలకు 20 వేలరూప్యములు నిమ్న జాతుల అభివృద్ధికై వ్యయమొనర్చుచున్నాడు. (కరతాళధ్వజం) నిమ్న జాతులు అభివృద్ధి చెందుచున్నారనియు అందులకు ప్రభుత్వమువారు గర్వపడవచ్చురలేదు. దేశము వెనుక చిక్కియున్నదనియు ఎక్కువసంస్కరణములు పొంద అర్హతలేదనియు చెప్పబడు ప్రభుత్వమువారు దుశ్చైతన్యముతో నిమ్న జాతులవారిసంఖ్య అధికముగనున్నట్లు ప్రకటించుచున్నారు. నిమ్న జాత్యుద్ధరణమునకు ప్రభుత్వమువారు కోటిరూప్యములు

ప్రత్యేకింపవలయుననియు వారికి సమానగౌరవముకల్గుండవలయుననియు కోరుచున్నాను.

అర్థుడు ప్రాంగారు తీర్మానముపై మాట్లాడుచు ఇట్లు చెప్పిరి:—నిమ్న జాతులవారికి అధారముగ గైకొని రాజకీయ లాభముపొందవలయునని కొందరుద్దేశించుచున్నారు. కాని వారి విషయమై నిజముగ పాటుపడువారులేరు. అప్పకల్పత ఆంతమొందుటకు పూర్వము భారతదేశమునకు స్వరాజ్యములభించిన అరియొక దురదృష్టముని భావించవలయునని గాంధీగారు చెప్పినమాటలను మీరు మరచిపూడకు. ప్రపంచమునందెచ్చటను అప్పకల్పములేదు. కావున స్పృశ్యతను అంతమొందింపవూనుకొనట ప్రజానాయకులు ప్రధమధర్మము. విద్యావంతులు అప్పకల్పముల తాకము వారితో ఆహారము భుజించుచు వారితో స్నేహముగ మెలించు కొంతకాలము జరిపిన ఈ సమస్య నులభముగ పరిష్కరించును. కాని ఈ పరి త్వరితముగ కొనసాగవలదు. బ్రిటిషువారు భారతీయులు కలసి పట్టుదలతో పనిచేసిన కొంతకాలమునకు నిజమునుకొనవచ్చును. ఆ సమస్య పరిష్కారమైన స్వరాజ్యసమస్యకూడ పరిష్కారముకావచ్చును.

నిమ్న జాతులకు వ్యవసాయ విద్య కరపవలయునని అరిక్లాండరుగారు సూచించిరి. 6 కోట్లమంది ప్రజలకు ఒకకోటి రూప్యములు ప్రత్యేకింపుట న్యాయముగ జోషిగారుచెప్పిరి. నిమ్న జాతులను సోదరులనై ఆదరింప వూర్చుచారపరాయణులగు హిందువులు సిద్ధముగనున్నారనియు, వారిలోకిలసి భుజించుటకుకూడ ఆమోదనలేదనియు భామాచదాసు భార్గవగారు చెప్పిరి. ధాతుర్దాసుగారు తీర్మానమును బలపరచి ప్రభుత్వమువారి నిరాదరణను ఖండించిరి.

ఓంకీత మాశ్వేగారు తీర్మానమును బలపరచుచు 1918 సంవత్సరమువరకు ప్రభుత్వమువారివిషయమై నిరాదరణచూపుచుండిరి నియు సంస్కరణముల ఆనంతరము విద్యా శాఖామంత్రిల పరమైన రచ్చబడిన పిమ్మటనే నిమ్న జాతులు అభివృద్ధి చెందుచున్నారనియు 10 సంవత్సరములపాటు భారతీయులకు అధిక విషయములందు సంపూర్ణాధికార మొసగబడిన నిమ్న జాతులవారు భారతదేశమునందుండరనియు చెప్పిరి.

జయకరుగారు చర్చకు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు ప్రభుత్వమువారు కోటిరూప్యముల వ్యయమునకు అంగీకరించవలయునని.

బాబ్ పాయిగారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు రాష్ట్రీయ ప్రజామిత్ర శాఖల ఖర్చులకు కేంద్రప్రభుత్వమువారు ధన మొసగుటకు వీలులేదనియు ఈ చర్చనంతన రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములకు వంప ప్రభుత్వమువారు సంసిద్ధులైయు చెప్పిరి.

కోటిరూప్యములు ప్రత్యేకింపవలయునను లజపతిరాయిగారి సవరణ అధిక సంఖ్యాకులచే నిరాకరించబడెను. నిమ్న జాతులయందు విద్యను వ్యాపింపజేయ ప్రత్యేకపు టేర్పాటులను చేయవలయుననియు నిమ్న జాతులవారికి అన్ని ఉద్యోగములు ఇవ్వవలయునను జయకరుగారి తీర్మానము అధిక సంఖ్యాకులచే ఆమోదించబడెను. అంతటితో సభ రేపటికినమునకు లేదను ఆశ్రయ చేయబడెను.

రైల్వేబోర్డు గ్రాంటు

ఇతరపక్షముల సభ్యులు తోడ్పడిన రైల్వేబోర్డు గ్రాంటును నిరాకరింప వలయునని స్వరాజ్యవత్తుమువారు దుద్దేశించుచున్నారు. (ఆ ప్రె.)

సహకార బోధనాతరగతులు

ఈ నెల 27, 28, 29 తేదీలను తాడేపల్లిగూడెములో అసమాను హాటనందు తాడేపల్లిగూడెంలోకో-ఆపరేటివు యూనియనువారి యాజమాన్యమున తాడేపల్లిగూడెం, తణుకు, కొవ్వూరు, లోకల్ కో-ఆపరేటివు యూనియనులలో ని సహకారసంఘముల పంచాయతీవార్లకు ఉచిత సహకార బోధనా తరగతులు మహారాజశ్రీ సామవేదం సత్యనారాయణమూర్తిగారి అధ్యక్షతకైంద ప్రారంభింపబడి జరుపబడును.

అచంట సుబ్బారావు, కార్యదర్శి.

పాంచూరునందలి మహాదేవ గ్రంథాలయ ప్రభువు నార్సికోత్సవము 18-2-28 తేదీన మ|| రా|| బు||రా|| కేవసరి రావు పంతులు గారి అధ్యక్షతకైంద జయప్రసముగా జరుపబడినది—

గుంటూరు:

పైమను కమిషను

శ్రీమంతులు

ఆంధ్ర దేశమునకు చెల్ల గుంటూరుకే పైమను కమిషనును పూర్తిగా బహిష్కరించు భాగ్యమున్నది. కమిషను కార్యక్రమమునందు గుంటూరు నేకారణముచే చేర్చినను, అఖిలపక్షసమావేశ తీర్మానము ననుసరించి, గుంటూరు తగినప్రతిష్టతరమిచ్చెను. అంతకుపూర్వము ప్రబలిన అత్యధికములు దేశభక్తియందు లీనమయ్యెను. హఠాత్తము శాంతముగను జయప్రదముగను ముగిసెను. అసహ యోధ్యనునమయమునందు గుంటూరు ఆంధ్రదేశ మునకంతకును మణియై యొప్పెను. జాతీయభావ తరంగములు మరల పొంగిపొరలుచున్న నేటిసమ యమున, గుంటూరు తనధర్మమును ప్రశంసార్హముగ నిర్వర్తించెను. ఇకముందుగూడ స్వరాజ్య సంపాదనదీక్షయందు గుంటూరు మండలము అగ్రస్థానము వహించి తనకీర్తిని నిలువబెట్టుకొను గాక యని కోరెదము. గుంటూరు మ్యునిసిపలు సంఘమువారు ఇంతకముందే పైమనుకమిషనుకు స్వాగతమొసగ నిరాకరించి, వారు పట్టణముననున్న రోజులలో మ్యునిసిపలు ప్రతిష్ఠాపనలను మూసి వేయ నిశ్చయించిరి. కానుహైస్కూలు పరిపాలక సంఘముగూడ పాశశాల నీదినములలోమూసివేయ నిశ్చయించి అత్యగౌరవమును దేశ గౌరవమును గూడ కాపాడెను.

గుంటూరు తాలూకాబోర్డువారు బహిష్కారమునకు తోడ్పడిరి. జిల్లాబోర్డువారు మాత్రము ప్రజాభిప్రాయమును తృప్తిచేరించెదరను భయము ప్రబలెనుగాని, తుదకది తొలగిపోయెను. జిల్లాబోర్డు నధ జరుగుటకు నియమితసంఖ్య రాకబోయెను. నధ అంతట నిలిచిపోయెను. అధికారులు స్థానిక సంస్థలను కమాకారముకై ప్రోద్బలపరచుటకు చేసిన ప్రయత్నములు విఫలమయ్యెను. అన్నిదుకాణములను మూసివైచి, వాక్కులు దేశనిశ్చయమును బలపరచిరి. పైమను కమిషను రాగనే, నల్లజెండాలును, "తిరిగి పొం" డను ధ్వజములును వారి నెదుర్కొనెను. హఠాత్తము నిత జయప్రదముగ జరిగిన గుంటూరు పురము ఆంధ్రులయభినందనములకే గాక, భారతీయులెల్లర అభినందనములకు పాత్ర మయ్యె ననుటకు సందియము లేదు. హైందవవాణిజ్యసంఘముపేరుతో అధ్యక్షుడు పైమను గారిని సందర్శించిరిగాని, వీరిని తాము పంపలేదని వాణిజ్య సంఘమువారు తెలియజేసి, స్వీయ గౌరవమును కాపాడుకొనిరి. కమిషనువారు బెజవాడ చేరగనే,

మ్యునిసిపలుసంఘమువారును తాలూకాబోర్డువారు ను గామించిన అవిశ్వాసతీర్మానములు పైమనుగారి కందజేయబడెను. తిరిగిపొండును కేకలతో కమిషను వారిని బెజవాడయు తెనాలియు బహిష్కరించెను.

ఆంధ్రమండలమునందు గుంటూరు పురమే గాక, అన్ని ప్రదేశములును ఇట్టి నిశ్చయభావమునే గలిగియున్న వని, మూడవ ఫిబ్రవరినాడు జరిగిన సభల తీర్మానములు జెల్లము కావించెను. ఈసమ యమున గుంటూరులో బ్రాహ్మణబ్రాహ్మణేతరభేద ములు వెల్లడియగు నని తలచినవారికి, తీరనియాశా భంగము కలిగియుండును. పైమనుగారు తాము కండ్లారచూచిన నిదర్శనములను సయితము తృప్తి కరింప నెంచుచో వారికి జెప్పగిన దేమియు లేదు. పైమను కమిషను సభ్యులపై ఆంధ్రులకుగాని, యితరులకుగాని వ్యక్తులగ ద్వేష మేమియులేదు. హిందూదేశపు కోర్కెలకు విరుద్ధముగ చేర్చిన విచారణసంఘమునకు తా మంతమాత్రము తోడ్పడ జాల మనియే, భారతీయులు స్వప్రముగ ప్రకటించుచున్నారు. పైమనుగారు ఇంగ్లండుకును బ్రిటీషు పార్లమెంటు సభకును మేలు జేయ నెంచుచో, హైందవాభిప్రాయము పూర్తిగా న్యతిరేకముగ నున్నదని తెలుపుట లాభకరము. అతియగాని, వారి నికను పొరబెట్టి లేనిపోని ఆశలను పురి కొల్పుట పాడిగాదు. చెన్నపురిలో ప్రజలను వాగ్దాన మొనర్చుటచే, ప్రజాభిప్రాయము సురక్షిత మగుట కవకాశము లేదు గాన, తమకు చెన్నపురి స్వాగత మొసగె నని పైమను కమిషనువారు చెప్పుకొందుకేమో తెలియదు. చెన్నపురి మూడవ ఫిబ్రవరినాడు తన యసమ్మతిని బలముగ చెలిపెను. చెన్నపురి నావరించిన ప్రత్యేక పరిశీతులవలన క్వాగ్రెసు కార్యనిర్వాహకసంఘమువారు పైమను రాకసందర్భమున రెండవ మారు హఠాత్తము వలదని నిర్ణయించినమాత్రాన, ప్రజలకు కమిషను పై ప్రేమ గలదని తలంచుటకన్నను పొరబాటు చేయడము. 144 శ్లోకము ప్రయోగము ఉపన్యాసములు వేయింజికన్నను పైమనుకమిషనుబహిష్కారావశ్యకత నెక్కుడుగ చాటెను. ప్రజలు బహిష్కారమున కనుకూలరను సమ్మతము నిషేధపు టుత్తరువు కాధారమయ్యెను. కమిషనుకు తోడ్పడ నెంచువారికి, నిషేధపు టుత్తరువు సంపూర్ణావకాశము నొసగుచున్నను, అంతమాత్రముచే ప్రజాభిప్రాయ మెటు లున్నదో ప్రపంచము తెలిసికొనలేకపోదు. పైమను కమిషనుకు స్వాగత మొసగుటకు జరిపెడి విందులకు వేడుకలకు న్యాయవాదులు పోవలదని టుగుటూరు ప్రకాశం పంతులు గారు చేసిన విన్నపము చాల ముఖ్యమయినది. ప్రభుత్వసభ్యు లెటుల మెలిగినను, ప్రజల జన్మ స్వాతంత్ర్యములకు కలుగుచున్న భంగపాటు సయినను గ్రహించి, న్యాయవాదులు మున్నగువారు కమిషను బహిష్కారమునకు తోడ్పడుట ధర్మము. న్యాయము, ధర్మము ప్రజలపక్షముననున్నవి. అందుచే ప్రజలు తమ నిశ్చయమును విడనాడకుండురేని, వారి కోర్కెలు అచిరకాలములో సఫలము గాంచక మానవు.

నిమ్మ జాతులు : ఇండియా ప్రభుత్వము

ఇండియా ప్రభుత్వమువారు లజపతిరాయిగారి సవరణ సంగీకరించియున్నచో, నిమ్మజాతులపట్ల నిజమగుప్రేమచు జూపించెడివారు. కాని, దీనిని ప్రతిఘటించుటచే, ప్రభుత్వపు నుడువులకును చేతలకును చాల వ్యత్యాసము గలదని తేలివది. జయకరుగారి తీర్మానము నిమ్మజాతులకు ప్రత్యేకసాకర్యముల నొసగి, ప్రభుత్వోద్యోగములన్నిటిలో వారికి ప్రవేశ మొసగవలయు నని సూచించుచున్నది. లజపతిరాయిగారి సవరణ స్పష్టప్రతిపాదన గామించుచు, నిమ్మజాతులవిద్యాభివృద్ధికి కోటిరూపాయల నొసగి బహిరంగపు రోడ్లను బాటలను నిమ్మజాతు లుపయోగించుకొనుటకు వీలగునటుల జేయవలెనని కోరుచున్నది. నిమ్మజాతుల యభివృద్ధికై ప్రభుత్వమువారితవరకు సలిపినకృషి యత్యల్పము. బిర్లాగారి సోదరుడు నెలకు పది మొదలు ఇరువదివేల వరకు నిమ్మజాతులకొరకు వెచ్చించుచున్నాడని, లజపతిరాయిగారు నుడివీరి. ఇట్టి వ్యక్తుల సయినను ప్రభుత్వమువారు అనుకరించుట యవసరము. యూరపియను సభ్యు లగు ఆర్థరుమూరుగారు ప్రభుత్వమువా రేమియును జేయజాల రనియు, సంఘమే చేయవలయు ననియు జెప్పిరి. వీరికి ఎట్టి సానుభూతి గలదో దీనినిబట్టి గ్రహింపవచ్చును. శాసనసభలో అధికారులును యూరపియనులును వెనుదగ్గియుండ హిందూనాయకు లీ విషయమున ముందుకువచ్చుట గమనింపదగి యున్నది. నిమ్మజాతులవిద్యకై వెచ్చించుటకు డబ్బులేదని ప్రభుత్వము చెప్పుచో, కోశాధికారము ప్రజాప్రతినిధుల కీయవలసినదని, మాళవ్యాగారు నుడివీరి. నిమ్మజాతుల విద్యకు, మంత్రులు వచ్చినసిమ్మటనే కొంతవరకయినను ఏర్పాటులు జరుగుచున్నవి. ప్రజాప్రతినిధులకు కోశాధికారము లభించుచో, సత్వరాభివృద్ధి గలుగు ననుటకు సందియములేదు. ఇకనయినను, నిమ్మజాతులకు అధికారులు ప్రత్యేకసంరక్షకులను నుడువులు నిరాధారములని గ్రహించుట యవసరము.

రైల్వేలు : మూడవతరగతిస్వయానికిలు
ప్రైవేటుకొన్నిసభలో ముచ్చటించుచు, మూడవ క్లాసు రైల్వేను తగ్గించుటవలన ప్రయాణికులలో సధిక సంఖ్యాకులకు లాభ ముండదని, రిసీగారు ఒప్పుకొనిరి. ఈ తగ్గుదల మూడు ప్రైవేటు రైల్వేలకు మాత్రమే వర్తించును. అది యయినను ఏబదిమైళ్లకు పైగ ప్రయాణము సలుపువారికే లాభించును. కాని సామాన్యముగ మూడవ తరగతిలో ప్రయాణము జేయువారు ఇరువదియైదుమైళ్లు దాటిపోరని, లెక్కలు చెలుపుచున్నవి. రైల్వేలకు లాభమధికముగ చేకూరుచున్నను, ప్రయాణికులకు లాభము గలుగుచున్నది. రైల్వే రైట్లకన్నను ముఖ్యమయినది మూడవ తరగతిబుడ్లలో ప్రయాణికులకు చాలి సంత చోటు లేకుండుట. మామూలు సమయము లందుగూడ ఒకరిపై నొకరు నిలువవలసి వచ్చుచున్నది. కూర్చుండుటకు స్థలము చాలుటలేదు. మొదటి రెండవ తరగతి ప్రయాణికులు హాయిగ నిదురించుచుండ, మూడవతరగతి ప్రయాణికులు కూ

ర్పుండుటకయినను చాలినన్ని పెట్టెలను ఏర్పరుపక బోవుట చైత్యపరిపాలనపు దుర్లభతన నిదర్శనము. మూడవతరగతి ప్రయాణికుల కష్టముల సంగీకరించుచు తామేమియు చేయజాలనందులకు రీసీగారు విచారమును మాత్రము దెలిపిరి. చైత్యలో భారతీయులకు త్వరితముగ నుద్యోగముల నిచ్చుటకు సాధ్యపడదనిరి. మొత్తము మీద చైత్యపరిపాలనము ఏమాత్రము సంత్పత్తికరముగ లేదనుట నిశ్చయము.

హిందూ దేశము : నానారాష్ట్రసంఘము

నానారాష్ట్రసంఘమున అధినివేశ రాజ్యములకు ప్రాతినిధ్యము వహించుటకు అక్కడి ప్రజాప్రతినిధులు వెడలుచుండ, హిందూదేశమున కట్టి భాగ్యము కలుగలేదేమని హాసీగారు వ్యభిచారిలు సభలో ప్రశ్నించిరి. ఇండియా వేరు, అధినివేశ రాజ్యములు వేరని, ప్రభుత్వముపక్షమున గ్రహించగలుగు జవాబిచ్చుట చోద్యము. నానారాష్ట్రసంఘమునకు సంబంధించినంతవరకు ఇండియాకును అధినివేశరాజ్యములకును భేదము లేదని, గ్రహించగల సంగీకరించిరి. అట్టితరి భేదమేల యుండవలయునని యడుగగ, గ్రహించగల ప్రత్యుత్తర మొసగక పోయి. కాని ప్రత్యుత్తరము తెలిసినదే. నానారాష్ట్రసంఘమున హిందూదేశమునకు స్థానమున్నను, అది పరాధీనదేశముగనే ఎంచబడుచున్నది. నానారాష్ట్రసంఘపుఖర్చులను భరించుటలో మాత్రము హిందూదేశము అగ్రస్థానము వహించుచున్నది. హైందవప్రజాభిప్రాయము నానారాష్ట్రసంఘమున వెలువడుటకుమాత్రము అనకాశము లభించుట లేదు. హైందవపరాధీనత నానారాష్ట్రసంఘమున గూడ వ్యక్తమగుచునేయున్నది.

నానారాష్ట్రసంఘము : తగవులపరిష్కారము

నాల్గు సంవత్సరములలో ఆయుధవిపర్జనము పూర్తిగావలయునని రుష్యాగోరియుండెను. రుష్యాపంపినవిధానములో రీతి అంశములు గలవట. నానారాష్ట్రసంఘమునందలి ఇతరసభ్యులు వీని సంగీకరింపరని, యిదివరకే యూహించితిమి. నేటివార్తలప్రకారము నానారాష్ట్రసంఘాసంఘమువారు తగవుల పరిష్కారమును పంచాయతీద్వారా గావించ నిరాకరించిరి తెలియుచున్నది. బ్రిటీషు ప్రతినిధి యగు కుమెండను ప్రభువుగారు తమయభిప్రాయము నిదివరకే వెల్లబెచ్చిరి. వీరిదృష్టికి లోకర్నో ఒడంబడికయే పరమావధి. కొన్నిజాతులు కలసి తమలో తాము ఒడంబడికల చేసికొనవలయును గాని పంచాయతీయేర్పాటు పనికిరాదని వీరితలంపు. ఛోబన్లను గారి యుద్దేశ్య మిదియే. సెసిల్ ప్రభువుగారు రాజీనామానిచ్చుట కిట్టియభిప్రాయప్రకటనమే కారణమయ్యెను. బ్రిటీషువారు మధ్యస్థనిర్ణయపు ఏర్పాటును అంగీకరింపవలయు న్యుజ్జాతు లేమి చేయగలవు? ఇట్టిస్థితిలో ప్రపంచశాంతిని కాపాడుట దుర్లభము.

ఇంగ్లండులో విచారణ

పైమనుకమిషనువారు ఇంగ్లండులో ముఖ్యముగ విచారణ నలువవలయునని జోసెఫ్ బాప్టిస్టాగారు "ఇండియను డెయిలీ మెయిలు" పత్రికకు వ్రాసినలేఖలో సత్య మొతేని గలదు. బ్రిటీషువారు ఎట్టి సంస్కరణముల నీయ సంసిద్ధులుగ నున్నారో

కమిషనువారు రిపోర్టుజేయుచో హిందూదేశమున యభిప్రాయము దెలుప వీలగును. హిందూదేశమున పరీక్షజరుపుట కవసరముగనుపించదు. ఇంగ్లండు హిందూదేశమునకు బాధ్యతనొసగుట కిష్టపడకుండుటచేతనే తెల్లకమిషనును నియమించెనను నభిప్రాయము ప్రబలియున్నది. ఇట్టి స్థితిలో బ్రిటీషువారి యభిప్రాయమును విచారించి వెల్లడిజేయుట యవసరము గాదా? ఇంగ్లండు ఎంతవరకు బోవునో తెలియకుండ, హిందూదేశము తన యభిప్రాయమును దెలుపుటకు వీలుపడదు.

స్కూలుకళాత్మక : చిత్రకళలు

చెన్నపురి స్కూలు ఆఫ్ ఆర్ట్సులో చిత్రకళలను నేర్పుట మానివైచిరి. ఇంగ్లండులోవలె ప్రత్యేకపు పాఠశాల నిండుకొరకు నేర్పుపవలయునని పునర్నిర్మాణసంఘమువారు సూచించియుండిరి. మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు ఈయభిప్రాయమును ఆమోదించిరి. డబ్బు సమకూరినపుడు చిత్రకళలకు ప్రత్యేక పాఠశాల నేర్పుపవలయునని వీ రభిప్రాయపడుచున్నారు. ఈలోపల స్కూలుకళాత్మకలోనే చిత్రకళలను నేర్పుటకు ఏర్పాటు జేయ నిశ్చయించిరి. స్కూలుకళాత్మకకు సూచించుట డెంటును నియమించి, వీరికి 600 మొదలు వేయి రూపాయలవరకు జీతము నేర్పాటు జేసెదరట. ఇట్టి పడవికి చిత్రకళలలో నారితేరిన భారతీయుని నియమించుట, యవసరము.

నాభామహారాజుగారి త్యాగము

హార్ని మెనుగారిచ్చిన తంతివార్తకు జవాబు పంపుచు, తాము ఖయిదీగ నున్నను, బాధానుభవమునందే సంత్పత్తి గాంచుచున్నామని, నాభామహారాజుగారు కొడయకెనాలునుండి తెలిపిరి. తాము ధైర్యము నేమాత్రము కోల్పోవలేదని, వీరు సూచించిరి. త్యాగధనులుగాని ఇట్టి వాక్యములను వెల్లబెచ్చజాలరు. విశ్వరూపు సనుభవించుచున్నను, రాజ్యమును కోల్పోయి నిర్బంధము సనుభవించుచున్నను, ఒక్క విధముగనే సంత్పత్తి జూపజాలిన నాభామహారాజుగారి కీర్తి శాశ్వతముగ నిలిచియుండు ననుటకు సందియము లేదు.

బాధ్యత

బర్మాశాసనసభలో, జె. కె. మున్నీగారు సంస్కరణములవలన బర్మాదేశ మెటుల కెనుకకు బోవుచున్నదో సూచించిరి. యూరపియను సభ్యులు తమ బాధ్యతలను నిర్వహించుట లేదని సూచించిరి. తమకు రుచింపని చర్యలలో తాము పాల్గొనుట లేదని, యూరపియను సభ్యులతరఫవర కాటనుగా రంగీకరింపవలసివచ్చెను. ప్రభుత్వపు ఆర్థిక సభ్యులుగ స్పీక్రుగా, రిజర్వుకు శాఖవారు ఇండియా మంత్రిగారికి బాధ్యతవహించెదరుగాని, శాసనసభకు గాదని ఖండితముగ తెప్పిరి. ఇట్టినుమ్రులవలన, సంస్కరణములు ప్రజల కెట్టిమేలు నేయుట లేదని స్పష్టమగుటలేదా?

లేబరు పక్షము : కమిషను

పైమను కమిషనును తా మెందుకు బలపరిచి, లేబరుపక్షములుగ క్లిన్దుగారు దెలిపిరి. భారతీయుల స్వేచ్ఛను మెహించించుటకే నని, వీరు

దెలుపుట విచిత్రము. భారతీయాభిప్రాయమును వీ రొకింతయైనను పాటించిరా? లేబరుపక్షము ప్రతిపాదించిన స్వయంనిర్ణయముచకు కమిషను నియామకమునకురు ఎట్టిసంబంధము గలదో క్లిన్దుగారు చెప్పగలరా? భారతీయులకోర్కెలను వారికి తృప్తినిచ్చుకొని సఫలమగుట బ్రిటీషువారి ధర్మమని క్లిన్దుగారు చెప్పుచున్నారు. అట్టి సాధనము కమిషనేనట. భారతీయులను తృప్తిపరచుట కిదియే మార్గము గాబోలు!

గద్వాల సంస్థానము

గద్వాల సంస్థానమును, రాణి గారికి వప్పించుట కంగీకరించి, నైజాముగారు న్యాయమును కాపాడిరి. గద్వాలయందే గాక, బ్రిటీషు ప్రాంతములలో గూడ గద్వాల సంస్థానమును రాణిగారికే ప్రసాదించవలయు నను గట్టికోర్కె హిందువులలో ప్రబలియుండెను. పలుతొవుల ప్రజలు సఫల గావించి తీర్మానించి యుండిరి. విస్తృతముల సంపియుండిరి. హిందూసంఘాభిప్రాయమును గౌరవించి, హిందూసంస్థానమును కాపాడినందుకు, నైజాముగారు అభినందనీయులు.

పండితులు-వేదనములు

ప్రభుత్వపాఠశాలలలో ఇతర ఉపాధ్యాయులతోపాటు పండితులకుగూడ సమానవేతనముల నీయవలయునని తీర్మానము రాజ్ పు మదరాసు శాసనసభలో చర్చకు వచ్చును. శాసనసభవారు దీని సంగీకరించి, పండితులగౌరవమును కాపాడుట యవసరము.

డాక్టరు పరంజిపాయిగారు

పైమను కమిషనువిందులో పాల్గొనలేదు

(వీముసర్వీసు)

లండన్, ఫిబ్రవరి 22:—డాక్టరు పరంజిపాయిగారు పైమనుకమిషనులో పాల్గొనలేదు. పైమనుకమిషనుకు ఇచ్చువిధమి తెలిసి పాల్గొనలేదు. నిజమేమనగా, పైమనుకమిషను సభ్యులకు విందని తెలియక ఈస్టిండియా ఆసోసియేషనువారు అంగీకరణము సంగీకరించిరి. విషయ తనియ అర్థమును గ్రహించిరి. సాధ్యమైనంతవరకునే తెలిసి అందుండి వెదలిపోయిరి. విబరణపక్షమువారి తీర్మానము వరుసగించి రాజులు కమిషను ఇండియాకు బహుశదేశనపుడుగూడ పోలేదు.

ఆంధ్ర రాజు; జర్మనీ సన్మానము

(వీముసర్వీసు)

వెర్లిన్, ఫిబ్రవరి 22:—ప్రాచీన సామ్రాజ్య వైభవముతో జర్మనీ ఆహుతులైన రాజుగారిని సన్మానించెను. ప్రెసిడెంటు హిందీబర్గ్, మంత్రివర్గముగారు, వెర్మాన్ ధర్మమును బోయి ఆహుతులైన రాజుగారిని ఆహ్వానించిరి. ఆయురుగృష్టిపు బండ్లను ప్రత్యేకముగ రాజుగారికి నియమించిరి. ఆయన వెంటరి మండి ఆహుతులైనారు. అక్కడున్న ఆంధ్రకోటను మర్యాదగ సంప్రదించెను. భార్యయు ఆఫ్ నిసానులో జర్మనముంత్రిగ నుండిన కోడెనుగారు జర్మనీభాషయందు తన ప్రభుత్వమునకు ఆర్థముజేప్పెను. రాజుగారి గౌరవార్థము ఆర్థికదళము, ఆత్మాభిమానులైన పోలీసుదళములను నియమించిరి. వాటిని పరీక్షించిరి. పురస్కరము ఆఫ్ ఫౌరత్ కమలతో అందరించిరి.

చీనా పరిస్థితులు

(వీము సర్వీసు)

హ్యుంఁంగు, ఫిబ్రవరి 22:—హ్యుంఁంగు పండుగారి రక్షిమాపటాలమును డబ్బులేక చీల్చివేసిరి. హ్యుంఁంగుసమున్యమును ఒకలక్షనుండి 40,000 కు తగ్గించిరి.

సాంఘిక సేవకు సాధనములు

ఆర్. వెంకటసుబ్బయ్యగారి యువన్యాసము

యావత్సేవ సేవకుల యావత్సేవ

మనదేశము, ఫిబ్రవరి 24:—సాంఘిక సేవకు సాధనముగా సాగించుటకు అను విషయమునుండి భారతదేశ వాస్తవ కార్యదర్శియగు ఆర్. వెంకటసుబ్బయ్యగారు నిన్న సాయంత్రము వై. ఎం. సి. సి. భవనమునందు ప్రసంగించుచు, ఆర్యసమాజము వారును ఇతర సేవాసంఘములవారును జనమిచ్చు సేవకు ప్రకటించి, ఇట్టి సేవాసంఘములు జనుప్రపంచము పరిశ్రమలలో ననినయెడల తమ కీర్తియునందు ఆయా కార్యములకొరకును సంస్థలకొరకును అర్పించి వీలొగ్రభావమునో పనికేయు ప్రభావపుడు బంధవలెనని నుడివిరి ఆసంఘాత్మకములగు సాంఘిక సేవాసంస్థలకు జన్మనిలియునగు పూర్వానగరమున ఆపన్యాసము ప్రకటించిరి.

విదేశీయ లీడేశమున గావించుచున్న సాంఘిక సేవకు గురించి ఉపన్యాసములు ప్రధమమున ప్రసంగించుచు క్రైస్తవ మిషనరీలు గావించుచున్న సేవకు వివరించి ప్రకటించిరి. ప్రపంచమున గలతమను ఘనము 20 వేల సాక్షాత్త క్రైస్తవ మిషనరీలు పనిచేయుచున్నారు. అందులో ఆరువేలమంది భారత దేశమునందే పనిచేయుటకు నియమింపబడిరి. మనమృత్యుమండ్యో, భవము విషయమునగూడ అట్లే. ఆమెరికనులు యూరప్షియ నులనుగలసి ప్రతివత్సరమును మొత్తము 20 కోట్ల రూపములను మత సాంఘిక సేవా ప్రచారములకు వెచ్చించుచున్నారు. అందులో ఆరుకోట్ల రూపము లీ దేశమున వెచ్చింపబడుచున్నది.

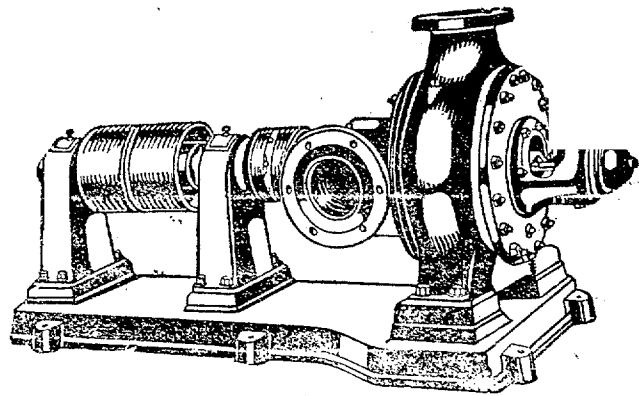
మనబాధ్యత

విదేశీయ లే ఈ దేశమునకు వచ్చి ఇటుల సాంఘికముత సేవా ప్రచారము లొనర్చుచుండగా, భారతీయలపై మరంత ఆధికమున బాధ్యతగలదు. భారతీయులలో విద్యావంతులగు వారు ఈ విషయమున తగినంత శ్రద్ధతోనుకొనకపోవుట విచారకరము. ఆతమాత్రమున మన మీ విషయమున ఏమియు చేయుటలేదని చెప్పబడెను మన సంఘముందనాదిగా సాంప్రదాయ సిద్ధము గు సాంఘిక సేవాపరంపరత గల్గించుచునే యున్నది. కాని కాలము మారుచున్నది. దానిననుసరించి మన సాంఘిక సేవాపద్ధతులనుగూడ మార్చుకొనవలెను. కట్టి మూసికొని పాశ్చాత్య పద్ధతుల నవలంబించింపవలెనని తన యుద్దేశముగాడు. విచక్షణతో దేశకాలపాత్రత లుట్టి సాంఘిక సేవాపద్ధతుల మార్చుకొనవలెను. మొత్తము మీద జూచినయెడల, భారతీయులు, మానవసేవాపరంపరత, యం దిలకుల కేమాత్రమును దీనిపోవువారుకాదు.

సాంఘిక సేవ యొనర్చుచున్న కొన్ని సంస్థలు

మిమ్ముల సహస్యాసక్తుల ప్రస్తుత మిశ్రకమున సాంఘిక సేవ యొనర్చుచున్న ఆసంఘాత్మకములగు సంస్థలలో కొన్నిటిని పేర్కొని, అవి ఏ విధముగ పనిచేయుచున్నవో వివరించిరి భారతక్రైస్తవములకు ఏమి పదియు క్రైస్తవ సోదరులవలెనే మిషనరీ సంస్థలకేర్పరచి మతప్రచారమునకు పనిచేయుచున్నారు. వీరు చాల సేవలనుచేసి విస్తారముగ పనిచేయుచున్నారని నను శక్తికి చుగిల్లు విరాళముల కొరత గల మిషనరీ సంస్థల కేర్పరచిరి.

మతప్రచారమునకుగాని సాంఘిక సేవకుగాని పనిచేయు భారతీయ సంస్థలలో నగ్రగణ్యమైనది ఆర్యసమాజము. యూరప్షియను మిషనరీల పరిచయముననుగుడ సాంఘికమునిగాని మతసంబంధమైనదనిగాని వేరే చేసిచెప్పటకుల భయము. ఆరెంటిని వేరుచేయుటవాంఛనీయుగాదు. క్రైస్తవ మిషనరీలకులెవరికీ ప్రచారముకలదు. వీరు ఆర్యమత ప్రచారమునకు విరాళముల నమూనాచేసి దానితో ప్రజలందు విద్యాభివృద్ధి కిని ఆర్యమత ప్రచారమునకును ఆపన్నులకు సహాయమొనర్చుటకును కుదియుద్యమమువ్వారా నిమ్ముజాతుల నుద్ధరించుటకు చాల పనిచేయుచున్నారు. వీరు ప్రాథమిక పాఠశాలలను ఉన్న తపాళాలను మాత్రమేగాక కళాశాలలనుగూడ ఏర్పరచి నిర్వహించుచున్నారు. నిమ్ముజాతులపైతి నభివృద్ధిపరచుటకు వీరు చేయుచున్న పని చాల జయప్రథముగనున్నది. హిందూసంఘమున స్త్రీలకల్పముల నివారించుటకు వీరు గావించుచున్న ప్రయత్నములు ప్రతివాడికిని చెలికనవే. దేశమున మౌములు బాడ్డములు వందల మొదలగునోష్టములు సంభవించినపుడు ప్రజ్ఞ

సెంట్రీఫుగల్ పంపు బెల్టు డ్రైవ్ పంపులు.

స్లంజరు పంపులు.

డూప్లెక్స్ స్టీమ్ పంపులు.

3 హెచ్. పి. మొదలు అంతకు పైనగల

క్రాడ్ ఆయిల్ ఇంజన్లు.

ఫాక్టరీలకు, పవర్ స్టేషనకు పంపింగు ప్లాంటులు.

సోల్ ఏజెంట్లు:—

VOLKARS
BROS
ENGINEERS

బాక్సు హెచ్. 45, మదరాసు.

ఆర్కినియన్ బిల్డింగ్, మదరాసు.

శేఖరుల జని ఆర్యసమాజమువారు ప్రజలకు చాలసేవయొనర్చుచుందురు. ఉపన్యాసకు లీవిధముగనే ఇంకను పనిచేయుచున్న బ్రహ్మసమాజము రామకృష్ణమిషను పూర్వా సేవాపదనము సేవాశ్రమము భారతసేవక సంఘము మొదలగు దేశీయ సంస్థలు వేర్వేరువిషయములలో గావించుచున్న సాంఘిక సేవను ప్రయోగించిరి. దక్కను విద్యాసంఘము కార్యకారి స్త్రీ విశ్వ విద్యాలయమును ప్రయోగించిరి సేవాసమియు గావించుచున్న సాంఘిక సేవ నుదహరించి ఇట్టి సేవాసంఘములలో చాల భాగము పూర్వాసంధు ప్రారంభించి ప బ డి యం డు ల గమనింపవలసియున్నది. బెంగాలుసంఘముగూడ కొన్ని సేవాసంఘములు ప్రారంభింపబడియున్నవి. మదరాసునందుగూడ ఇట్టి సేవాసంఘము లొకటి రెండు ప్రారంభింపబడియున్నవి, అవి బొంబాయి, బెంగాలు రాష్ట్రములందలి సంఘములవలెంత భాగగ పనిచేయుటలేదు. చెన్నరాష్ట్రమున రాజకీయములును, సాంఘిక విభేదములు ప్రజల దృష్టిని పూర్తిగ నాకర్షించుటయు తత్సంబంధము విభేదము లీ సేవా సంఘములలోకి గూడ వ్యాపించుటయు ఇందుకు కారణము. వీనివలన, సేవాసంఘములకు ప్రజల ఆదరణగూడ తగ్గెను.

వై నుదహరించిన సేవాసమియుల చరిత్రనుగమనించినయెడల, సేవా సంఘోద్యమములు జయ ప్రథముగ నిర్వహింపబడవలెననినయెడల ఒక్క ముఖ్యలక్షణము అవసరముగ ననుపించుచున్నది. అట్టి ప్రతిసంస్థయందును, తమ జీవితమంతయు నా సంస్థకొరకేయిచ్చి పాటుబడదలచుకొనినవారు కొందరుండవలెను. ఇట్టి త్యాగశీలురొక్క బొంబాయి రాష్ట్రమున నేగలరనిగాని మదరాసు నీరాష్ట్రమున లేరనిగాని కే నెంబజాలను. విద్యా, బుద్ధి ప్రతిభలయందలవలేనే ఆత్మపరిసమర్పణ మొనర్చిజీవితమంతయు నొక సంస్థకు ఉద్యమమునకు ధారపోయుత్యాగమూర్తుల నొకటలో రాష్ట్ర మేఇతర రాష్ట్రమునకును నెనుకబడదు. ఇటీవల మన రాష్ట్రమున చాలమంది గ్రామ పునర్నిర్మాణమున గురించియు, సహకారోద్యమ ప్రచారమున గురించియు చాలమంది ప్రసంగించుచున్నారు. ఈ రెండు ఉద్యమములును, ఎంతమంది సాంఘిక సేవకులకే నను సరే అవకాశమొసగగలవు. విద్యావంతులందరూ ఈయవకాశము నుపయోగించుకొని, తోటిమానవులకు సేవయొనర్చిచరితార్థలయొందరి నమ్ముచున్నాను అని ఉపన్యాసకులునుడివిరి.

శ్యా మోపరిస్థితులు

వివరించినవి

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, ఫిబ్రవరి 22:—శ్యా మోపరిస్థితులు వివరించినవి. ఇటీవల ప్రవాసితులగువచ్చిన యూరప్షియనులసలహానుబి “మా” దేశీయసభతోగాని పరిపాలకునిగాని కలిసికొన నిరాకరించెను. ఈ లోపుగ దుకాణములను బహిష్కరించిరి. “మాపు” గారి ఏజంట్లు దుడ్డుకట్టలతో దేశీయులను సరకులను విక్రయించుటకుల జేయుచున్నారు. డండిను, డయోమిడు క్రాయజలు వచ్చినవి.

4802

తెవిస్కో

బిడ్డల జన్మహక్కుని, మీకు మీ తల్లులకు, ప్రతిఒక్కరికి తెలియును. మీ అంగడివానియొద్ద సీసా 1కి రు 1/- వెలకు దొరకును లేక

LEVISCO INDIA Co.,
Green Villa-Grant Road, BOMBAY.

చందమామ వార్తలు

మద్రాసు రిపోర్టుల సంఘము:—10 మంది భ్యుల కోరికపై అవసరపథ యొక్క రేపు 25-2-28 ఉదయం 8-30 గంటలకు శ్రీయత వి. ఆర్. కామరాజు గృహ వివర్ధ (నూంబర్ 10) లోని ప్రక్క) జరుగును.

శ్రీకందస్వామి శాంతి అభిషేకము:—ఈ శనివారం తేది వంగళవారము సాయంకాలము కందస్వామి దేవాలయమున స్వామివారికి మహాశాంతి అభిషేకము జరుగును గంటలకు దర్శనము జరుగును. కడచిన సంవత్సరములందున్న ఈ సంతకము ఎక్కువ వైభవముతో జరుగును.

పైమను కమిషను బహిష్కారసభ:—రేపు 25-2-28 సాయంకాలము 5-30 గంటలకు తమిళనాడు కార్యాయము (బాడ్లీ) వద్ద మద్రాసు పౌరుల బహిష్కారసభ శ్రీయత కె. నాగేశ్వరరావు సభ్యులచేత యధ్యక్షతవలన జరుగును. టిక్కెట్టులముందున సభలోనికి రానివలయును. టిక్కెట్టుల మహాజనసభా హాలు వద్ద 25-2-28 తేది 8 గంటలనుండి మధ్యాహ్నం 8 గంటలవరకు యివ్వబడును.

మద్రాసు శాసనసభలో కాంగ్రెసుపక్ష తీర్మానము:—మద్రాసు శాసనసభలో కాంగ్రెసు కాన్సిస్టెంట్ లెగిస్లేటివ్ కార్యదర్శిగారిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—మంత్రులలో నెవ్వరినైనా నిందా తీర్మానము ప్రకటించుటకు నోటీసుపంపబడినట్లుగా కాంగ్రెసు పార్టీయొక్క కార్యదర్శిగారి వద్ద ఉన్నవారి నాయకులగుట తెలియదు. ఎటువంటి ముఖ్యమంత్రియూ, పార్టీయొక్క యనుమతి లేకుండా తీర్మానమును పార్టీ సభ్యులు నోటీసు పంపుటకు దురుద్దేశమును పంపిరి. (ఆ. ప్రె.)

రాకపోకలు:—హెచ్. ఎం. హుజ్జ, ఇ. హెచ్. ఎం. బహర్, డా. కె. జి. మత్తు, ఎ. రంగస్వామి, అయ్యంగారు ఎ. రామస్వామి ముదలియారు, గొల్ల నరసింహారాజు, ఆర్. ఎస్. శర్మగార్లు తేది యుదయము మద్రాసు వచ్చిరి. కర్నూలు క్రాంతిపథకులు టాప్సెరు ప్రెయిడంపథకులు గ్లాసు దంపతులు, వాలదనతి, హూపరు గార్లు గతరాత్రి మద్రాసువిడిచి బొంబాయిమీదుగా ఇంగ్లాండు బోయిరి. బజాజ్ ల్లా (ప్రశ్ని) ములపై డైరెక్టరు గారు గతరాత్రి మద్రాసువిడిచి తుర్పుం వెళ్లిరి. కె. ఎం. కృష్ణస్వామయ్యగారు గతరాత్రి మద్రాసు విడిచి కేంబ్రిడ్జ్ వెళ్లిరి.

పైమను కమిషను రాక

సెంట్రలు స్టేషనులోనికి విడిచిపెట్టు ప్రత్యేక టిక్కెట్లు పైమను కమిషను మద్రాసు చేరవలయు సెంట్రలు స్టేషను స్టాండులోనికి తగినంత స్థలములేనందున వచ్చుటికి విడిచి పెట్టబడుటకు ప్రత్యేక టిక్కెట్లకు పొందియుండవలెను ఈ టిక్కెట్లకు చరఖానులు ఎక్కువ గవర్నమెంటు ప్రత్యేక పోలీసు నూపరింపెంబెంటుగారి ఆఫీసువద్ద రేపు 25-2-28 శనివారం మధ్యాహ్నము 11 నుండి 1 గంటవరకున్న సదకు టిక్కెట్లకు యిచ్చుకొనవచ్చును అని ఫీపు సెక్రెటేరీయము యొక్క ఆఫీస్ నోటు సెక్రెటరీగారు ప్రకటించుచున్నారు.

మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయము (ఉపన్యాసములు) కలకత్తా, విశ్వవిద్యాలయ వైసు ఛాన్సలరు డాక్టరు యదనాధసర్గారు ఎం. ఏ. సి. వి. ఇ. గారు మద్రాసు క్రీస్టియన్ కాలేజీవద్దనున్న ఆంధ్రప్రదేశ్ హాలులో 5-3-28 వ తేది సోమవారమునుండి ఐదువారా వారదినములవరకు ప్రతి సాయంకాలము 8-30 గంటలకు యాక్రొండి యుపన్యాసముల నొసంగుదు.

- 5-3-28 ఆర్యులనాటి భారతదేశము.
- 6-3-28 వాదయగము.
- 7-3-28 భాగవతంలో పాదముత్యము.
- 8-3-28 మహామృదీయ వ్యాపకము.
- 9-3-28 19 వ శతాబ్దములో నూతన విజ్ఞానవికాసము.
- 10-3-28 (ఏ) దానిమార్గము (బి) దానిభరితము.

కాకినాడ మ్యూనిసిపల్ బడ్జెటు

రంగయ్యనాయుడుగారి తీర్మానము (సర్వీసువిలేఖ)

కాకినాడ, ఫిబ్రవరి 28:—నిన్న సాయంకాలపు పురపాలక సంఘసభలో 1928-29 ఆదాయ వ్యయముల అంచనా పట్టిక పెట్టబడినది. కొంచెము తీవ్రవచ్చి ప్రారంభమునట్లుతోనే ప్రతినివరపుద్దము చర్చించుటకుగాను, చరిగా ఉపసంఘము సమాజేశమై తుదియాలోచనమునకు రావలెనని, కాన్సిలువారందరును కమిటీగానే కూర్చుండి బడ్జెటును చర్చించవలెనని పారు పన్ని వెంకట్రామయ్యగారు ఉపపాదించగా నట్లు చేయబడినది. గుమారు రెండుగంటలసేపు చర్చజరిగినతర్వాత, బహిరంగపు సభగామారి కాన్సిలుసభలలోను, మొహరీ సిబ్బంది, ఆయుర్వేద చికిత్సాలయము యొక్క యెంబుల వగైరా ఖర్చులు తీసివేయబడతాయని, ఉండవలసిన ముసారు కనీసపు ముగింపు నిల్వకు మామించును బడ్జెటు సభ్యుల యాహాదము నిమిత్తము పెట్టబడినది. ముసారు ఒకగంటకాలము తీవ్రచర్చ జరిగెను. చండపాక రంగయ్యనాయుడుగారుతప్ప తిక్కిన సభ్యులచేత బడ్జెటు ఆమోదించబడినది.

చండపాక రంగయ్యనాయుడుగారు తీర్మానమునకు చేయును, గంభీరముగానున్న చిక్కులను మోచుకొనుచు, కాకితముపై యేవో అంకెలపొసగును మామించి, పైకి ఆక్షేపణలేమండ ఏ రూ 9000 ఎంతో ఉండవలసిన ముగింపునిల్వకుమామించి గవర్నమెంటు కళ్ళలో కారంకొట్టి బడ్జెటు చేతామని పంపకండి అని చెప్పిరి. అనేక సంవత్సరములనుండి ప్రెసిడెన్సీలోని కలెక్టర్ కోమంచి మ్యూనిసిపాలిటీ అని పేరు పొందిన యామ్యూనిసిటీ పరిపాలనపై యాయెడు గవర్నమెంటువారు వేసిన దెబ్బలు జైల్లోనుంచుకొన వలయుననియు, యాబడ్జెటును యీ కాకితపు అంకెలకుమామి గవర్నమెంటుగూడ అంతర్ముఖ గ్రహించగలవనియు, గవర్నమెంటు యిట్టిబడ్జెటును ముక్కుగా నమ్మి అంగీకరింతురనితనతోచబడవనియు, కాబట్టి యిప్పటికైనకు యెప్పుటలోనమున్నదో దానినిభర్తీ చేయవలెననియు, అట్టి టిక్కెట్లను గాని వాటకవచ్చు స్క్రీమునకుగాని మామూలు వారికి వేరైన భంగము రాకుండ, ఆదరపు పన్నులవేరీకొనని పద్ధతి నే సరియైన అంకెలు గలవు. బడ్జెటును తమారుచేసికొని పంపవలసినది కోరిరి. ఎల్లెక్కడికీ స్క్రీము తొలగరా ముందు ఐదుకల యోచింపకుండ సిట్టింపునకు జనరల్ రివిన్యూల మీద పడవలసిన అగత్యము వచ్చుచున్నా లేక కాన్సిలు ముఖ్యులు గుర్తులు (తీసివేయగలమా లేమా ఎవరి మట్టుకు వారికే తెలియవలయును) తీసివేయుట మామించియో యాదిక్కు యీదు స్థితి సభమీద వేసికొంటిరనియు, మొదటి నుండియు తాను యెంత మోచుకొనినా నాగ్రూపముగాను లిఖిత పురస్కరముగాను చేసిపెట్టకండి, కాన్సిలువారు నిర్ణయము చేసినయు యిప్పుడైనను ఆదిక్కుపడినందు కొనసెయ్యవలె యీ ముందైనకు తప్పదనియు కాబట్టి యాయొక్క సిట్టి నిత్తమే రూ 25,000 లుగాని అంతకంటె ఎక్కువగాని ధనాధ్యుల వద్దనుండి విరాళములుగా వ్రైకొని యాయస్థితిని నివారించు కొనవలసిన దనియు రంగయ్యనాయుడుగారు చెప్పిరి. కాని ఆయన యుపపాదన సిద్ధాంతమును కొంచెంకీకరించినకు యిప్పుడుకాదు మరియొక సమయమున పెట్టవలసిన దనిరి. ఈబడ్జెటు సంబంధమే యుండవలెనని నాయుడుగారు చెప్పిరి. ఆయుపపాదనను సభ్యులంగీకరింప లేదు.

రాజు తలచితే చెబ్బలకు కొడువలేదు

బాసిక్, ఫిబ్రవరి 28:—ఇందూరు మహారాజాగారు పెండ్లాడవలసిన మిల్లుకు కన్యకను హిందూమతములోనికి తీర్చుటకు కుద్ధిసంస్కారము జరుపుటకు నిశ్చయించి బడినది. డాక్టరు కుర్త కోటి శంకరాచార్యగారిని సదరు కుద్ధిసంస్కారమున కంగీకరించవలయుననినదిగా మహారాజాగారు రజ భుజోదీపాపుగారు కోరిరి. ఈ మతంతరసంస్కారము నాటిలో జరుగును.

ఇందూరు రాజాగారి స్వకలకాలపు బాంగరు సంఘములు మహారాజాగారి కోరికమీద పంపకుటకు నిశ్చయించిరి.

(ఆ. ప్రె.)

నాభామహారాజాగారికి శిక్ష

మహారాజాగారికి పేరంటపు పిలుపు

శిక్ష, ఫిబ్రవరి 28:—నాభామహారాజాగారిని అక్రమము చేసి కొడైకపాటిలో బంధించుకొనుటకు తీవ్రము చేసిన మునువాడు గవర్నరు జనరలుగారి ఏజెంట్లు వాట్సుగారు నాభామహారాజాగారివద్దకు వెళ్లి మైనరు లను యువరాజాగారిని గజ్జమీద కెక్కించుటకు పట్టాభిషేకముహోత్సవము జరుపబడుననియు, మహారాజాగారి పట్టాభిషేకమున కంగీకరించి నాభామహారాజును విచ్చే మనలయుననియు ఆహ్వానించిరి.

కాని మహారాజాగారు తమ భర్తతో సంబంధించితేనే గాని యాగవదుమై ప్రత్యక్ష తరమియవలెనని చెప్పిరి. అందులకై కొంత గడువు కావలెనని యుడెగను.

వాట్సుగారు ఆమెకు 24 గంటల మాత్రమే గడువిచ్చిరి. తర్వాతనే ఆమె అంగీకరించియెడల యువరాజున కామెగారి యనుగా నియమించబడుననియు, లేనియెడల నియమించబడవలెనని చెప్పిరి.

మహారాజాగారు ప్రత్యక్ష తరమిచ్చికో ఇంకను తెలియలేదు ఈ నాభామహారాజాగారిని పదభర్తలకు వేసిన నియమముగా గవర్నమెంటువారికి సంతానాధిపతులకు గల సంధి వరకులకు భంగము కలిగినందున పార్లమెంటు సభలో కాన్సిలు ప్రశ్నపరంపరలు అడుగులకై ఏర్పాట్లు జరుగుచున్నవి.

నాభాసంతానమున కింకను పెక్కు ప్రతిబంధకములతో కలుగుచున్నది రాజోపు ఆరిష్టముల కిది వాంఛిప్రస్తావనగా ప్రజలు తెలందు చున్నారు. (శ్రీ ప్రె.)

మధ్యవర్తి పరిష్కారము

బ్రిటిషు ప్రభుత్వము వదలుకొనుట

ఇద్దరిద్దరు ఒడంబడిక చేసికొనవలె ననుట

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంత్ర)

బాసిక్, ఫిబ్రవరి 28:—బాతికపరిసరభాగ మధ్యవర్తి పరిష్కారము, పెక్కురిజ్జీ మసీదు సాధారణముగ మధ్యవర్తి పరిష్కారమునుగాని ఇద్దరిద్దరు ఒడంబడిక చేసికొనుటకు నిశ్చయించిరి.

“ముందుగనే అంతర్జాతీయశాంతిని నిలబెట్టుటకు ప్రయత్నముల నేర్పాటుచేయుట మంచిగాదని యుచితముగాదని తుమందం ప్రభువు తననూచనను వెలుపును పలికిరి. బాతికపరిసర ఒడంబడికలనే పెక్కురిజ్జీ గంగవలెననిరి. బ్రిటిషుసామ్రాజ్యమువారు మధ్యవర్తి పరిష్కారమునకు వరకులు లేకండ అంగీకరించరనిరి. న్యాయసాసనములందు పరిష్కరించ దగునవియు మును మధ్యవర్తి పరిష్కారమునకు చెల్లుచున్నవని రాజకీయ సమస్యలను పరిష్కరించుటకు కనడా-ఆమెరికావిధానము ననుసరించి రాజీసంఘము నేర్పాటుచేయువలె ననిరి.

బసవపురాణము

కాలికో బైండు ధర రూ. 1-కి రూ. 2-8-0.

గ్రంథకర్త:— పాల్కురికి సోమనాథకవి.

పరిష్కర్త:— బ్ర. శ్రీ. నేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు

పండ్లడొడవ తతాబ్దమున వెలసిన శైవమత ప్రతిపాదకముగు ద్వితీయకావ్యము. ఇందు శైవమతోద్ధారకుడగు బసవేశ్వరునియు, తత్పూర్వము, తత్సమకాలినులుగు శివభక్తులయు చరిత్రములను సరసముగను, పాఠకులు మనసుకరగి తస్మయము లగునట్లు గను కవి వర్ణించినాడు. గ్రంథమున మధురమధురములగు జానుదెనుగువలుకుల జాలువార్చి రచనమున ముద్దులు గురిపించినాడు. గ్రంథము భిన్నభిన్న రాష్ట్రములకు చెందిన పెక్కుతాళపత్రమాత్యకలతో సరిచూచి పరిష్కరింపబడినది. పాఠాంతరములు సూచించబడినవి. పరిష్కర్త రచించిన అమూల్యముగు వీరిక (129 పు.) యిందుగలదు. ఆకాలపు టపూర్వ సారస్వతచారిత్రక విశేషముల లెక్కకు మిక్కిలిగనందు పరిష్కర్త యేర్పికూర్చినారు. ఆధునిక కవికుమారుల కిది యత్యంతోపకారకము.

నేనేడరు, “ఆంధ్రప్రదేశ్”

శ్రీ తంబుకెట్టి శిఖి మదరాసు.

రీడింగు ప్రభుని ప్రశంసించుట

వైస్రాయిగారు ఎనంటియందు చిత్రపటమును బహిర్గత మొనర్చుట

దీర్ఘ, ఫిబ్రవరి 28:—నేడు భారతరాజసంధి ప్రారంభించుటకు పూర్వము గ్రంథాలయమునందు వైస్రాయి ఇర్విన్ ప్రభుగారు రీడింగు ప్రభుని రీడింగు ప్రభుని చిత్రపటమును బహిర్గత మొనర్చిరి. చాలమంది మహారాజులు కాష్మీరు బీకనీరు మహారాజులు మన్నగువారు శాసనసభ్యులు పెక్కులందు స్వరాజ్యవాదులు గూడ వచ్చియుండిరి. రాజా దేవకినందన్ ప్రసాదు సింగుగారు యీ పటమును పథ కొనుగిరి. ఎనంటి గ్రంథాలయమునందు జేల్సుయవరాజు చెయ్యిపట్టుగా వ్రాసిన చిత్రపటమును గోఖలే జి. ఎఫ్. విల్సన్ సర్ జాను తెలియజేసినట్లు గలదిగ పాములను గలవు. రీడింగుగారి పటము రూ. 20,000 ఖరీదయ్యెను. ఇంగ్లాండులో ఫిలిఫెడి లాస్టోలోయను చిత్రకారుడు చిత్రించెను.

ఈ చిత్రపటమును బహిర్గత మొనర్చుచు వైస్రాయిగారి టిల్లుపన్నగించిరి:—

రీడింగుగారి పూర్వచరిత్ర

ఇండియాను వైస్రాయిలలో అత్యుత్తముడనడగు నాని గౌరవించుటకు మనవిచ్చుట సమాజేక మైయున్నాము. రీడింగు ప్రభువు వైస్రాయిగాక మునుపు చాలాకాలముక్రిందటినుండియు గొప్ప మేధావీక్షియు నునుగంపకము గలవారలగుచే న్యాయవాద వృత్తియందును పార్లమెంటునుండి ప్రజాహితేవనమునందు పేర్కొనబడుచున్నారని పలువురకుండును. మంచియుక్తియు ప్రపంచజ్ఞానము గలవాడగుటచే తన తెలివి తేలున్నియు వినియోగించి పాటుబడినందున గొప్ప యమధిపతిగలవారై ప్రభుత్వధికారిగ పరిపాలించిరి. యావనమునందే రీడింగు ప్రభువు తన న్యాయవాదవృత్తియందు ఆసనాన ప్రతిభకలవాడని యాధిపత్యయ్యెను. విషయమును గ్రహించుటయందును, పట్టుదలతో నాదిండుటయందును, నాగ్గరణియు, వినుగులేక పనిచేయుటయందును వీరు బహుపవర్ధులు. ఇట్టి పురుషులపై నిర్దిష్ట బడిన రాజకీయ జీవితము గడపినవారగుటచే పార్లమెంటునందు గూడ ప్రకాశించిరి.

ప్రధానన్యాయమూర్తి-అమెరికా రాయబారము

1913 సం॥ రీడింగుగారు ఇంగ్లాండును ప్రధానన్యాయమూర్తిగ నియమింపబడిరి. ఇటీవలగానైనా వారి కీపదవి వచ్చినచో వారి ఉత్సాహమును దేనినై కాని రీడింగు ప్రభువు నాధారణపు లాయరును ప్రతిపాదించెను. యుద్ధము ప్రారంభించిన కంటే యితరవృత్తులలో చేరి దేశమునకు నే వెళియ దొడంగిరి. ఆర్థిక విషయములందు సలహా పుచ్చుకొనుటయందు, యితర పరిపాలనా విషయములందు ప్రభుత్వమువారు వీరి సేవను ఉపయోగించిరి. ఆంగ్లో-ఫ్రెంచివిషయము నాయకుడుగను, విదవ బ్రిటిషురాజ్యబారిగను అమెరికా దేశమునకు రెండు సార్లు బోయినపుడు రీడింగు చాకచక్యమును, న్యాయబుద్ధిని వినియోగించుటకు వీరికి మంచి అవకాశము కల్గెను. 1919 సం॥ తిరిగి ప్రధాన న్యాయమూర్తి పదవియందు చేరిరి. కాని మరల రెండేండ్లలోపుగ క్రొత్త బాధ్యత వహించవలసివచ్చెను.

వైస్రాయిపదవి

ఇండియా వైస్రాయిగా నియమింపబడి 1921 సం॥ ఏప్రిల్లో బొంబాయియందు విగిరి. రీడింగు ప్రభువు స్వీకరించిన ఈ సూతన బాధ్యత యితరదేశములలో వలెనే ఇండియాలోనూడ కష్టపాధ్యమైనది. యజ్ఞాంతరము కొన్నేండ్ల పరకు చాల అందోళనగడచెను. దీర్ఘకాలము యుద్ధమునకు సంబంధించిన యిక్కట్లవలనన రాజకీయార్థిక యిబ్బందుల వలన ను దేశముం తయు అనేకవిధముల అల్లకల్లోలముగడచెను. కాని రీడింగు ప్రభువుగారికి యేడుబ యిబ్బందుల కుంపుడుకొలక ఉత్సాహముధక్కువయందును కొద్దులందును పార్లమెంటునందును తక్షణమునవారగుటచే రాజకీయరంగమునందు ముందుగా అన్ని విషయములను తెలిపికొని పనిచేయుచుండిరి. ముందు జరుగవచ్చుచి. ఉపాించి రాజకీయప్రతిపక్షుల చావముగూడ గుండుగ నూహించుకొని దానికి తగిన జవాబుచెప్ప సిద్ధుడుగ నుండుటలో వీరంతటివాడు యింకొకరులేరు. వీరన్ని కార్యములకు అధికారముగ ఒక్కతో చేయుచుండును. కాని వీరి కాంతివ్యభావమునకు గాత్రము తన్ను ములకు ప్రతిగి న ప్రతిఫలము ముట్టలేదు. ఎప్పుడెట్లు

నేను మృతి నొందెదనని నేనే తెల్పినను వార్త

పత్రికలలో ప్రకటించబడుటకు కారణము భ్రాంతియే.

మార్చి నెల 12 వ తేదీన నేను మరణియెదను అని నేను తెలిపితిని. నేను చాల దిగులు చెంది యున్నాను. నేను జ్యోతి ముగ్ధుడను అని పత్రికలలో ప్రకటించబడింది. నేను జ్యోతి ముగ్ధుడనుగాను జ్యోతిమమును నోకకాస్త్ర ముండినను దాని ఫలము సందేహస్పదము గాన భగవంతునియందు నమ్మము గలవారా కాస్త్రమును దూరముగా నుండు వలసినదే. దిగులు జెందుట నా స్వభావమునకు విలక్షణముగాన నా కెట్టి దిగులునులేదు. ఆరేండ్ల క్రితము నాకు కారాగృహశిక్ష విధించబడినపుడు స్వరాజ్యమునుగూర్చి నన్నడిగిరి. నాకశిక్ష వేయుటలో ఆరేండ్లు విడి పెట్టుటలో భగవంతునియందే యున్నదని నేను తలచెదను. ఈ ఆరేండ్లలో నా స్వరాజ్యము నదులుయో నేను మృతినొందుటయే జరుగవచ్చును. స్వరాజ్యమును బడచువలెనని ఒక శత్రువాడు దీక్షబూనినచో ఆరేండ్లు చాల దీర్ఘ కాల మే యగును అని నేనప్పుటికి నీతులనబట్టి చెప్పితిని. స్వరాజ్యమునుబడయుటకు నేను నామట్టుకు క్రిందివలె చేయవలసివచ్చెను. తెలుపుటయే నా అభిప్రాయమైయుండెనుగాని అంతకుండు సభ్యులు ప్రాముఖ్యమేమియును నేను దానికి ద్యలేదు. 1920 లో స్వరాజ్యము ఒకవత్సరములో లభించునని నేను తెలిపితిని. ప్రలంభరను దీక్ష గావించినచో స్వరాజ్యమునుమచ్చుననియే నాయభిప్రాయము. నేనుటల తెలిపినందులకు విమర్శములు కన్ను పరిపాసించిరిగాని దేశమునందావత్సరమున అత్యధికముగా పనిజరిగినమాట అందువలన నేనాకు సంప్రదించిన “అహమ్మోద్ధయము వలన రాజకీయ స్వరాజ్యము రాకున్నా దేశములలో సర్వధికమగు నైకమత్తము కలిగినది. ఇదియే ముఖ్యము స్వరాజ్యము. రాజకీయము స్వరాజ్యముగూడ లభించియుండునుగాని కలకత్తాలోను నాగపూరులోను స్వర్ణయు. పబడిన నియమములను దేశీయులు పూర్తిగా నెరవేర్చలేదు అని నేను 1920 డిశ్ బరులో అహమ్మోద్ధయములో జరిగిన కాంగ్రెసు మహాసభలో తెలిపియుంటిని. అటులే నేను చెరసాలకు వెళ్ళుచికి దేశమునందు ప్రలంభరను వెల్లడించుచున్న అధికారస్థానమునబట్టి కారాగృహమునుండి ఆరేండ్లయంతరము అంతవరకును నేనుజీవించియున్నచో వలసినది రాజకీయస్వరాజ్యముగూడ వచ్చియే నుండగలవని నేను నూహించి అప్పుడటల తెలిపితిని. 1920 లో స్వరాజ్యము రానందులకు నేనెటుల నిరతస్థానమును చెందలేదో అటులే నేను పెట్టిన ఆరేండ్ల విడిలోను స్వరాజ్యము రాకపోయినను నాకెట్టి నిరతస్థానము కలుగదు. అదివి 1928 మార్చి నెల 17 వ తేదీతో పూర్తియగును. 12 వ తేదీతోకాదు. నేను విధివసంవత్సరమున గ్రీష్మపర్వ ఋతువులందు కొన్ని పనులను చేయుటకు యేర్పాటుల నపుడే చేసియున్నాను. అందులకు తగిన దాగ్యమును ఆరోగ్యమును బడచుటకు మనవ్యయత్తము నకు నాధ్యమగు కృషివంతరను చేయుచున్నానుగాని నేను త్వరలో మరణియెదనను బెంగలన చరకునన్యాసమును స్వీకరించి యుండలేదు.” అని మహాత్ముడు వ్రాసిన వ్యాసము నిన్ను 28 వ తేదీన జెనవడిన ఎంగ్లండుడియాలో ప్రకటించబడెను. (ఆ. (పె.)

“వర్తమాన” పత్రికాధిపతికి ముందలింపులు

కాన్పూరు, ఫిబ్రవరి 28:—కాన్పూరులో ప్రచురితమగుచున్న దేశభాషాప్రముఖమైన దినపత్రికాసంపాదకుడు వ్రాసిన రెండు సంపాదకీయవ్యాసములు మామ్యములనియు ఉద్దేశపూరితములనియు గవర్నమెంటువారు భావించి మందలింపులను జారీచేసిరి. (ఆ. (పె.)

ఖచ్చితముని నిర్ణయములచేయవలెనని వీరు భాగక నెరుంగుచు తన విజేండ్ల పరిపాలనయందు భారతదేశమునందలి బానిగ సంస్థాపించబడుటకు తయరగు పనిచేసి విరహించితినిను సంకల్పితితో ఉద్దేశ్యము విడచిరి.

రీడింగు ప్రభువుగారినిగూర్చి ఏమి చెప్పినను వారి సరి నిగూర్చి చెప్పకున్నచో నది పూర్తికానందు. రీడింగుగారి ప్రజాహితేవనముం దామె యెంతయో తోడ్పడినది. వారి విజయమునకామెయే కారణమునవచ్చును ఇండియాలో ననేక ప్రజోపయోక్తముల కార్యములకామె ఉదారస్వభావమునకు నిదర్శనములుగ గలవు అని చెప్పి చిత్రపటమును బహుమతిగా కొనంగిన రాజాగారిని చిత్రకారుని ప్రశంసించి పటమును ఇచ్చిన ప్రభువుగారు బహిర్గత మొనర్చిరి. (ఫి (నేను)

పశ్చిమ గోదావరి మండల విద్యాసభలు

వస్తుప్రదర్శనము

పాలకొల్లు (గామమునందు, యానెల 13, 14 తేదీలయందు, పశ్చిమ గోదావరి మండల, విద్యాపరిషత్ అనగా (1) నర్సాపురం తాలూకా ప్రాథమిక విద్యాసంఘం సప్తగు. గార్తీక మహానవమి. (2) పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా విద్యాసంఘం ద్వితీయ వార్షిక మహాజన సభ. (3) పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా నాన్ విమన్ టీచరు మేనేజర్ల ద్వితీయ మహాజన సభ. (4) నర్సాపురం తాలూకా విమన్ టీచరుల ప్రథమ మహాజన సభ. (5) పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా ప్రథమవస్తుప్రదర్శనము. జయప్రదముగ జరిగెనని తెలుపుటకు సంకేతమువచ్చాడను.

మొత్తముమీద యీ ఆయిదువర్షలకు 800 ఉపాధ్యాయులు వచ్చిరి నేను వ్రాయుటలో అతిశయోక్తి ఎంతమాత్రమునులేదు. పశ్చిమ గోదావరి మండలమునకు సంబంధించిన రేంజీరీక్షాధికారులు నూజిల్లా విద్యాధికారులు గాక, పెక్కురు ప్రాథమిక విద్యాధిమానులు దయచేసి పథకు జయప్రదముగ నడపించినందులకును యీ రెండుదినములండి, ఉపాధ్యాయులకు తన యున్నోగనలు యొనరించినందులకు వారల కెంతయు కృతజ్ఞులము. నర్సాపురం తాలూకాయొక్కయు, పశ్చిమగోదావరిమండల మహాజనసభయొక్కయు, వస్తుప్రదర్శనముయొక్కయు అధ్యక్షతనువహించిన, మా జిల్లా విద్యాధికారులకు, శ్రీ యుకె టి. యస్. కృష్ణమూర్తి అవర్నుకో. బి. ఏ. యల్. టి. వారు ఉపాధ్యాయులకు చక్కని భాషలో హితోపదేశము గావించిరి.

పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా నాన్ విమన్ టీచర్ మేనేజర్ల ద్వితీయ మహాజనసభ కర్వత్యతనువహించిన శ్రీరాజా మంత్రి పగడ భుజంగరావు పంతులు జవించారుగారు వారి యధ్యక్షోపన్యాసమున ఉపాధ్యాయుల విద్యుక్త ధర్మములను వివరించి విద్యదభివృద్ధికై తన నూచలుగావించి ఉపాధ్యాయుల కృతజ్ఞులకు పాత్రులైరి.

నర్సాపురం తాలూకా విమన్ టీచర్ల మహాజనసభ కర్వత్యతనువహించిన, చార్లెసుగారు ఒక్క విమన్ టీచర్లను గురించి యేగాక, మొత్తముమీద, ఉపాధ్యాయులను నున్నోధించుచు, బిజ్జలు తప్పి కలిగియుండవలెననియు, క్రిన్తు మహానీయుడు, తన యుక్తోధనమున “నిన్నెవరైన ఒక మెలుదూరమురమ్మనికోరి న యెడల, రెండవమెలుదూర వర్ణము” అని ఎటుల చెప్పెనో నటులనే, జీతములు తగ్గించు చున్నను, గ్రాంట్లులు తగ్గించుచున్నను వెనుకకు తగ్గి నిరతస్థానము రాదనియు, విద్యుక్తధర్మము నిర్వహించుచుండిన, భగవానుడు అభివృద్ధికి చూపకపోదనియు, సంఘమును మంచి కట్టుదిట్టముని నిర్మాణమునందుంచుకొని, విద్యాబోధనమును, ప్రచారమునకును గడంగవలెననియు, మున్నగు విషయములు అనేక ఉదాహరణలతో చెప్పి ఉత్సాహము కలుగజేసినందులకు వారెంతయు సందనీయులైరి.

తాలూకాలనుండి బోధనోపకరణములు పెక్కు ప్రదర్శనమునకు వచ్చినవి. అవి పరీక్షించి విద్యాధికారులకును బహుమనములను నిర్ణయించిరి. బాలబాలికలచే, నాటక పరీక్షలు జరుపబడినవి. అందు అధికగణములు వచ్చిన, రెండుహాళకాలల వారికి రెండు పెండి రోలింగు గిన్నెలు బహుమనముగ నిచ్చిరి. విద్యార్థులకు నిట్టి పోటీ పరీక్షలుంచి బహుమనము లేర్పగ్గుచున్న పాలకొల్లు పాఠశాల కెంతయు సభిసందించుచున్నాడను.

పూటకు 800 మంది జనమువచ్చినను, అందరిని తగురీతి ని పత్కరించి ఉచితభోజన సదుపాయములు చేర్చినన సన్మాన సంస్థమువారెంతయు సంద్యులు. అందుల రేంజీ డి. యక్కెస్వర్లుగారు ము. రా. శ్రీ తింపెల్ల నూర్యనారాయణమూర్తి పంతులుగారు, నర్సాపురం రేంజీ, డి. యస్. సైక్స్ గు గారగు మ రా శ్రీ గంటి జగన్నాథ శాస్త్రిలు గారును యీ వర్షల ఏర్పాటుకై తమ కత్తికొలది సహకారము చేసినందులకు వారికి కృతజ్ఞతా పూర్వకముగ సందనము లాచరించుచున్నాడను.

తల్లా ప్రగడ వెంకటేశ్వరరావు

కే ద రి న్

గంధక ర్త:—శరణురామస్వామి చౌదరి రావుతనాడే గారు వ్రాసిన హిందీగ్రంథమున కనుబాదము. తోడ ప్రసిద్ధమును ఒకవీరమాత చరిత్రము. అందుకు చనువతగి కులధర్మలో వ్రాయబడినది. ఉన్నవ లక్షిణారాయణగారి అనువాదము పీఠిక గలదు. ధర 0-4-0. ఇంద్రప్రతికాకార్యాలయము, మదరాసు.

సులభ శిష్టాక్షర పదబంధము
180 రూ. బహుమానములు

ఫిబ్రవరి 13 వ తేది ఆంధ్రపత్రికలో ప్రచురింపబడెను. ఒకతప్ప 15 వ సంఖ్యకింద పొరబాటున వేయబడిన బంధపు 14 వ సంఖ్యకింద నుండవలెను.
ప్రతులు వలయువారు "జయనదన్" నంద్యాల ఆర్. యస్. కు వ్రాయవలెను.

ది మద్రాసు అండ్ సదరన్ మహారాష్ట్ర రైల్వే కంపెనీ, (లిమిటెడ్)

(ఇంగ్లాండులో యిక్ కార్పొరేటు కాబడినది)

నోటీసు

1928 సం॥ మార్చి 1-వ తేదీనుండి నదరు రైల్వే కంపెనీయొక్క బ్రాడ్ గేజ్ సెక్షన్ నునందు కొలది మార్పులు గావింపబడును. అందు యీక్రింద నుదహరించిన ముఖ్యమార్పులను గమనించ ప్రార్థితులు.

సెం 15	ప్యాకంజరు మదరాసునండి బయలుదేరుట	ఉదయం 6-35	బెంగళూరు సిటీ చేరుట.	రాత్రి 7-10
సెం 24	ఎక్స్ ప్రెస్ బెంగళూరుసిటీ	" 7-30	మదరాసు	" పగలు 2-35
ఈబి.డి నంబుకల్ నకు ఉదయం 7-15 వచ్చు 74 సెం మెయిలుతో నంబుకల్ నుండి కలవబడును.				
సెం 168	ప్యాకంజరు మదికప్పంనుండి బయలుదేరుట	పగలు 8-25	బాంబే చేరుట.	పగలు 4-10
సెం 169	" బాంబేనుండి	" 4-30	మదికప్పం	పగలు 5-15
సెం 201	మిక్స్డ్ వాలాబాగోడ్డు	" ఉదయం 5-0	రాణిపేట	ఉదయం 5-18
సెం 205	" "	" 10-15	"	" 10-28
సెం 207	" "	పగలు 2-40	"	" 2-58
సెం 209	" "	సాయంత్రం 5-15	రాణిపేట	సాయంత్రం 5-28
సెం 204	డిటో రాణిపేట	ఉదయం 9-32	వాలాబాగోడ్డు	ఉదయం 9-50
సెం 206	డిటో డిటో	పగలు 12-7	డిటో	పగలు 12-25
సెం 208	డిటో డిటో	డిటో 4-2	డిటో	డిటో 4-20
సెం 210	డిటో డిటో	రాత్రి 7-12	డిటో	రాత్రి 7-30
సెం 198	మ్యాక్వీకంజరు కల్ పాడి	ఉదయం 7-30	బాలాకుపేట	ఉదయం 10-15
సెం 194	డిటో బాలాకుపేట	పగలు 4-45	కాల్ పాడి	రాత్రి 7-15
సెం 115	మ్యాల్ కల్ ప్యాకంజరు నుండి బయలుదేరుట	మదరాసు రాత్రి 7-0	అనడిచేరుట	రాత్రి 7-50
సెం 124	డిటో అనడిచేరుండి బయలుదేరుట	రాత్రి 9-0	మదరాసు చేరుట	డిటో 10-5
సెం 100	లోకల్ ప్యాకంజరు తిరువల్లూరునుండి బయలుదేరుట	డిటో 7-35	డిటో	డిటో 1-10
సెం 129	డిటో మదరాసు	డిటో 9-35	రాయపురం	డిటో 10-2
సెం 85	మిక్స్డ్ రందలూరు	ఉదయం 5-30	గూటి	పగలు 4-50
సెం 89	డిటో కేసేగుంట	డిటో 4-35	కడప	డిటో 10-55
సెం 188	ప్యాకంజరు తెనాలి	డిటో 4-50	గంటూరు	ఉదయం 5-24
సెం 184	డిటో గంటూరు	డిటో 5-44	తెనాలి చేరుట	డిటో 6-38

కొంగుల వివరముల గోరువారలు కొద్దిరోజులలో స్పష్టమవునట్లు అమ్మకమునకు

మద్రాసు శాసనసభ

27-2-28 తేది సోమవారం ఉదయం 11 గంటలకు న మాతమునకు. ఈ క్రింది సూతనపథ్యములకు సానముల నలం కరించెదరు.

డబ్లియూ. ఇ. స్మిత్తు, కె.ఎస్.ఎస్. కే. డబ్లియూ. ఓ. రైలు, ఓ. టి. ల్యాంకరు, పర్ కేయ్య సింపును గార్లు.

అధికారేతర కార్యక్రమము

చిత్తుచట్టములు

(1) మద్రాసు జిల్లా మునిసిపాలిటీలచట్టము, మద్రాసు జనరలు క్లాజులచట్టముల సవరణ చట్టమును జి. ఎ. సల్లావాగా రు ప్రవేశపెట్టెదరు. ఆమోదింపబడినయెడల సదరుచిత్తుచట్టము యీ క్రిందిపథ్యముల గల సలెట్టుకవిటియొక్క విచారణకు తేబడవలయునని ప్రతిపాదించెదరు. గా|| ప్రధానమంత్రి గా|| లామెంబరు గా|| అడ్వొకేటు జనరలు రా|| సా|| ఆర్. శ్రీని వాసను రా|| సా|| ఎల్. సి. నుకస్వామి ఎస్. శివరాజు ఎ. వి. కెట్టి మహమ్మదు కామ్మదు సాహెబుబహదూరు జి. ఎ. సల్లావా గార్లు

(2) ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ చట్టము (1925) ను సవరిం చుట కొకచిత్తుచట్టమును డి|| బి|| పి. కేశవస్వామిగారును, మరి యొక చిత్తుచట్టమును ఎం. వి. గంగాధరశివగారును, మరియొక చిత్తుచట్టమును ఆర్. నాగస్ గొడగారును ప్రవేశపెట్టెదరు.

(3) జగంపేట (ఎ) (డి) ఎస్టేటుల అవిభక్త యెస్టేటుల చిత్తుచట్టము గొల్లవల్లి జమిందారుగారు ప్రవేశపెట్టెదరు.

తీర్మానములు

(1) పరిశీలనయొక్కయు మనీలయొక్కయు వేతనము లు పదవులు కాలేజీలలో అసిస్టెంట్ ప్రొఫెసర్లకు హైస్కూల్ లో అసిస్టెంట్ ప్రొఫెసర్లకు మాధ్యమిక పాఠశాలలలో రెండవ గ్రేడు ఉ పాధ్యాయులలోను సహనముగా నుండవలెను.

(2) ఎం. ఎ. మాడిక్య కేసుగారి తీర్మానము లోకలు ఘండు టోలుగేట్లు రాబోవు సంవత్సరమునుండియు తీసివేయ బడవలెను.

డా|| శ్రీ.పి.తి ముత్తులక్ష్మి కెడిగారి తీర్మానము

(3) రసకర్మ్యరమున లై సెన్సు పొందకుండ బహుళలో వమ్ముట నిషేధింపబడవలయును.

(4) రా|| బి|| పి. సి. యతిరాజులు నాయుడుగారి తీర్మానము :—దొండపాడు చెరువునకు (విశకొండ తాలూ కా, గుంటూరు జిల్లా) కొండ్రేరునుండి యొక నీటిసప్లయ కాలు వను గట్టటకు వెంటనే యేర్పాట్లు చేయబడవలెను.

(5) ఎం. వి. గంగాధరశివగారి తీర్మానము :—కడప జిల్లాలో రెవెన్యూ డివిజనుల సంఖ్య తగ్గించవలెను.

6 కె. అబ్దులు హై సాహెబు బహదూరుగారి తీర్మా నము:—ద తమిళనాడులోని మహమ్మదీయ బాలికాపాఠశాలల కన్నిటికిని ప్రత్యేకముగా నొక డిప్యూటీ యిన్ స్పెక్టర్ ను నియమించవలెను.

7. పి. శివరావుగారి తీర్మానము :—కుంగల్ద్రా ప్రా కెట్టు" ద త్రమండల యిన్ స్పెక్టరు కమిటీవారి సూచన ప్రకార ము వెంటనే సాంక్షను కాబడవలెను.

(8) నేతూరు జమిందారుగారి తీర్మానము:—మద్రా సు నద్యుల మంత్రిసానులచట్టము (1925) వెంటనే అమలులోనికి తేబడవలెను.

(9) కె. సి. వి. ఎస్. మహమ్మదు మీరా రావు తన గారి తీర్మానము గ్యారీసు మరీఫ్ తీసు మహమ్మదీయులకు అర్హులైనవారుగా చేయబడవలెను.

అమెరికా నాకాదళ

కార్యక్రమము

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)

వాషింగ్టన్, ఫిబ్రవరి 28:—740000000 డోలరుల ఖర్చుపెట్టి నిర్మించు విల్చరు నాకాకార్యక్రమమునకు బదులు 274000000 డోలరులతో 15 క్రూయిజరులు, ఒక నై నూనిక పరి కరములను గొంపోవునాకను, నిర్మించుటకు ప్రతినిధిసభవారు నిశ్చయించిరిని తెలియుచున్నది. కార్యక్రమమును ఆరంభనర్సగ ములో పూర్తి చేయవలెననుచున్నారు. కొలు ఆమోదింపబడిన మూడుసంవత్సరములలోపుగనే మొదటి నాకను తయారుచేయ వలెననిరి. 9 డెప్యూటీలురులు, 32 అంశరూములను వలసనిరి. ఇం కను నాకాదళమును తగ్గించుటకు యూనై టెడ్ స్టేట్స్ అంగీ కరించి ఆంతర్జాతీయ ఒడంబడికను సంతకముచేయుచో ఇపు డు అధికార రీత్యానిశ్చయించిన నాకానిర్మాణ కార్యక్రమము నాపుటకు, పూర్తిగాని కొంచెముగాని ప్రెసిడెంటుకు అధి కారమునిచ్చుట కొప్పుకొనిరి.

స్వాతంత్ర్యలక్షణ

"మెక్సికో" గారు వ్రాసిన స్వాతంత్ర్యలక్షణములు అను ఆంగ్లగ్రంథమునకు అనువాదము.
దేశభక్తి గలవా రందరు తప్పక చదువవలసిన అపూర్వ ప్రచురణము.
తపా ఖర్చు ప్రత్యేకము వెల ప్రతి 1-కి ర్పు 1-0-0.
ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, మద్రాసు.

విదేశవార్తలు

విద్యుదగారి నాకాదళ కార్యక్రమము

చాల తగ్గింపులు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

న్యూయార్క్, ఫిబ్రవరి 22:—వాషింగ్టనునుండి వైద్యులపత్రికానికేరికల్ ఇట్లు వెలుపుచున్నాడు: పత్రికానికేరికల్ నాకాదళమువారు విద్యుదగారి నాకాదళ కార్యక్రమమును విస్తారము తగ్గించెను. 16 వేల టన్నుల మ్యాయిజరులను వైద్యునిక పరికరములను గొంపోవుదానిని 211 జలాంతర్గాములను నాల్గేండ్లలో పూర్తి చేసెదరట.

షేకు మహమ్మదీ

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, ఫిబ్రవరి 22:—షేకు మహమ్మదీగారు పెరిషియా జాతిసంభవమును ఆ తన తో నున్న చాలకాలపు నాటిమెత్తిచే ఆసనపరిభ్రమమున తాము అభిమానమును జూపుచున్నారనియు, చాలబల్లకాగు కెన్నెగారికి చెప్పిరి. షేకు మహమ్మదీగారు పెరిషియాసంబంధము గాక మరొకరని పరిభ్రమమును కూచించుటనుకొనలేదనిరి.

ఉక్రేనులో రైతుల తిరుగుబాటు (నీయ సర్వీసు)

మాస్కో, ఫిబ్రవరి 22:—పన్నులకాదచే రైతులు ఉక్రేనులో తిరుగుబడిరి. పాల్టోవానుట్టునున్న గ్రామములను బాంబులతో మట్టకొంచిరి. 100 మంది చనిపోయిరి. 1000 మంది ఆశ్రయము చేయబడిరి.

టోపాటువోము చురుగు నేరములో కోర్టుకికొరము చేసెనని హ్యూరీకెన్ గారికి ఆరు నెలలశిక్షను విధించిరి. ఇంకొక ఇద్దరునుడ శిక్షకులై 9 నెలల జైలుకుట్రనేరములో జూరరులను వెన్నుంటి తిరిగిరట.

కాన్ వరుడుగనులలో గొట్టుములను బెట్టుటకు ఖాకాకు సోగియట్లు 1000000 డోలరుల బంగారము బంపి

భారతదేశ వ్యవహారములు

స్టాండింగు జాయింటు కమిటీ

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, ఫిబ్రవరి 28:—భారతదేశ వ్యవహార గూర్చి ఆలోచించుటకు కామన్వెల్థునుండి ప్రభుత్వమునుండి సహజ్జీగ స్టాండింగు కమిటీని నియమించు బర్మాన్ హెడ్ ప్రభుత్వ తీర్మానము ప్రకటించి, ప్రసభవారంగీకరించిరి. భారతదేశ వ్యవహారములను గూర్చి సభ్యుల వారికి దృఢపరచునని చలనశుభ్ర ప్రభుత్వమిచ్చెను. ఈ సమావేశమున ఎప్పుడైన ఈ కమిటీవారు దేశ వ్యవహారములను గూర్చి వెలుపుడని తన నడుగుచు యుగ మున్నాడ నని బర్మాన్ హెడ్ ప్రభుత్వ మిచ్చెను.

భారతదేశ వాణిజ్య సంఘము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, ఫిబ్రవరి 28:—వాణిజ్య సంఘములో 31 సభ్యులు చేరినది చెప్పి సర్ ఎ. చటర్జీగారు తొలియాడిరి. రాజకీయముల నెంతమాత్రము ఇందు చొరవకం జూచెదమని ఆగ్రహము చెప్పెను. ఇట్టి సంఘము లన్నిటిలోను సహకారము సహజ. బ్రిటిషు వర్తకసంఘము వారు తమరు వీలైనపుడెల్ల సహాయము చేసెదమనున్నారట.

జర్నీ లోహపరిశ్రమ పనివాండు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

పెట్రోలు అంశమొందిన దనవను. శుక్రవారము పనిలో ప్రవేశింపుదని పనివాండుప్రతిభులు చెప్పిరి.

వైమానికము హిందూ పోర్టుదార్జను శేరినాడు. ఇంగ్లండునుండి ఆస్ట్రేలియాకు 16 రోజులలో చేరెను.

అమెరికాలో పనిలేనివారు

ప్రభుత్వమువారు చర్యను దీసికొననోరట

న్యూయార్క్, ఫిబ్రవరి 22:—అమెరికా పారిశ్రామికాభివృద్ధి తగ్గుచున్నట్లున్నది. పనిలేనివారిసంఖ్య పెద్దయినందున న్యూయార్కు గాన్సింగుచున్నది. ఈ విషయములు రాబోవు ప్రెసిడెంటు ఎన్నికలలో ప్రధానాంశముగ నగును. దీని కనుగుణముగ ఉచితముగ వసతిగృహము కల్పించెను. బాకలుదీర్చి ప్రజలను రోట్టిని సప్లయచేయుచున్నారట.

వాషింగ్టన్, ఫిబ్రవరి 22:—పనిలేకున్న 4000000 మందికి జీవనోపాధిగల్గుటకు దేశమంతటను పూర్తిగావలసిన పనులను క్వరగా పూర్తిచేయించవలెనని సెల్లరుగారు, న్యూయార్క్ ప్రభాస్వామ్యవాది, ప్రతిఃధిపతిలో తీర్మానము నుపపాదించెదరట.

ఈ పరిస్థితుల కనుగుణముగ న్యూయార్క్ గవర్నరు ప్రభుత్వదిననిర్మాణమును ఆపుచే ప్రారంభించిరి.

ఇంగ్లండు నాకానిర్మాణము

మంచి యవకాళము

లండన్, ఫిబ్రవరి 22:—ఇంగ్లండు నాకానిర్మాణము చాలాభివృద్ధి గంచెనని యునైటెడ్ కింగ్డం నాకానిర్మాణ సంఘ సభకు అధ్యక్షుడు ఎమీంచిన సర్ విలియం నీజరుగారు చెప్పిరి. ప్రపంచవర్తకము అభివృద్ధియగుటకు ఎక్కువ నాకలు గావలసినవనిరి. శీవులను కూడ పెంచవలెననిరి. ఒక్కసముగకల పమిదనే ఆధారపడుట మంచిదిగాననియు పొడిగానున్న బాగునుగూడ నాడవలెననిరి.

గంటకు 225 మైళ్ల వేగముతో బోవుచు అమెరికను వ్యక్తిప్ర్యాంధు లాకార్డు గారు 49 అడుగులలోనుండి పలుద్రమన

వాతావరణస్థితి

1928 సం. ఫిబ్రవరి 24-వ తేది శుక్రవారము

ముఖ్యస్థానములు	గ్రామీణ	పట్టణ	తేలిక	వర్షము	వర్షము
గ్రామీణ	పట్టణ	తేలిక	వర్షము	వర్షము	వర్షము
గోవాల్ పూర్	85	69	...	0.1	- 0.7
బెంగాల్ ప్రదేశము	84	71	...	0.9	- 0.4
కాకినాడ	84	71	...	0	- 0.4
చిత్తూరు	85	69	...	0.1	- 0.5
కర్నూలు	89	65	...	2.6	+ 2.8
బెల్లారి	91	67	...	1.1	+ 0.9
ఆనంపూరు	...	...	...	0.9	+ 0.8
కడప	89	68	...	1.0	+ 0.5
నెల్లూరు	87	70	...	4.8	+ 8.0
మద్రాసు	88	68	...	2.8	+ 0.6
కడపూరు	85	69	...	8.5	+ 1.1
నెలమ	95	67	...	1.8	+ 1.2
కోయంబూరు	90	67	...	0.6	- 0.8
తిరుచనాపల్లి	98	68	...	4.1	+ 2.9
నాగపట్టణము	86	78	...	9.8	+ 7.0
మధుర	92	71	...	1.5	+ 0.5
పాంబట్	84	76	...	7.5	+ 4.7
తిరునల్వేలి	...	...	...	6.0	+ 8.7
తిరువేండవరము	87	74	...	1.8	+ 0.6
కొచ్చిన్	86	76	...	6.8	+ 5.4
కాలికట్టు	92	74	...	1.7	+ 1.2
చంగనూరు	88	78	...	1.0	+ 0.9
బెంగళూరు	88	61	...	0.8	+ 0.4
మెరకా	80	61	...	8.1	+ 2.9
కొడైకనూర్	65	46	...	8.5	+ 4.8

పర్యాయము:—ఆకాశము నిర్మలముగనున్నది. వికాళి పట్టుములో ఆర్ద్రత కొంచెము ఎక్కువ. దక్షిణ ప్రదేశములందు పగటివేడివి 31 డిగ్రీలు లెక్కవ.

దక్కణ:—పగటివేడివి 31 - 32 - 33, తక్కువ.

కౌశలము

డబ్బీ 1-కి 12 మూత్రలు. వెల రు. 0-6-0

ఈ కలరామాత్రలు లోపల ఇమిడిన వెంటనే విషపును జలం ప్రారంభించి వాంతి భేదం తగ్గించి మూత్రము వెడలించి నాడికి పుష్టికలుగజేయును. తగ్గిన వెంటనే మందును తినుట అవశ్యకము. కలరా యున్నచోట నీటిని కాచి త్రాగుట యుక్తము.

అమృతాంజనం డిసో, బొంబాయి - మదరాసు

సంఘ సోదరలను వ ఆయొక్కమారు ప్రార్థించుట నోమనగా ముఖ్యవిషయములను గూర్చి క్లిష్టముగా చెప్పించి తీర్మానింపవలసియందులవలన ఈ సమావేశము అతిముఖ్యమైనది కాబట్టి సోదరులెల్లరు తత్వక దయచేయవలయునని వేడుకొనచున్నారము.

పిట్టి కుమారస్వామి } పింజల సుబ్రహ్మణ్యం శెట్టి
శెట్టి బి. వ. } నజా మునుస్వామి శెట్టి
అగ్రాధ్యక్షుడు. } కార్యదర్శులు.

గ్రామ్యభావ

బ్రహ్మశ్రీ కవిరాజు శ్రీపాద కృష్ణమూర్తి
శాస్త్రులవారి యువనాటము

17-2-28 శుక్రవారమున సాయంత్రము 5 గంటలకు శ్రీ కవిరాజు శ్రీపాదకృష్ణమూర్తి శాస్త్రులవారు పచ్చయప్ప శాఖలయందలి యాంధ్ర భాషాభివృద్ధి సమాజము తరపున, ఆంధ్రునిచాంద్రముగూర్చి శ్రీయుతులు స్వామి వెంకటాచలంపై డి.ఎం.ఎల్.సి. గారి యాధ్యక్షతమున నొక్కయమూలమున నుపన్యాసమును శ్రోత్ర కేయముగ నుపన్యసించిరి. వాటి సభ కరుదెంచిన సభ్యులలో శ్రీయుతులు ప్రొఫెసరు మునియ్యారావు, తేజపల్లె రాజగోపాలరావు పంతులుగారు, సంగ శేషమూర్తి శాస్త్రులవారు, సరస్వతి వేంకటసుబ్బరామ శాస్త్రులవారు శతావధాని దోమా శంకటస్వామిగారు, పంచాంగుల అడివారాయణ శాస్త్రులగారు, నల్లమల్లి కృష్ణ స్వామి జిట్టిగారు మున్నగు ప్రముఖులును భాషాభివృద్ధి, పండితులును గలరు.

ఉపన్యాసమున ప్రారంభమున నాంధ్రకేంద్రీయము, ఆంధ్రభాషాభివృద్ధియగునట్టి విశేషము బ్రాహ్మణముండియు, రామానుజభారతాది గ్రంథములలోనుండియు, శాభరముల జూపి విపులముగ నుపన్యసించిరి. తర్వాత నాంధ్రమునన్న పాఠ్య నకు బూర్వమునగూడ నుండెనని యుదాహరణపూర్వకముగ నుడివి సంస్కృతభారతమునకును ఆంధ్రభారతమునకును గల విభేదముల నెఱిగించి యెట్లున్నను కవిత్వయజువారు మనకు వందనీయు లునెరి. అయి నన్నయూదుల భారతాంధ్రీకరణ ఫక్కిని వివరించుచు రసపోవ తానివిషయములందు వారికి గల ప్రతిభ యధిమానమైనది. కాని నన్నయూదు లాంధ్రీకరణం దుగ్ధమున రసవంతము లగు కొన్ని యుదాహరణములలోనికథా సువిధానమును చాల సుకవితము చేసి రనియు, కొన్నిటిని బొత్తిగ నడలికెట్టిరనియు, సంతులనం గారణములు మృగ్యము లనియు, నట్టి కొంతమంది దీర్ఘకాలమును తమకు కృష్ణభారతరచన మనకు గడంగిరనియు నుడివిరి. ఇంతలో నగ్రాసనాధిపతిగారు గ్రామ్య గ్రాంధిక భాషలనుగూర్చి శ్రీకవిరాజుగారిని ప్రశ్నించి తమ తమ సంతకములకు దీర్ఘకాలమునను సెలవివ్వగా గ్రామ్యుల కొన్ని ప్రశ్న లడిగిరి. శ్రీకవిరాజు వారికి దురీతిని బ్రతుకు తరముల నొసగిరి. కొందఱి ప్రశ్న లుపన్యాసములకు పరిణమించుచే నట్టివి తగవని యాధ్యక్షులు వాదించుట గూడ తలపించెను. సభలో గొంసించుట మేరపడి ప్రశ్న లధికము లగు బయలుదేరెను. తొన్ని యాంధ్రప్రదేశ్ ముల ప్రశ్నలు బయలు దేరెను. సభలో నృధానించుట మేరపడుటయు జూచిన యాధ్యక్షులు, శాస్త్రులవారి యుపన్యాసానందర మొకటి రెండు ప్రశ్నలకు సాత్ర మునజునిత్తుననియు, సంతులనము ఎవ్వ రేమి యు ప్రశ్నింప రాదనియుం బట్టియు మీ యిష్టసాసారముగ మీ రుపన్యసించుట శ్రీకవిరాజుగారిలో ననిరి. ఉపన్యాస కులు తామును గ్రామ్య వాదులే యనియు కొంత వేషము సంపర్కముల ననుసరించి పాత్రోచితభాష నాటకములందు వాడవచ్చుననియు, గ్రామ్య భాష ప్రకృతిమండలములకును నుపయోగింపక పోవుటచే నట్టి గ్రంథములు లోకమున కుపకారులు కాకపోవుటయు కాక నట్టిభాషలో గ్రంథములు వెలువడినచో నన్నయాదిమహాకవు లకు మనమ మహోపకార మొనర్చినవార మగుదు మనియు గ్రామ్యములను నింద్యగ్రామ్యము మిగుల గర్వ్య మనియుం బ్రతిజ్ఞల సాహచర్యములకు గుఱువు చేసిరి. తర్వాత ప్రస్తుత నాంధ్రలోకమున దండోపతండములకు వెలువడు నవలలను గూర్చి విపులముగ నుపన్యసించుచు ఆధునిక శాగరి కులు తమ జీవితమున ముక్కలు ముప్పిదిముక్కల మంతయు నాంగ్లగ్రంథ శాదులందు గడపి యేరించు తెలుగు నవలలనో చదివి వెంటి తాము నొక నవలను సృష్టించుమందు రనియు చదివి వెంటి గ్రామ్యులందఱుమకంటె మిన్న యగు నవల రచయితమ నున నేదనియు నవలలన్నియు, నాఫక్కి నను సరింపకుండు ననియు, నాటకాంత సాహిత్యకవిత్వసంపదలను గడించినవారే గ్రంథకర్తలగు నుండ నన్యలనియు, లేనిచో భాషకు అనర్థముల తప్పక వాటిల్లరనియు, మిగుల చాచకయగ గ్రంథరచయితుల శ్రీవాధాదులు చూచినవైఖరి నుగ్గడించుచు శ్రోతల కింపుగ దమకృష్ణ భారతములోని పద్యముల గొన్నింటిని జదివి, బాలరను గ్రామ్యభాషకు స్వప్నమందైనను స్వాగత మొసంగక జాగరూకతతో నులుకుడు మోచుకొని తమ యుపన్యాసమును ముగించిరి. విప్రులు కొందఱు సభ్యులు రెండుమూడు ప్రశ్నలు జేయగా శాస్త్రులవారు వానికి సమంజ సముగ నుత్తరము లొసగిరి.

అధ్యక్షకోపన్యాసము

వివర సభ్యులు తమ యంతిమోపన్యాస మొసగిరి. ఆంధ్రీసారాంశ మిది. “కవిరాజుగారి యాంధ్రలోకమున కత్యంత పరిచితులు. వారి పాండిత్యము, వక్తృత్వము నిరుపమాన మైనవి. ఆట్టివారిబోధనలు భాషాభివృద్ధిదాయకములును, మన పురోభివృద్ధి కత్తులై మనోపాసములు నగును. ప్రస్తుతము మన జీవితోపాటు భాషయు క్లిష్టావస్థలోనున్నది. గ్రామ్య గ్రాంధికముల వివాదములు వృద్ధి నొందుచున్నవి. గ్రామ్య గ్రంథములు భాషకు ముప్పువాటిల్ల జేయును. ఒకమండలమందలి గ్రామ్య మింకొక మండలమందలి వారి కగమ్యగోచరముగ నుండును. ఎల్ల మండలములందును నుగోచర మగునది గ్రాంధికము. అట్టి గ్రాంధికము నంగ ద్రొక్కబూనుట సాహసము. మాట్లాడు భాషకును గ్రంథస్థముగ లభించు భాషకును భేద మండలం యును. మాట్లాడునపుడు గ్రాంధికముగ మాట్లాడినచో నంత భాగ యుండదుగాని వ్రాతలో గ్రామ్యమును వాడినచో భాషకు ముప్పుకప్పదు. కొన్ని పదములు (మనభాషలో నిప్పటికి లేనివి) మనభాషలో సంస్కరించి చేర్చుకొనినచో నది సమంజసము. వార్తాల్ అనుపదమును వారతాళమని మనభాషలో వాడుచున్నాము. అది యెల్లకడ నాడవలె పదమయ్యెను అపారతాళపు అర్థ మెందటికి తెలియునో నేజేప్పజాలను. కాని పదమును మాత్రము వాడుచున్నాము. దేశకాలపాత్రముల ననుసరించి భాషయు తనంతలు తాను క్రమముగ మార్చుకొందును. కాని యేకకాలమున భాషసంతయు మార్చబూనుట సాహసము కాక పోదు. పాత్రోచిత భాష నాటకములందు వాడినచో నందు తప్పుండదు. పాశ్చాత్య నాటకములు సమత మింకొక నమదిండుచున్నవి. లాన్సెట్ గాబోర్నీ మున్నగు నీవపాత్రులయొగించునది కేవలము వ్యాకరణ యుక్తమగు గ్రాంధికముకాదు. నీవపాత్రుల భాషకును ఉత్తమ పాత్రుల భాషకును తారతమ్య మగపడుచునేయున్నది. వ్యాకరణవిద్యయుగ ఇంగ్లీషు వ్రాసినచో నందుల కెవ్వరును సమ్మతింపరు. ఇట్టి పరిస్థితులలో మన యాంధ్రము మాత్రము వ్యాకరణాది కట్టుబాట్లకు లోబడుకొనక జేయుటకు హేతుబద్ధము ప్రత్యేకముగ గనుపడదు. గ్రామ్యవాదము నానాటికి వృద్ధి నొంది యున్న యాంధ్రలోకమునందంతటను వ్యాపించుట కోరవలయును శ్రీకవిరాజుగారిపంటిమహామహు లింకను గొందఱాం ద్రావని నుండుటచే గ్రామ్యవాదులవాదములు నిర్వృతము లగుచుండుటయు, మనకు నన్నయూది మహాకవులయందును, వారి గ్రంథములందును, ఆదరముగలిగి వారింజదివి యానందించుటయు, మున్నగు భాగ్యములు నేరూరుచున్నవి.”

పిమ్మడి శేషమూర్తి శాస్త్రులవారు అధ్యక్షోపన్యాసకు లకు కృతజ్ఞతాపూర్వకముగ విషయములు సమాజమువారి తరపున సమర్పించుచు, శ్రీకవిరాజుగారి భాషాభివృద్ధిసమాజ, భాషాసేవకు గీర్తిచిరి. గ్రామ్యభాషావివరముల నభివేషియుటకు శ్రీశాస్త్రులవారి ప్రజ్ఞాయుధము చాలు ననిరి. సంస్కృతమునకు సరియగు తెలుగు భారతమును రచించి యాంధ్రలోకమున కంతకును మహోపకార మొనర్చుచున్న శ్రీకవిరాజుగారికి నందనములు నేయును, వారు లోకోపకారార్థము పూనిన గ్రాంధిక భాషాభివృద్ధిసమాజమును కార్యమునకు నిర్వహింపవలె వారికి సాహాయ్యపడగలండులకు చేవుని ప్రార్థించుట ప్రతి యాంధ్రునికిని కర్తవ్యమని చెప్పుచు విరమించిరి. అంతట నధ్యక్షోపన్యాసకుల సమాజపు కార్యదర్శియగు గన్నవరపు సత్యనారాయణమూర్తిగారు పుష్పమాలాలంకృతులగు జేయ, సభ కరత శేషముతో జయప్రదముగ ముగిసెను. భాషాభివృద్ధి.

వేదాంత దీపిక 4474

ఆంధ్ర మాసపత్రక మద్రాసు శ్రీ వైష్ణవసేదాంత సభ వారిచే ముద్రించబడుచున్నది.
హిందూమతసేదాంతములు, వేదాంతము ప్రత్యేకముగా విశిష్టాద్వైత వేదాంతము మొదలగు వాటి ప్రచారమునకే ఇది వినియోగింపబడును.
ముద్రణమున వివాదములచే వ్రాయబడిన మిక్కిలి నిలవ యైన వ్యాసములు ముద్రింపబడును. పల్ల రం చందా ర్థు రి.
Apply to:—The Secretary,
SRI VAISHNAVA SIDDHANTA SABHA
Triplicane, MADRAS.

“స్వర్ణ వంగం”

ఇది సవాయ మేహములకు చక్కనిమందు నెగజాడ్యములకు (గనీయా) సింజీవి-మత్తనమ్మ మూత్రవ్యాధులను పోగొట్టును. పంజీగశక్తిని పుట్టించును. రుగ్గి రుగ్గి లు. 4424-2
చరకాశ్రమం, తిరుపూరు (కృష్ణ)

ఆహా!! ఎంతమోహము

శ్రీ గవర్న మెంటువారిచే సహాయము పొందుచున్న (State-aided) మా శేక్స్ పీల్స్ తయారయినటువంటి సిల్క్ బట్టలు ఇండియాలో ప్రతిమార్కెట్టులోను 1918 సంవత్సరము నుండి అనగా 18 సంవత్సరములనుండి అమ్ముచున్నవనే సంగతి ఆందరకు తెలిసిన విషయమే.

1924 సంవత్సరములో గవర్నమెంటువారి ప్రోత్సాహము వల్ల లండనులో జరిగిన బ్రిటిషు ఎంటైరు ఎగ్జిబిషనుకు మా సిల్క్ బట్టలు పంపించియున్నాము. సదరు బట్టలకులండనునుండి మాకు ఒక మెడలున్న ఒక ఫర్టిఫికేటున్న బహుమతి యిచ్చి యున్నారు. ఇందువల్ల మాబట్టలయొక్క నాణ్యమున్ను అందమున్ను మిగత యూహించగలరు.

యిటీవల కొందఱు ప్రజలను మోసపుచ్చే తలంపుతో నాణ్యముకానిబట్టలు తయారుచేసి మాబట్టలే అని నమ్మించి మోసపుచ్చుచున్నారు.

మాతలాకు ప్రతిబట్టయందును మాశేరువుండును. మా శేరుతో పున్న బట్టమాత్రమే మాబట్ట అని నమ్మువలెను. కామల నినయెడల స్వాంతులను పంపిస్తూ ధరలు తెలియపర్చగలము.

ముప్పన స్వామరాజు ఆండ్ వీర్రాజు,

శ్రీ లక్ష్మీ సిల్క్ మేన్యుఫ్యాక్చరీంగువర్కుస్

ప్రాప్రయిటర్స్, పెద్దాపురము

అలిగ్రాఫ్ అడ్డను “సిల్క్ గుడ్సు” 3358

ప్రకటన

అష్టాదశకుష్ఠురోగ నివారిణి

(గుణములేదని రుజువుచేయువారలకు

రు 500 లు బహుమానము)

బ్రతుకుపై రోతపుట్టించునదియు, సంఘమునుండి దూర ముని జేయునదియు నగు యావీర్యమును కృష్ణవ్యాధిని కాల నియమము కఠినపత్యము వగయిరా నిర్బంధనలు లేక స్వల. మూల్యమున కచిరకాలమున నిశ్చేదము గావించు నీయో రాజమే ప్రప్రథమమునది మాప్రాంతములవాడుకవలన ప్రఖ్యా తివడసి ప్రకటనాపరములేకున్నను పరిచయశోగుల ప్రోద్బల మున కొద్దిరోజులే ప్రకటింపబడును. త్వరపడుడు. పర్యవ్యా సులకు మందు లివ్వబడును. వివరములకు క్యాటలాగునకు వ్రాయుడు.

మండలమునకు సరిపడు పెద్ద డబ్బా రు 10-0-0.

30 రోజులకు సరిపడు చిన్న డబ్బా రు 5-0-0.

(ప్రాప్రయిటర్స్) వై. వెంకటరత్నం నాయుడు

4450 శ్రీరామాశ్రమం

గోపాలపురం, కొత్తపేట పోస్టు. (తూర్పు గోదావరి.

తరుణము. మించిన దొరకడు.

జేసవికాలములో మీరు పూర్ణమును పొందవలెనంటే మీగుమ్మలకు కిటికీలకు వరండాలుకు సువాసనయిచ్చు మా వట్టితల్ల చాపలును విసనకర్రలును ఉపయోగించుకొని చల్ల దనమును పొందుడు. ధరలు వివరములకు యీ దినపత్రిక కుకు వ్రాయవలెను.

కనీకన్ ప్రాచీన్ కంపెనీ,

4528 నావర్కాట్ M. S. M.

రోజాపుష్ప లేహ్యము

మలబద్ధమును హరించుటలో శ్రేష్ఠమయినది- తొలి శోచనమును చక్కగా గలిగించును. రుచికరమయినది- పథ్యము లేదు. 18 రుల్ల డబ్బి రూ. 0-10-0.

క్షయారోగ్య లేహ్యము

దగ్గు, ఉబ్బునము, కఫము, అల్స, మొదలగు క్యాస శోశ సంబంధమును వ్యాధులను హరించి గుండెకు బలము నిచ్చు ను. 15 రుల్ల డబ్బి రూ. 1-0-0

వి. పి. ఖర్చులు, ప్రత్యేకము.

పి.పి.అండుకో, ఆయుర్వేదపద్యములకు, పెరిచేసి, నెల్లూరుజిల్లా

ధీర్ఘ, ఫిబ్రవరి 22:—పై సంఘము ధీర్ఘముండి యీ
 నెల 28 వ తేదీన బయలుదేరెదరు. బయలుపురం, బాద్మరం,
 బాంసగరము, బాంబాయి, బర్మాదా సంస్థానములకు వెళ్లెదరు.
 అటుపిమ్మట వీరు ఏప్రిలు నెలలో మైసూరునకు కెళ్లగలరు
 (మ. 12).

ఫోర్టునెంటుజార్జి గెజెట్టు

(21-2-28 మంగళవారము)

స్థానిక స్వపరిపాలనాశాఖ

ఎం. ఎస్. ఎం. రైల్వే వర్కుస్ డిప్యూటీ యేజంటు ఎస్. ఎస్. ఎల్లియట్ గారు మద్రాసు కార్పొరేషనుకు కాన్సిల్లరుగా ప్రభుత్వమువారిచే నియమింపబడిరి.

గుంటూరు జిల్లాబోర్డుకు ఎ. సి. డబ్. (ఐ. సి. ఎస్) గారును తూర్పుగోదావరి జిల్లాబోర్డుకు గట్టల నూర్యనారాయణగారును సభ్యులుగా ప్రభుత్వమువారిచే నియమింపబడిరి.

గుంటూరు జిల్లాబోర్డుకు జాగ్జుమూడి కుప్పస్వామి చౌదరిగార్ ప్రెసిడెంటుగా యెన్నుకొబడిరి.

విశాఖపట్నం తాలూకాబోర్డుకు పి. సి. వెంకటపతిరాజుగారు సభ్యులుగా యెన్నుకొబడిరి.

గంజాం జిల్లాబోర్డుకు కె. వి. నరసయ్యనాయుడుగారు సభ్యులుగా శ్రీకాకుళం తాలూకాబోర్డుకు యెన్నుకొబడిరి.

మతశాఖ

మద్రాసు ప్రభుత్వపు సరిహద్దులలో వివాహములు జరుపుటకు వివాహాధిపతి కేట నొసగుటకు ఈక్రిందివారి కధికార మొసగిందని:-

(1) పుల్లేటికర్తి కృపారావు గారు (కెనడియన్ తెలుగు బాప్టిస్టు మిషన్ బోలిపల్లి భీమనిపట్నం తాలూకా)

(2) కర్నూలు నారాయణమూర్తియ్యగారు (సార్వేపాళ ఆర్య, మద్రాసు)

(3) మేజరు ఎడిన్గ్ హెచ్. మాస్టెరుగారు (సార్వేపాళ ఆర్య, మద్రాసు)

నాకాశాఖ

కన్వెక్టుకేగారు (విన్స్టన్) జి. డిల్లియం. కేంబర్లన్ గారిని నే మద్రాసు పోర్టుట్రస్టీగా మద్రాసు వాణిజ్య సంఘమువారిచే యెన్నుకొబడిరి.

శాస్త్రశాఖ

రాలిబి డా|| కృష్ణభండారే గారు మద్రాసు స్కూలు కాజా కోర్టు ప్రధానజడ్జిగా నియమింపబడినందున వారిస్థానే రాలిబి మహమ్మదు టామిజుద్దీన్ క్యాబ్రి సాహేబు బహదూరు గారు మద్రాసు ప్రధానజడ్జిగా నియమింపబడిరి.

దిల్లిబి సి. ఆర్. తిరువేంకటాచారి గారు మద్రాసు హైకోర్టు అడిషనల్ జడ్జిగా నియమింపబడినందున వారిస్థానే రాలిబి డా|| కృష్ణభండారే గారు స్కూలుకాజాకోర్టు ప్రధాన జడ్జిగా నియమింపబడిరి.

కొల్లిపర వెంకటరామశాస్త్రిగారు మదిలీపట్నం స్పెషల్ మేజిస్ట్రేటుగా నియమింపబడిరి.

శాసనసర్పంచిశాఖ

మద్రాసు వర్తకసంఘప్రెసిడెంట్ జె. మెకెంజీగారు శాసనసభలో తమసభ్యత్వమున కొనసరి రాజీనామాను ప్రభుత్వము వారికికరించినందున వారిస్థానే మరయొకరిని 31-2-28 తేదీలోగా ఎన్నుకొని ఐదు నెలల పదవసంఘమువారిని ప్రభుత్వమువారు గోరుచున్నారు.

రెవెన్యూశాఖ

పి. ఎస్. దామోదర మునియ్యారు గారు చిత్తూరు జనరలు డిప్యూటీ కలెక్టరుగా నియమింపబడిరి.

ప్రకటన

(2046)

కోగల స్వయముగ వచ్చిగాని, జాబులద్వారాగాని కోగలక్షణములను తెలుపుచు చేసినచో కోగస్వభావము వున్నకొనవలసిన మందు, పద్యము, వగైరాలు వివరముగ వుచితముగ వ్రాసింపబడును. (నెం 2)

కర్త గు శ్రీపాద కృష్ణమూర్తి శాస్త్రి, బెజవాడ.

వసంతకుసుమాకరము

ఇది ఆశోగ్యమునుగోరు ప్రతిమానపును నేవింపతగినది. ప్రహేళిక, క్షయ, పాండుపు, మూత్రవ్యాధులు, వాళమునములు, అందు తీవ్రపదార్థము, వీనినిబోగొట్టును. అత్యుత్తమమైన రసాయన, సావధము. వెల తులం 1కి రు 80-0-0.

అర్జునసాయనశాల, ముక్తాశి, కృష్ణా,

నరపటుత్వముకు పూచీ!

అగ్నికోగములు, పక్షవాతం, పిచ్చి, మూర్ఛ, నపుంసకం, బలహీనములు

ఎజీ, ఎయన్ టానిక్ లు రూ 5.

డాక్టరు యాయివరం అగస్త్యేశ్వరరావు,

1446-2

బాపట్ల, (గుంటూరు)

సులభముగా

దగ్గును
ఆపుజేయ
వచ్చును.

నిజముగా ఊరటను, సౌఖ్యమును గలిగించును. గడచిన 50 సం||రములకు పైగా నుండియే శిశువులు, పెద్దవారు మొదలగువారు ప్రపంచమునం దంతటను

చాంబర్లేన్సు

దగ్గునివారికినే పుచ్చుకొనుచున్నారు.

దీని రుచిమనోహరమైనది. మత్తుపదార్థములుగాని లేక ఇతరహానికరమైన వస్తువులిందులో కలియుటలేదు. దగ్గులను, జలుబులను, బిడ్డలకువచ్చు కింకవాయును ఇదిపారదోలును, ఇన్ ఫ్లు ఎన్జా, రొమ్మపడికము, ఊపిరితిత్తులకు హానికలిగించు నట్టి న్యూమోనియా జ్వరము మొదలగునవి వృద్ధిగా కుండునట్లు ఆటంకపరచును. అనేకరకముల దగ్గుల త్వరలో కుదర్చబడక పోయినచో కఠినవ్యాధిని కలిగించుచున్నది. అందుచేతనే అనేకమంది ప్రజలు ప్రపంచమునందంతటను ఎప్పుడును.

చాంబర్లేన్సు దగ్గునివారికి

CHAMBERLAIN MEDICINE Co.,

Des Moines, Iowa U. S. A.

పైన ఆధారపడియున్నారు.

8519

అఖిలాంధ్ర యాజ్ఞవల్క్యమహాసభ

ఈ సభ ఈ సంవత్సరము ఫిబ్రవరి 11, 12 వ తేదీలలో వరంగల్ల సమీపమునన్న సంగమ గ్రామమునందు మ||రా||శ్రీ కొత్తూల రామచంద్రరావు, వెంకటేశ్వరరావు దేశపాండ్య మత్తేదార్ల యాదరణమున జరుపుదముగా జరిగినది. సభ్యులు విరివిగావచ్చిరి. అందు ముఖ్యులు దేశభక్త కొండా వెంకటప్పయ్య పంతులుగారు గుంటూరు, యాదవరము, సంగమ, కురుకేల, దేశపాండ్యలు గువ్రసెద్ద ఆంధ్ర చిత్రకళానిపులులు చంద్రుభట్ల బాపిరాజురావుగారు, కాకినాడ "ప్రాథమికవిద్య, యాజ్ఞవల్క్య" సంపాదకులు గాడిచెర్ల నూర్యనారాయణగారు, దేవభట్ల పద్మాకాళిశాస్త్రిగారు వకీలు, మున్నగువారుగలరు. సహాధ్యక్షుడు అనివార్యముగాను అమోఘముగాను జరుగుచుండేమిత్తము ఆంధ్రదేశముందలి ప్రతితాలూకాలోను ఒక్కొక్క యాజ్ఞవల్క్య ప్రతినిధియే ర్వచి వారిద్వారా సభాక్షేములను నిర్వహింప తీర్మానింపబడినది. సభాసభ్యులు, సాధారణ, పోషక, ఉదారపోషక, కాశ్యతసభ్యులుగా విభజింపబడి వారికి క్రమతః సాలు 1 కి రూ 2, రూ 5, రూ 10, రూ 100 లు చందా యేర్పాటు చేయబడినది. తత్ఫలమే ఆ రు గురు కాశ్యత పోషకులకు, పెక్కురు ఉదారపోషకులును జేరజాడ సభాభావిస్థితి హెచ్చరికగాయున్నది. ఈ సభ్యులకెల్లరకు యాజ్ఞవల్క్యపత్రిక నుచితముగా సంపుటకు తీర్మానింపబడినది. ఆ య తాలూకా యందలి ముఖ్యపట్టణముందుకు యాజ్ఞవల్క్యలలో సత్సహులు అభిమానులునైనవారు సభకు ఆ చొప్పు ప్రతినిధులుగానుండి సాయపడ ప్రార్థితులు. (సభావిషయములు తెలిసికొనగోరువారు కాకినాడ యాజ్ఞవల్క్య కార్యసానునకు వ్రాసి తెలిసికొనవచ్చును.)

సభ రెండునెలలు శ్రీ యాజ్ఞవల్క్య ఋషిపూజ, శచ్చాత్రిము వారికథా కాలక్షేపము, ఉపన్యాసములు, తీర్మానచర్యలు, ఉపదేశవాక్యములలో రంజకముగాగడుపుబడినది.

నిజ బ్రాహ్మణమునుదగ్గరిందు నుద్దేశముతోను, సంస్కృతజ్ఞానము వృద్ధిపొందించునద్దేశముతోను ప్రతి జిల్లాయందునోక సంస్కృత జేనపాతశాల నెలకొల్ప హెచ్చరించి గ్రాంటు లిచ్చుటకు తీర్మానింపబడినది.

బానికలకు 16 వత్సరములు, బాజురకు 21 ఏండ్లు పూర్తి కునువరకు పుంసంపాదముచేయ సాను తీర్మానింపబడినది.

ఆహ్వానమునంది సత్కరించిన కొత్తూలవారికి అభివందనముతోను సభాధ్యక్షులైన మ||రా||శ్రీ బాకరాజుపరాంకుశరావుగారు యాదవరం, దేశపాండ్యగారికి కృతజ్ఞతా వందన శతంబులతోను సభ ముగిసెను.

గాడిచెర్ల నూర్యనారాయణ.

ఉపాధ్యక్షుడు శ్రీ అఖిలాంధ్ర యాజ్ఞవల్క్య

మహాజనసభా కార్యనిర్వాహక సంఘము.

శ్రీ రామమోహన ధర్మగ్రంథాలయము

శ్రీకాళి-బెజవాడ

ఈశాఖ ప్రారంభంపటి నెలసినము లయినను 78 శ్రీలు సభ్యులుగా చేరిరి. యీ పురములో శ్రీలకారకు ప్రత్యేకము సావేంకబడిన సభ్యులది యొక్కటియే. శ్రీలు మిక్కిలి పుత్రసహములు చూపుచున్నారు. రామమోహన ధర్మగ్రంథాలయమునండి శ్రీలకు ప్రతి సోమవారము సాయంత్రము పుస్తకము యివ్వబడుచున్నది. ఈ సంఘముయొక్క సామాన్యసభ యీ నెల 20 వ తేదీ సోమవారము సాయంత్రము 4 గంటలకు బ్రహ్మాపాసనా మందిరమున శ్రీమతి శంకర అమ్మన్నగారి అధ్యక్షతక్రింద జరుగబడెను. ఆ సభలో యాదగున తీర్మానములు యేకగ్రీవముగా ఆమోదింపబడినవి.

1. యీ సంఘమునకు భవనమును కట్టించుటకు అంగీకరించిన శ్రీ శిల్పారు వెంకాయమ్మగారిని యీ సంఘమునకు గౌరవాధ్యక్షురాలుగా నంతుటకు యీ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

2. యీ సంఘమునకు అధ్యక్షురాలగు శంకర అమ్మన్నగారు రు 150 లు ఖర్చుతో రామమోహన ధర్మగ్రంథాలయములో తమ తల్లి గారైన పాలవర్తి మాణిక్యమ్మగారి జ్ఞాపకార్థము వేయదలచిన నీళ్లకుకొయిని శ్రీకాళి భవనములు వేయుటకు దముతో నంగీకరించునందుకు యీసభవారు తమ కృతజ్ఞతాపూర్వక వందనము లర్పించుచున్నారు.

3. బెజవాడ మునిసిపాలిటీ, బెజవాడ తాలూకాబోర్డు, కృష్ణా జిల్లాబోర్డు వారలకు గ్రాంటులనిమిత్తం యీసంఘము తరపున దరఖాస్తులను పెట్టుటకు యీసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

4. మునిసిపాలిటీవారు యిచ్చిన స్థలమునకు వెంటనే గవర్నమెంటువారి ఆనుమతిని తెప్పించవలయునని రామమోహన ధర్మగ్రంథాలయము వారిని యీసభవారు కోరుటకు తీర్మానించడ మైనది.

రామమోహనధర్మగ్రంథాలయం { జ్ఞానాంబ కార్యదర్శిని. శ్రీకాళి, బెజవాడ. 21-2-28 }

ది నాగపూర్ పైసీరు ఇన్సూరెన్స్

కంపెనీ, లిమిటెడ్

హెడ్ ఆఫీసు:—నాగపూరు సిటీ.

మేనేజింగు డైరెక్టరు:—రాధేషియమ్ వాహి

అభివృద్ధిలో నున్న ఇండియన్ ఫిహుకంపెనీలలో మొదటి వాల్వయేషన్ నందే బోనస్ యివ్వగలిగినది.

మద్రాసు రాజధానియం దంతటను, నైజాం రాష్ట్రమునందంతటను, సామర్థ్యముగల ఫీజు ఏకెంట్లు కావలెను.

నిపుణులైనవారలకు ఎక్కువ లాభసౌకర్యములు యివ్వబడును.

వివరములు,

4870

బ్రాంచిమేనేజర్లు:—

సుజీవా అందు కో,

కమలాపురం పోస్టు కడపజిల్లా,

1927-28 సం||రము

మద్రాసు పందెములు

గిండి

రెండవ ఎక్స్ ప్రెస్ మీటింగు

మొదటి దినము

25-2-1928 శనివారము

